

Т. М. Чабатарэўская, В. У. Нікалаева

МАТЭМАТЫКА

Вучэбны дапаможнік для 4 класа
ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай мовай навучання

У дзвюх частках

Частка 2

*Дарушчана
Міністэрствам адукацыі
Рэспублікі Беларусь*

Мінск
«Пачатковая школа»

2014

Правообладатель "Пачатковая школа"

УДК 51(075.2=161.3)

ББК 22.1я71

Ч-12

Рэцэнзенты:

дацэнт кафедры прыватных методак
Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі ўстановаў адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт *А. С. Шылава*;

метадычнае аб'яднанне настаўнікаў пачатковых класаў
дзяржаўнай установы адукацыі «Гімназія № 29 г. Мінска»
(настаўнік пачатковых класаў вышэйшай катэгорыі *В. С. Гірыс*)

Папярэдняе выданне выйшла ў ВРУП «Народная асвета».

Чабатарэўская, Т. М.

Ч-12 Матэматыка : вучэб. дапам. для 4-га кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус.
мовай навучання : у 2 ч. Ч. 2 / Т. М. Чабатарэўская, В. У. Нікалаева. — Мінск : Пачатковая
школа, 2014. — 144 с. : іл.

ISBN 978-985-565-097-4.

УДК 51(075.2=161.3)

ББК 22.1я71

ISBN 978-985-565-097-4 (ч. 2)

ISBN 978-985-565-095-0

© Чабатарэўская Т. М., Нікалаева В. У., 2014

© Афармленне. Рэспубліканскае ўнітарнае
прадпрыемства «Выдавецтва "Пачатковая
школа"», 2014

Правообладатель "Пачатковая школа"

ЗМЕСТ

Множанне і дзяленне	4
Паўтарэнне	122
Вучыся разважаць правільна	139

МНОЖАННЕ І ДЗЯЛЕННЕ

Урок 68

здабытак
 $a \cdot b = c$
множнік множнік здабытак

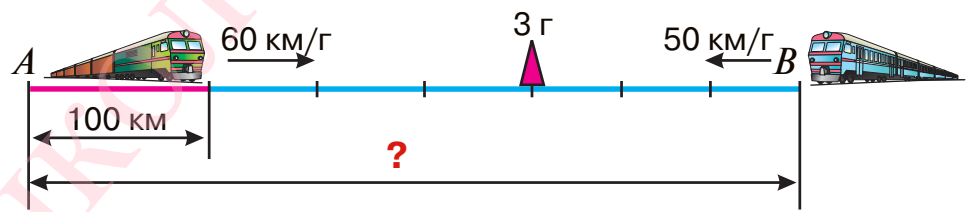
$a = c : b$ $b = c : a$

Здабытак $a \cdot b$ азначае суму b складаемых, кожнае з якіх роўнае a .

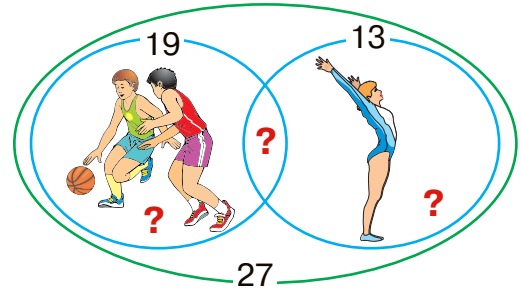
$a \cdot b = \underbrace{a + a + a + \dots + a}_{b \text{ складаемых}}$

- 1. Правяр, ці праўдзівыя роўнасці.
 $13 \cdot 3 = 13 + 13 + 13$ $47 \cdot 3 = 47 + 47 + 47 + 47$
 $20 \cdot 5 = 20 + 20 + 20 + 20$ $a \cdot 5 = a + a + a + a + a$
- 2. Замяні множанне складаннем.
 $24 \cdot 4$ $3015 \cdot 3$ $1742 \cdot 2$ $c \cdot 5$ $7 \cdot a$
- 3. Складзі задачы на множанне.
а) Было b ... у кожным па a . Колькі ўсяго ...?
б) У аднаго хлопчыка a ..., у другога — у b разоў больш.
Колькі ... у другога хлопчыка?
- 4. Вылічы.
 $8000 - 2563$ $70\,010 - 55\,036$ $40\,206 - 35\,138$
 $5000 - 3354$ $50\,100 - 42\,027$ $52\,413 - 18\,281$

5. З пункта A выйшаў цягнік, які рухаўся са скорасцю 60 км/г. Калі ён прайшоў 100 км, насустрач яму з пункта B выйшаў другі цягнік, які рухаўся са скорасцю 50 км/г. Праз 3 г пасля гэтага цягнікі сустрэліся. Якая адлегласць паміж пунктамі A і B ?

6*. У баскетбольнай секцыі займаюцца 19 вучняў класа, а ў секцыі гімнастыкі — 13 вучняў. Ці ёсць у класе дзеці, якія займаюцца ў дзвюх секцыях, калі ў класе ўсяго 27 чалавек? Колькі чалавек займаецца толькі баскетболам? Толькі гімнастыкай?

- 7. Знайдзі плошчу прамавугольніка, даўжыня якога роўная 8 см, а шырыня — 5 см.
- 8. За 10 с хлопчык налічыў у сябе 12 удараў пульсу. Колькі ўдараў пульсу хлопчык налічыць за 1 мін?
- 9. Вылічы.
 $81\,000 - 9\,400$ $30\,010 - 55\,027$

Урок 69

Успомні!

$$a \cdot 1 = a$$

$$a \cdot 0 = 0$$

$$1 \cdot a = a$$

$$0 \cdot a = 0$$

1. Адкажы на пытанні.

- Што можна сказаць пра два лікі, калі іх здабытак роўны 0; 1; 2; 3; 4; 5?
- Які лік, узяты складаемым 150 разоў, дае ў суме 150?
- Які лік, узяты складаемым 7 разоў, дае ў суме 0?

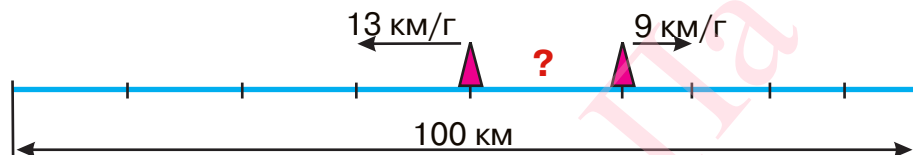
2. Вылічы.

$7 \cdot 1$	$3 \cdot 2 \cdot 0$	$1 \cdot 1 \cdot 1$	$a \cdot 1$
$0 \cdot 2$	$1 \cdot 0 \cdot 1$	$1 \cdot 0 \cdot 2$	$a \cdot 0$

3. Складзі ўраўненне і рашы яго.

Здабытак двух лікаў роўны 720. Адзін з множнікаў роўны 10. Чаму роўны другі множнік?

4. З двюх вёсак адначасова ў процілеглых напрамках выехалі два веласіпедысты. Адзін рухаўся са скорасцю 13 км/г, другі — са скорасцю 9 км/г. Праз 4 г адлегласць паміж веласіпедыстамі стала 100 км. Якая адлегласць паміж вёскамі?

5. Рашы ўраўненні.

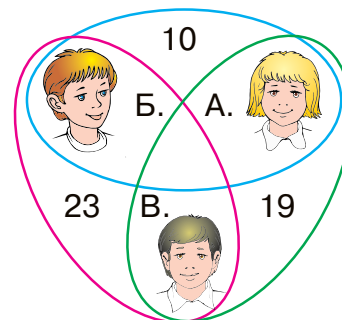
$$9 \cdot b = 706 - 112$$

$$x : 5 = 425 - 300$$

6. На аркушы белай паперы прамавугольнай формы, даўжыня якога 15 см, а шырыня 5 см, нарысаваны жоўты квадрат са стараной 3 см. Знайдзі плошчу белай часткі аркуша.

7*. У Ані і Бory разам 10 марак. У Ані і Віці разам 19 марак, а ў Бory і Віці разам 23 маркі. Колькі марак у кожнага з іх?

8. Знайдзі лікі на выхадзе вылічальнай машыны.

120 16 49 69

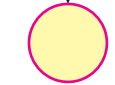
20 15 6

100 278 856

$\cdot 1$

$+ 18$

$\cdot 6$

$- 19$

$\cdot 0$

$+ 999$

9. На 100 км шляху па шашы легкавы аўтамабіль расходуюе 6 л бензіну. Якую адлегласць праедзе легкавы аўтамабіль, калі ў яго бензабаку 48 л бензіну?

10. \geq 7 т 800 кг * 78 ц
100 м² * 1 га

5 ц 30 кг * 530 кг
10 дм² * 100 см²

Правобладатель "Пачатковая школа"

Урок 70

Успомні!

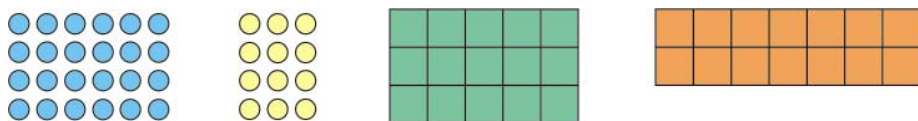
Ад перастаноўкі множнікаў здабытак не змяняецца.

$$a \cdot b = b \cdot a$$

Каб памножыць лік на здабытак двух лікаў, можна спачатку памножыць гэты лік на першы множнік, а затым атрыманы лік памножыць на другі множнік.

$$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c$$

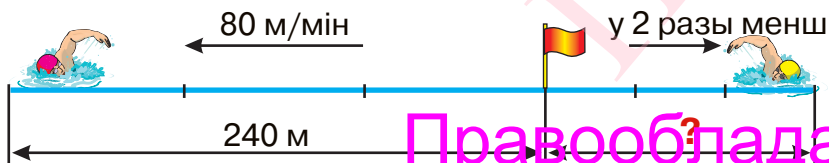
1. Запішы да кожнага рысунка два выразы на множанне. Знайдзі іх значэнні і параўнай. Зрабі вывад.

2. Вылічы найбольш зручным спосабам.

$$\begin{array}{lll} 5 \cdot 320 \cdot 2 & 5 \cdot 97 \cdot 20 & 2 \cdot 15 \cdot 10 \cdot 3 \\ 4 \cdot 150 \cdot 25 & 125 \cdot 50 \cdot 2 & 7 \cdot 25 \cdot 4 \cdot 10 \end{array}$$

3. Два плыўцы адначасова з аднаго месца паплылі па рацэ ў процілеглых напрамках. Першы плыве па цячэнні са скорасцю 80 м/мін, другі — супраць цячэння ў 2 разы павольней. Колькі метраў праплыве другі плывец, калі першы праплыве 240 м? На якой адлегласці адзін ад аднаго яны будуць за гэты час?

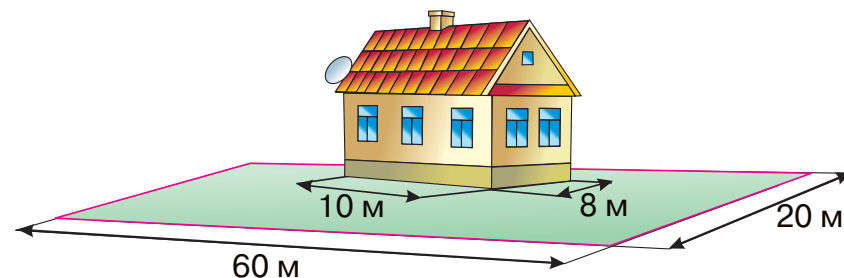

- 4*. 60 трохметровых бярэнаў трэба распілаваць на паўметровыя. Колькі разрэзаў трэба зрабіць?

5. Сума трох лікаў 10 099. Першае складаемае — найбольшы чатырохзначны лік, другое складаемае — найменшы трохзначны лік. Знайдзі трэцяе складаемае.

6. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ $\begin{matrix} 28 \text{ дм} * 2834 \text{ мм} \\ 70\,025 \text{ г} * 7 \text{ ц} \\ 5 \text{ сут} * 100 \text{ г} \end{matrix}$ $\begin{matrix} 5 \text{ м} * 500 \text{ дм} \\ 100 \text{ м}^2 * 1 \text{ га} \\ 2 \text{ га} * 20\,000 \text{ м}^2 \end{matrix}$

7. На ўчастку прамавугольнай формы даўжынёй 60 м і шырынёй 20 м пабудавалі дом. Памеры дома паказаны на рысунку. Чаму роўная свабодная плошча ўчастка?

8. Лік 503 729 меншы за лік a на 895. Знайдзі лік a .
9. Згодна з планам за 5 дзён фабрыка павінна выпусціць 350 т паперы. Колькі тон паперы ў дзень выпускала фабрыка, калі яна перавыканалася план на 50 т?
10. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{ll} a + 5949 = 8315 & x \cdot 3 = 963 \\ x + 2746 = 6425 & 27 \cdot x = 81 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 71

Успомні!

Каб памножыць суму на лік, можна кожнае складаемае памножыць на лік і атрыманыя здабыткі скласці.

$$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$$

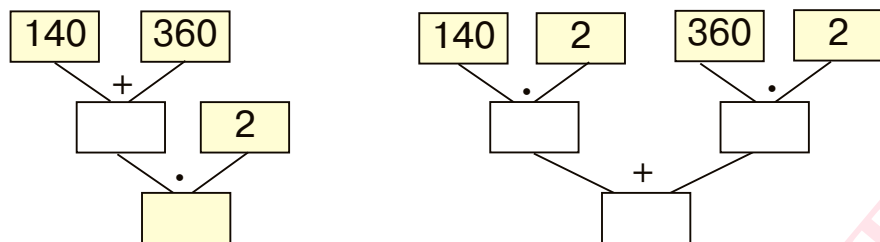
$$c \cdot (a + b) = c \cdot a + c \cdot b$$

Каб памножыць рознасць на лік, можна памножыць на лік памяншаемае і аднімаемае, а затым ад першага здабытку адняць другі.

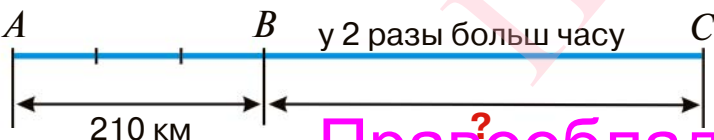
$$(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c$$

$$c \cdot (a - b) = c \cdot a - c \cdot b$$

1. Складзі па схемах выразы і знайдзі іх значэнні.

2. Цягнік прайшоў 210 км ад станцыі *A* да станцыі *B* за 3 г, затым знізіў скорасць на 10 км/г. З памяншанай скорасцю цягнік ішоў ад станцыі *B* да станцыі *C* у 2 разы больш часу, чым ад станцыі *A* да станцыі *B*. Вызнач адлегласць паміж станцыямі *B* і *C*.

3. Запішы сумы здабыткамі.

$$2 \cdot 37 + 5 \cdot 37$$

$$2 \cdot 2674 + 2674 \cdot 4$$

$$3 \cdot 21 + 7 \cdot 21$$

$$6 \cdot 1823 + 3 \cdot 1823$$

$$7 \cdot 69 + 3 \cdot 69$$

$$9022 \cdot 5 + 5$$

4. Запішы рознасці здабыткамі.

$$7 \cdot a - 2 \cdot a$$

$$251 \cdot a - 103 \cdot a$$

$$8 \cdot a - 3 \cdot a$$

$$9 \cdot 73 - 6 \cdot 73$$

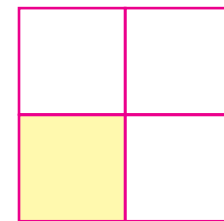
$$12 \cdot 58 - 2 \cdot 58$$

$$712 \cdot x - 243 \cdot x$$

5*. Да кракадзіла Татошы прыйшлі госці ў галёшах рознага памеру. Двое гасцей, якія пайшлі раней, надзелі не свае галёшы. Ці зможа трэці гасць выйсці ў галёшах?

6. Квадрат са стараной 4 см падзялілі на 4 аднолькавыя квадраты. У колькі разоў перыметр першапачатковага квадрата большы за перыметр аднаго атрыманага?

7. Параўнай значэнні выказаў без вылічэнняў.

$$(1805 + 8017) \cdot 15 \text{ і } 1805 \cdot 15 + 8017 \cdot 15$$

$$(4706 - 3756) \cdot 17 \text{ і } 4705 \cdot 17 - 3756 \cdot 17$$

8. З двух клубкоў нітак звязалі 3 шапачкі. Колькі шапачак можна звязаць з 10 такіх клубкоў?

9. Вылічы.

$$17\,800 - (9753 - 8009)$$

$$320 + 80 \cdot 2$$

$$26\,300 - (5607 + 9355)$$

$$888 : 3 : 8$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 72

Задача. У першым садзе сабралі 3 кошыкі сліў, а ў другім — 5 такіх кошыкаў. Усяго сабралі 144 кг сліў. Колькі кілаграмаў сліў сабралі ў кожным садзе?

	Маса кошыкаў	Колькасць кошыкаў	Агульная маса
I	Аднолькавая	3	? } 144 кг
II		5	

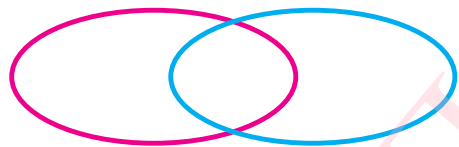
1. Запішы сумы здабыткамі і вылічы.

$3 \cdot 200 + 3 \cdot 22$ $111 \cdot 3 + 111 \cdot 4$

$7 \cdot 45 + 89 \cdot 7$ $204 \cdot 2 + 2 \cdot 202$

2. Складзі розныя задачы па выразе $14 \cdot 2$.

3*. Размясці лікі ад 0 да 20 так, каб у чырвоным абручы былі лікі, якія дзеляцца на 2, а ў сінім — лікі, якія дзеляцца на 5. Назаві лікі, якія дзеляцца на 2 і на 5. Што ты заўважыў? Як па-іншаму можна назваць гэтыя лікі? Якія лікі дзеляцца толькі на 5? Якія лікі не дзеляцца на 5? Якія лікі запісаны па-за абручамі?

4. Сонца ўзышло ў 5 г 52 мін, а зайшло ў 20 г 17 мін. Вызнач працягласць дня. Складзі адваротныя задачы і рашы іх.

5. Запішы лічбамі лікі, у якіх: 6 адзінак V разраду і 7 адзінак IV разраду; 20 адзінак другога класа і 400 адзінак першага класа; 8 адзінак трэцяга класа і 8 адзінак першага класа; 2 адзінкі IV разраду і 2 адзінкі I разраду; 5 адзінак трэцяга класа і 123 адзінкі першага класа. Размясці лікі па нарастанні.

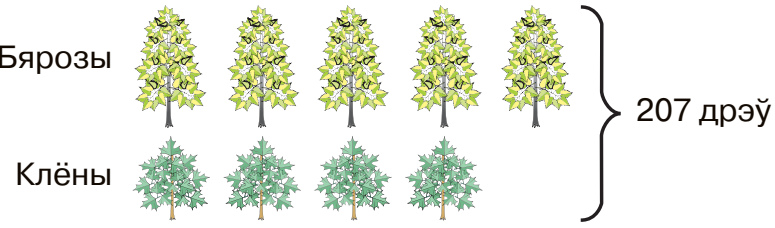
\geq \leq $=$

$10 \text{ см} \cdot \frac{1}{10} \text{ м}$ $2 \text{ дм } 35 \text{ мм} \cdot 235 \text{ мм}$ $100 \text{ см} \cdot 1 \text{ м}$

$100 \text{ см} \cdot 10 \text{ дм}$ $10 \text{ дм} \cdot \frac{1}{10} \text{ м}$ $8 \text{ м } 5 \text{ см} \cdot 805 \text{ см}$

7. Нарысуй адрэзак даўжынёй 8 см. Нарысуй другі адрэзак, палова якога роўная адной чацвёртай першага адрэзка. Чаму роўная даўжыня другога адрэзка?

8. Пры закладцы парку вучні 4 «А» класа пасадзілі 5 радوў бяроз, а вучні 4 «Б» класа — 4 такія ж рады клёнаў. Колькі дрэў пасадзілі вучні кожнага класа, калі ўсяго яны пасадзілі 207 дрэў?

9. Вылічы.

$64 \cdot 7 - 357$ $720 : 5 + 177$ $574 : 7 + 585$

$54 \cdot 3 - 97$ $840 : 6 + 245$ $808 : 8 + 439$

Урок 73

$$1400 \cdot 2 = 14 \text{ с.} \cdot 2 = 28 \text{ с.} = 2800$$

$$1400 \cdot 2 = (1000 + 400) \cdot 2 = 1000 \cdot 2 + 400 \cdot 2 = 2000 + 800 = 2800$$

$$300\,000 \cdot 3 = 300 \text{ тыс.} \cdot 3 = 900 \text{ тыс.} = 900\,000$$

1. Вылічы.

$$6000 \cdot 2$$

$$520 \cdot 4$$

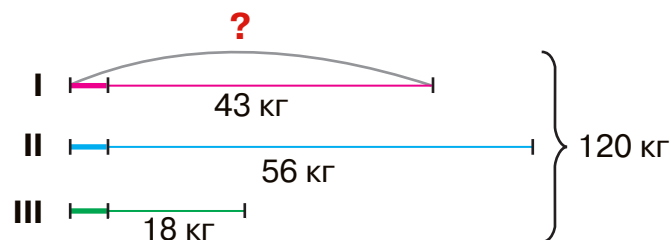
$$200\,500 \cdot 2$$

$$1500 \cdot 4$$

$$240 \cdot 3$$

$$7800 \cdot 3$$

2. Тром прадаўцам гародніны прывезлі ўсяго 120 кг капусты. Калі першы прадаў 43 кг, другі — 56 кг, а трэці — 18 кг, то капусты ў прадаўцоў засталася пароўну. Колькі капусты было спачатку ў першага прадаўца?

3. Параўнай значэнні выразаў без вылічэнняў.

$$601\,680 - 52\,089 * 601\,671 - 60\,000$$

$$45\,050 \cdot 4 * 45\,100 \cdot 4$$

$$390\,000 : 3 * 39\,003 : 3$$

4. Запішы выраз і вылічы яго значэнне:

а) да ліку 50 750 дадалі рознасць лікаў 2340 і 145;

б) ад рознасці лікаў 4900 і 3197 аднялі 490;

в) да здабытку лікаў 1700 і 5 дадалі 2060

5. Вылічы.

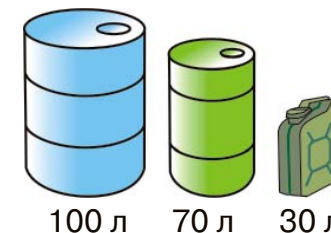
$$5 \text{ т } 800 \text{ кг} - 4 \text{ т } 900 \text{ кг}$$

$$3 \text{ г } 12 \text{ мін} - 1 \text{ г } 40 \text{ мін}$$

$$7 \text{ м } 25 \text{ см} - 6 \text{ м } 40 \text{ см}$$

$$9 \text{ т } 350 \text{ кг} - 4 \text{ т } 820 \text{ кг}$$

6*. У бочцы 100 л бензіну. Ёсць дзве пустыя ёмістасці: адна на 30 л, а другая на 70 л. Як адмераць 10 л бензіну? 50 л бензіну?

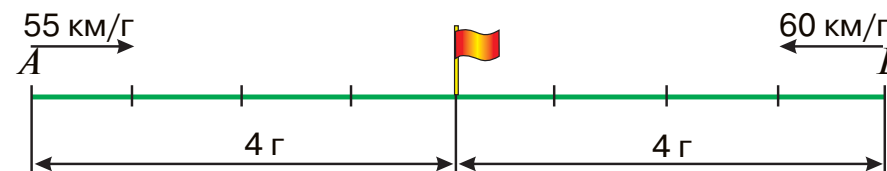
7. Растлумач з дапамогай рысунка, што абазначаюць выразы.

$$55 \cdot 4$$

$$60 \cdot 4$$

$$60 \cdot 4 - 55 \cdot 4$$

$$60 - 55$$

8. Цяпер 8 г. Якая гадзіна сутак надыдзе праз 12 г? Праз 16 г? Праз 24 г?

9. Паміж вучнямі двух класаў падзялілі пароўну 200 падручнікаў. У адным класе 24 вучні, а ў другім — 26 вучняў. Колькі падручнікаў атрымаў кожны клас?

10. Вылічы.

$$360 : 4 + 240 : 4$$

$$(34 + 166) \cdot 2$$

$$85 \cdot 8 - 25 \cdot 6$$

$$600 : 15 + 150 : 15$$

$$(225 + 75) \cdot 8$$

$$810 : 9 - 630 : 9$$

Урок 74

$$312 \cdot 10 = 3120$$

$$312 \cdot 100 = 312 \cdot (10 \cdot 10) = (312 \cdot 10) \cdot 10 = 31200$$

$$312 \cdot 1000 = 312 \cdot (100 \cdot 10) = (312 \cdot 100) \cdot 10 = 312000$$

Каб памножыць лік на разрадную адзінку (10, 100, 1000 і г. д.), трэба справа прыпісаць да яго столькі нулёў, колькі іх у дадзенай разраднай адзінцы.

1. Вылічы.

$$2546 \cdot 100$$

$$1056 \cdot 100$$

$$100 \cdot 8324$$

$$397 \cdot 1000$$

$$67 \cdot 10000$$

$$1000 \cdot 36$$

2. У якім ліку ўсяго 9312 дзясяткаў? 237 соцень? 435 тысяч?

3. Запоўні пропускі.

$$4 \text{ ц } 4 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

$$4 \text{ км } 4 \text{ дм} = \square \text{ см}$$

$$4 \text{ г } 4 \text{ мін} = \square \text{ мін}$$

$$6 \text{ т } 6 \text{ кг} = \square \text{ кг}$$

$$6 \text{ м } 60 \text{ мм} = \square \text{ см}$$

$$6 \text{ мін } 6 \text{ с} = \square \text{ с}$$

4. Машына, нагружаная цэглай, важыла 5 т 8 ц 70 кг. Пасля разгрузкі машына стала важыць 3 т 170 кг. Колькі штук цэглы везла машына, калі маса адной цагліны 5 кг?

5*. Памяншаемае большае за аднімаемае на 3, а аднімаемае большае за рознасць на 3. Знайдзі памяншаемае, аднімаемае і рознасць.

6. Параўнай лікі: 18, 180, 1800, 18 000. У колькі разоў павялічыцца лік, калі ў яго запісе справа прыпісаць адзін нуль? Два нулі? Тры нулі?

7. Павяліч лікі 44, 50, 25, 300, 450 у 10 разоў; у 100 разоў; у 1000 разоў.

8. Выразі ў квадратных сантыметрах.

$$60 \text{ дм}^2$$

$$25 \text{ дм}^2$$

$$39 \text{ дм}^2$$

$$7 \text{ дм}^2$$

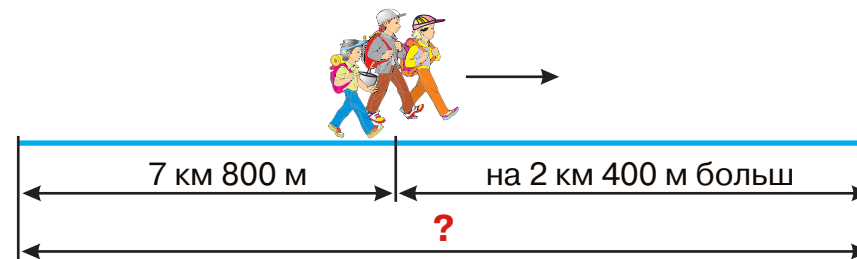
$$20 \text{ см}^2$$

9. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ $43 \cdot 87 * 44 \cdot 87$
 $100 \cdot 100 * 99 \cdot 100$

$$345 \cdot 287 * 387 \cdot 245$$

 $985 \cdot 358 * 385 \cdot 957$

10. Калі турысты прайшлі 7 км 800 м, ім засталася прайсці на 2 км 400 м больш, чым яны прайшлі. Знайдзі адлегласць, якую павінны прайсці турысты.

11. Вылічы.

$$(246 - 70) \cdot 100$$

$$(900 - 405) \cdot 100$$

$$(709 - 500) \cdot 1000$$

$$(800 - 778) \cdot 1000$$

$$(399 + 60) \cdot 100$$

$$(217 + 183) \cdot 100$$

Урок 75

$$2432 \cdot 2 = \square$$

$$\begin{aligned} 2432 \cdot 2 &= (2000 + 400 + 30 + 2) \cdot 2 = \\ &= 2000 \cdot 2 + 400 \cdot 2 + 30 \cdot 2 + 2 \cdot 2 = \\ &= 4000 + 800 + 60 + 4 = 4864 \end{aligned}$$

Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
2	4	3	2
			2
4	8	6	4

$$\begin{array}{r} \times 2432 \\ \underline{2} \\ 4864 \end{array}$$

Пішу другі множнік пад адзінкамі першага.

1. Множу адзінкі: 2 адз. $\cdot 2 = 4$ адз.

Пішу 4 пад адзінкамі.

2. Множу дзясяткі: 3 дзяс. $\cdot 2 = 6$ дзяс.

Пішу 6 пад дзясяткамі.

3. Множу сотні: 4 с. $\cdot 2 = 8$ с.

Пішу 8 пад сотнямі.

4. Множу тысячы: 2 тыс. $\cdot 2 = 4$ тыс.

Пішу 4 пад тысячамаі.

1. Вылічы.

$$\begin{array}{r} \times 2412 \\ \underline{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 4122 \\ \underline{3} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 1033 \\ \underline{3} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 2312 \\ \underline{3} \end{array}$$

2. Група геалагаў 8 г плыла на лодцы і 6 г на цеплаходзе.

На лодцы геалагі праплылі 72 км. Скорасць цеплахода ў 3 разы большая за скорасць лодкі. Колькі ўсяго кіламетраў праплылі геалагі?

3. Выразі:

а) у месяцах — 6 гадоў; 8 гадоў; 10 гадоў;

б) у гадзінах — 6 сут; 240 мін; 280 мін; 540 мін;

в) у хвіліках — 120 с; 360 с; 12 г;

г) у секундах — 3 мін; 7 мін; 5 г; 4 г.

4*. Запішы лік 26, выкарыстаўшы пяць разоў лічбу 2, знакі арыфметычных дзеянняў і дужкі.

5. Выканай дзеянні з велічынямі.

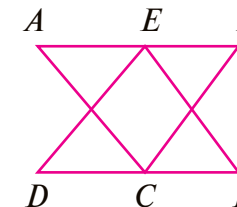
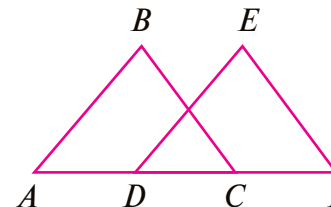
$$20 \text{ м } 27 \text{ см} - 11 \text{ м } 90 \text{ см}$$

$$2 \text{ г } 30 \text{ мін} + 18 \text{ г } 27 \text{ мін}$$

$$15 \text{ кг } 750 \text{ г} - 13 \text{ кг } 900 \text{ г}$$

$$20 \text{ т } 754 \text{ кг} - 18 \text{ т } 800 \text{ кг}$$

6. Знайдзі агульную частку трохвугольнікаў ABC і DEF .

7. У краме за адзін дзень прадалі 2332 пакеты вяршкоў, кефіру — у 3 разы больш, чым вяршкоў, а малака столькі, колькі вяршкоў і кефіру разам. Колькі пакетаў малочнай прадукцыі прадалі ў краме за дзень?

8. Вылічы.

$$\begin{array}{r} \times 1221 \\ \underline{4} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 3322 \\ \underline{3} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 3124 \\ \underline{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times 4341 \\ \underline{2} \end{array}$$

Урок 76

Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
1	2	8	5
			3
3	6	24	15
3	8	5	5

$$\begin{array}{r} 21 \\ \times 1285 \\ \hline 3 \\ \hline 3855 \end{array}$$

- Множу адзінкі:** 5 адз. \cdot 3 = 15 адз.
15 адзінак — гэта 5 адзінак і 1 дзясятак.
Пішу 5 пад адзінкамі, а 1 дзясятак запамінаю.
- Множу дзясяткі:** 8 дзяс. \cdot 3 = 24 дзяс.
24 дзяс. + 1 дзяс. = 25 дзяс.
25 дзясяткаў — гэта 5 дзясяткаў і 2 сотні.
Пішу 5 пад дзясяткамі, а 2 сотні запамінаю.
- Множу сотні:** 2 с. \cdot 3 = 6 с.; 6 с. + 2 с. = 8 с.
Пішу 8 пад сотнямі.
- Множу тысячы:** 1 тыс. \cdot 3 = 3 тыс.
Пішу 3 пад тысячамі.

1. Вылічы.

$$\begin{array}{r} \times 2542 \\ \hline 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} \times 12364 \\ \hline 4 \end{array} \quad \begin{array}{r} \times 2346 \\ \hline 6 \end{array} \quad \begin{array}{r} \times 4521 \\ \hline 5 \end{array}$$

- За два дні швачка пашыла 14 аднолькавых фартухоў.
У першы дзень яна выкарыстала 16 м тканіны, а ў дру-
гі — 12 м тканіны. Колькі фартухоў шыла швачка кожны
дзень?

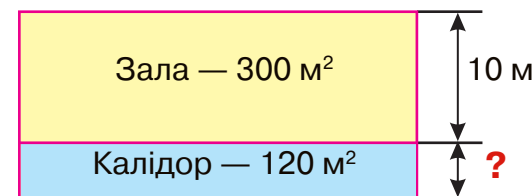
3. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{l} x \cdot 8 = 320 \\ 7 \cdot x = 560 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} k : 2 = 86 \\ 450 : a = 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} m : 10 = 70 \\ 430 : b = 43 \end{array}$$

- Бярозавы гай займае 5 га. Колькі квадратных метраў
займае бярозавы гай?
- Складзі па рысунку задачу і рашы яе.

- Вова кажа: «Я праязджаю на сваім веласіпедзе 24 км
за 2 г». А Саша сцвярджае: «Я праеду 4 км за 15 мін».
Хто з хлопчыкаў хутчэй ездзіць на веласіпедзе?
- Вылічы зручным спосабам.
 $1800 \text{ г} + 7500 \text{ г} + 7200 \text{ г} + 2500 \text{ г}$
 $1500 \text{ кг} + 7700 \text{ кг} + 3500 \text{ кг} + 2300 \text{ кг}$
 $37 \text{ см} + 55 \text{ см} + 63 \text{ см} + 45 \text{ см} + 80 \text{ см}$
- Даярка за дзень падаіла 17 кароў. 9 кароў далі па 18 л
малака, а астатнія — па 17 л кожная. Які дзённы надой
малака?
- Вылічы.

$$\begin{array}{l} 434\,268 \cdot 2 \\ 15\,634 \cdot 4 \\ 22\,155 \cdot 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 312\,286 \cdot 3 \\ 1146 \cdot 6 \\ 134\,156 \cdot 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 1138 \cdot 7 \\ 121\,244 \cdot 0 \\ 97\,304 \cdot 5 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 77

$$3 \text{ т } 225 \text{ кг} \cdot 3 = \square$$

$$3 \text{ т } 225 \text{ кг} = 3225 \text{ кг}$$

$$\begin{array}{r} \times 3225 \\ \underline{3} \\ 9675 \end{array}$$

$$9675 \text{ кг} = 9 \text{ т } 675 \text{ кг}$$

$$3 \text{ г } 18 \text{ мін} \cdot 7 = \square$$

$$3 \text{ г} \cdot 7 = 21 \text{ г}$$

$$18 \text{ мін} \cdot 7 = 126 \text{ мін}$$

$$126 \text{ мін} = 2 \text{ г } 6 \text{ мін}$$

$$21 \text{ г} + 2 \text{ г } 6 \text{ мін} = 23 \text{ г } 6 \text{ мін}$$

1. Вылічы.

$$15 \text{ км } 320 \text{ м} \cdot 3$$

$$7 \text{ т } 25 \text{ кг} \cdot 4$$

$$5 \text{ ц } 85 \text{ кг} \cdot 5$$

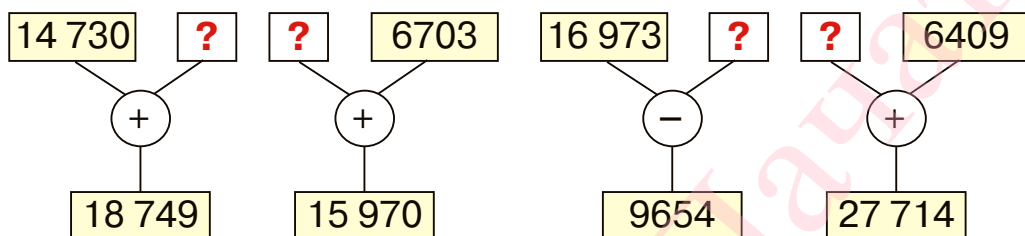
$$1 \text{ г } 20 \text{ мін} \cdot 7$$

$$18 \text{ дм } 7 \text{ см} \cdot 9$$

$$5 \text{ дм } 6 \text{ мм} \cdot 8$$

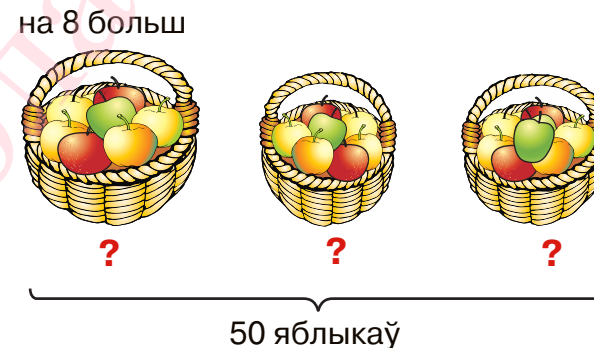
2. З аднаго кавалка плашчовай тканіны пашылі 19 ад-нолькавых куртак, а з другога — 17 такіх жа куртак. Усяго на гэтыя курткі зрасходавалі 72 м тканіны. Колькі метраў тканіны было ў кожным кавалку?

3. Складзі па схемах ураўненні і рашы іх.

4. Колькі квадратных метраў складае: 7 га; 20 га? Колькі квадратных дэцыметраў складае: 7 м²; 6 м² 3 дм²; 100 м²?

- 5*. Паўсотні яблыкаў расклалі ў адзін вялікі і два малыя кошыкі. У вялікі кошык паклалі на 8 яблыкаў больш, чым у кожны малы кошык. Колькі яблыкаў у кожным кошыку?

6. Якія лічбы заменены зорачкамі?

$$7*57 < 7864$$

$$25*6 < 2542$$

$$542* < 5429$$

$$4*8 < 469$$

7. Нарысуй трохвугольнік з прамым вуглом, дзве стараны якога роўныя 2 см 6 мм.
8. Якую частку складае: 20 кг ад 1 ц; 100 кг ад 1 т; 10 см ад 1 м; 100 м ад 1 км; 500 г ад 1 кг?
9. У колькі разоў паменшыцца плошча квадрата, калі яго старану паменшыць у 2 разы? У 3 разы?
10. Са 100 кг буракоў атрымліваецца 7 кг цукру. Колькі кілаграмаў цукру можна атрымаць з 3 т буракоў?

11. Вылічы.

$$4 \text{ дм } 6 \text{ см} \cdot 3$$

$$1 \text{ дм } 2 \text{ мм} \cdot 6$$

$$4 \text{ м } 16 \text{ см} \cdot 3$$

$$2 \text{ м } 4 \text{ см} \cdot 6$$

$$8 \text{ ц } 75 \text{ кг} \cdot 4$$

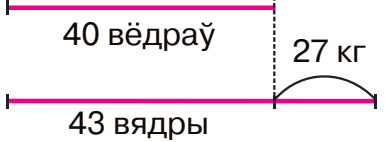
$$9 \text{ ц } 52 \text{ кг} \cdot 4$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 78

Задача. Два класы саборнічалі ў зборы яблыкаў. Першы сабраў 40 вёдраў яблыкаў, а другі — 43 вядры. Другі клас сабраў на 27 кг яблыкаў больш, чым першы. Колькі кілаграмаў яблыкаў сабраў кожны клас?

	Маса 1 вядра	Коль- касць вёдраў	Агульная маса
I	Адноль- кавая	40	?
II	кавая	43	?, на 27 кг большая

1. Вылічы.

$402 \cdot 8$	$471 \cdot 5$	$702 \cdot 9$	$729 \cdot 3$
$309 \cdot 3$	$804 \cdot 6$	$2084 \cdot 7$	$304 \cdot 6$

2. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ 3030 см * 30 м 30 см
70 дм 7см * 770 см
3 км 20 м * 3 км 2 дм
20 ц 30 кг * 23 ц

3. З лікаў 53 761, 6401, 10 740, 89 623, 7524, 2342 выпішы:

- а) пяцізначныя лікі, у запісе якіх выкарыстоўваюцца розныя лічбы;
- б) чатырохзначныя лікі, якія не маюць лічбы 5 у разрадзе соцень.

4. Знайдзі значэнне зменнай, пры якім няроўнасць будзе праўдзівая.

$x + 9 < 12$	$x + 5 < 17$	$5 + 3 < x$
--------------	--------------	-------------

5*. Знайдзі заканамернасць і прадоўжы рад: 4, 5, 8, 9, 12, 13, , .

6. Рашы ўраўненні.

$x + 749 = 10\,000$	$456 + x = 1004$
$2082 - x = 1536$	$x - 1028 = 472$

7. Вова сказаў, што адзін адрэзак у 2 разы большы за другі. Каця пра тыя ж адрэзкі сказала, што адзін з іх на 3 см даўжэйшы за другі. Што гэта за адрэзкі? Нарысуй іх.

8. Якія лічбы заменены зорачкамі?

$\begin{array}{r} \times 8138 \\ \hline 16*** \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 8** \\ 9 \\ \hline *389 \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 1854 \\ \hline **70 \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 5**4 \\ 7 \\ \hline 36776 \end{array}$
--	---	---	---

9. У спартыўны магазін прывезлі клюшкі, шайбы і канькі. Ключак было 96 штук, што ў 3 разы менш, чым шайбаў. Канькоў было ў 2 разы менш, чым шайбаў. Колькі канькоў прывезлі ў спартыўны магазін?

10. Вылічы.

$1754 \cdot 3$	$7002 \cdot 8$	$709 \cdot 9$	$198 \cdot 4$
$8942 \cdot 4$	$6004 \cdot 9$	$504 \cdot 8$	$754 \cdot 5$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 79

$130 \cdot 5 = 13 \text{ дзяс.} \cdot 5 = 65 \text{ дзяс.} = 650$

×

С.	Дзяс.	Адз.
1	3	0
	5	
6	5	0

×

130

5

650

$700 \cdot 4 = 7 \text{ с.} \cdot 4 = 28 \text{ с.} = 2800$

×

Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
	7	0	0
	4		
2	8	0	0

×

700

4

2800

1. Вылічы.

$160 \cdot 3$

$700 \cdot 8$

$13\,000 \cdot 6$

$16\,000 \cdot 7$

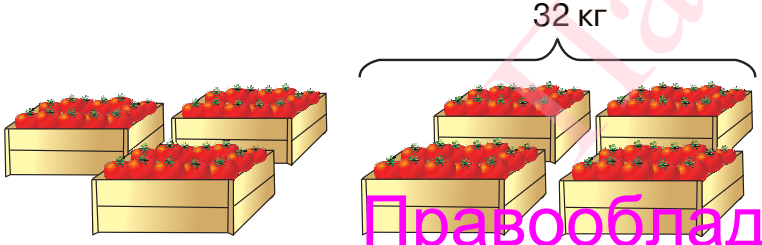
$640 \cdot 2$

$900 \cdot 6$

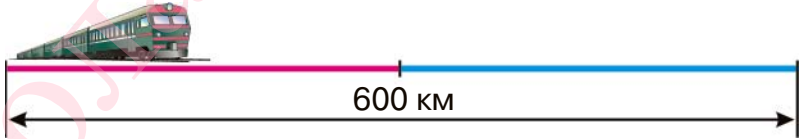
$19\,000 \cdot 4$

$18\,000 \cdot 9$

2. Памідоры раскладвалі ў аднолькавыя скрыні. У сямі скрынях умяшчаецца на 32 кг памідораў больш, чым у трох скрынях. На базе знаходзіцца 120 скрыняў. Ці хопіць гэтых скрыняў для ўкладкі 872 кг памідораў?

3*. Пасажыр, праехаўшы палову шляху, заснуў. Калі ён прачнуўся, яму засталося ехаць яшчэ палову таго, што ён праехаў, калі спаў. Колькі кіламетраў шляху праспаў пасажыр, калі ўсяго яму трэба было праехаць 600 км?

4. Знайдзі значэнне выразу $2700 \cdot b + b$, калі $b = 4; 7; 1; 0$.

5. Рашы ўраўненні.

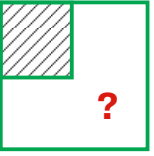
$x + 112 = 700$

$x - 19 = 39$

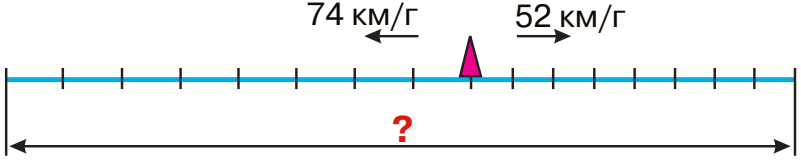
$x - 141 = 103$

$93 + x = 235$

6. Двор мае форму квадрата, старана якога 20 м. Забудовы займаюць чацвёртую частку ўсяго двара. Якая плошча двара свабодная ад забудовы?

7. З аднаго горада ў процілеглых напрамках адначасова выехалі два аўтамабілі. Адзін ехаў са скорасцю 52 км/г, а другі — са скорасцю 74 км/г. На якой адлегласці адзін ад аднаго будуць аўтамабілі праз 8 г?

8. Вылічы.

$350 \cdot 7$

$8400 \cdot 6$

$74\,300 \cdot 8$

$870\,000 \cdot 7$

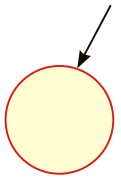
$730 \cdot 8$

$6900 \cdot 5$

$28\,100 \cdot 5$

$509\,000 \cdot 8$

Урок 80

Акружнасць — мяжа круга.

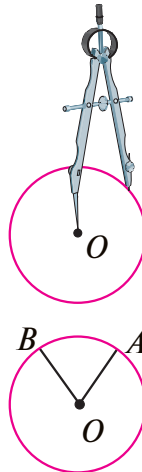
Акружнасць можна нарысаваць з дапамогай цыркуля.

Пункт, у які ставіцца вастрыё цыркуля, называецца **цэнтрам** акружнасці (пункт O).

Адрэзак, які злучае цэнтр акружнасці з якім-небудзь яе пунктам, называецца **радыусам**.

Усе радыусы акружнасці роўныя паміж сабой:

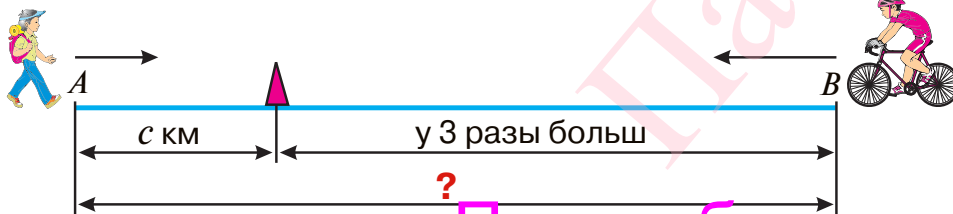
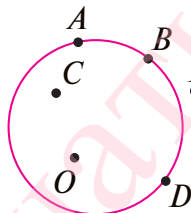
$$OA = OB$$

1. Нарысуй акружнасць з цэнтрам O і радыусам 4 см. Адзнач на акружнасці тры пункты і злучы іх з цэнтрам. Вымерай даўжыню радыусаў, зрабі вывад.

2. Назаві пункты, якія належаць акружнасці і кругу; толькі акружнасці; толькі кругу; не належаць ні акружнасці, ні кругу.

3. Складзі па рысунку задачу і рашы яе пры $c = 2$ км; 3 км; 5 км.

4. Вылічы.

$$800 \cdot 9$$

$$6072 \cdot 7$$

$$2340 \cdot 8$$

$$3748 \cdot 5$$

$$3005 \cdot 4$$

$$8354 \cdot 6$$

$$26\,800 \cdot 6$$

$$6009 \cdot 5$$

$$2506 \cdot 5$$

- 5*. У школе 637 вучняў. Ці можна сцвярджаць, што хаця б адзін вучань нарадзіўся 14 лістапада? Што хаця б два вучні нарадзіліся ў адзін і той жа месяц? У адзін і той жа дзень?

6. У летні перыяд карова з'ядае за дзень каля 80 кг травы. Для падтрымання яе жыццядзейнасці трэба 20 кг травы, а для атрымання ад яе літра малака — 3 кг травы. Колькі малака можа даць карова летам за дзень?

7. Два прамавугольнікі маюць аднолькавую плошчу. Даўжыня першага 24 см, а шырыня 3 см. Чаму роўная даўжыня другога прамавугольніка, калі яго шырыня на 5 см большая за шырыню першага?

8. Першая сям'я сабрала 27 мяхоў бульбы, а другая — 19 такіх мяхоў. Другая сям'я сабрала бульбы на 320 кг менш, чым першая. Колькі кілаграмаў бульбы сабрала кожная сям'я?

9. Вылічы.

$$2\text{ т } 3\text{ ц} - 8\text{ ц}$$

$$400\text{ г} \cdot 8$$

$$2\text{ м } 6\text{ дм} - 1\text{ м } 50\text{ см}$$

$$2\text{ кг} \cdot 200$$

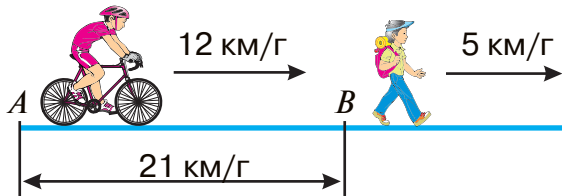
$$4\text{ т } 500\text{ кг} + 26\text{ ц}$$

$$4\text{ т } 8\text{ ц} \cdot 6$$

Правообладатель "Пачатковая Школа"

Урок 81

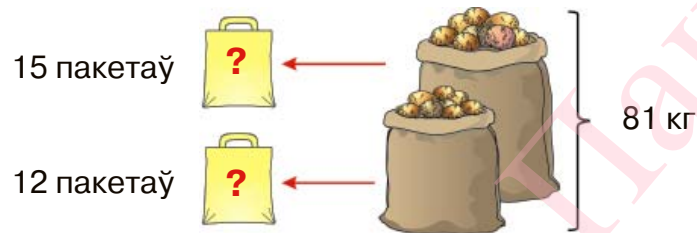
Задача. З пунктаў A і B , адлегласць паміж якімі 21 км, адначасова адпраўляюцца ў дарогу і рухаюцца ў адным напрамку пешаход і веласіпедыст. Скорасць пешахода 5 км/г, веласіпедыста — 12 км/г. На колькі кіламетраў паменшыцца адлегласць паміж імі праз 1 г; 2 г; 3 г?

1. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 3 \text{ м } 15 \text{ см} \cdot 6 & 47 \text{ м } 2 \text{ дм} \cdot 8 \\ 24 \text{ дм } 5 \text{ см} \cdot 3 & 80 \text{ дм } 14 \text{ мм} \cdot 7 \\ 3 \text{ ц } 28 \text{ кг} \cdot 4 & 5 \text{ т } 480 \text{ кг} \cdot 9 \end{array}$$

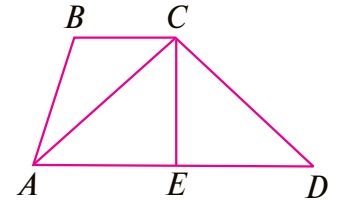
2. У двух мяхах 81 кг бульбы. Калі гэту бульбу раскласці пароўну ў пакеты, то бульба з аднаго меха змесціцца ў 12 пакетах, а бульба з другога — у 15 пакетах. Колькі ваżyць пакет бульбы?

3. Якую долю складае 1 г ад 1 кг; 1 кг ад 1 ц; 1 кг ад 1 т; 1 ц ад 1 т?

4*. Перыметр прамавугольніка роўны 26 см, а яго плошча — 42 см². Чаму роўныя даўжыня і шырыня прамавугольніка?

5. Якія фігуры ты бачыш на рысунку? Колькі іх? Колькі тут прамавугольных трохвугольнікаў?

6. Параўнай без вылічэнняў.

$$\begin{array}{l} 437 \cdot 18 * 2 \cdot 9 \cdot 437 \\ 968 \cdot 11 * 968 \cdot (10 + 1) \\ 9 \cdot 300 + 9 \cdot 72 * 9 \cdot 372 \end{array}$$

7. Размяркуй роўныя велічыні ў тры слупкі: 1545 м; 1 км 894 м; 5633 м; 1 км 545 м; 1894 м; 15 450 дм; 56 км 33 м; 15 км 45 м; 563 300 см; 18 940 дм; 5 км 633 м.

8. Складзі па ўмове задачы ўраўненне і рашы яго.

За два дні Маша прачытала 60 старонак кніжкі. За першы дзень яна прачытала 28 старонак. Колькі старонак прачытала Маша за другі дзень?

9. Раман прачытаў дзве кнігі. У першай было 180 старонак, а ў другой — 270 старонак. Другую кнігу Раман чытаў на 3 дні больш, чым першую. Колькі дзён хлопчык чытаў кожную кнігу, калі штодня ён чытаў аднолькавую колькасць старонак?

10. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 6 \cdot 1287 & 7 \cdot 3952 & 3 \text{ ц } 25 \text{ кг} \cdot 3 \\ 20 \, 408 \cdot 3 & 2 \cdot 5814 & 2 \text{ сут } 5 \text{ г} \cdot 2 \\ 9 \cdot 1876 & 5 \cdot 8139 & 5 \text{ км } 600 \text{ м} \cdot 7 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 82

1. З горада ў адным напрамку выехалі два аўтамабілі. Першы аўтамабіль рухаўся са скорасцю 60 км/г, а другі — са скорасцю 90 км/г. Другі аўтамабіль выехаў на 2 г пазней за першы. Ці можа другі аўтамабіль дагнаць першы? Праз колькі гадзін? На якой адлегласці ад горада?

Адкажы на пытанні задачы, карыстаючыся рысункам і табліцай.

Час (г)	Адлегласць, якую прайшоў першы аўтамабіль (км)	Адлегласць, якую прайшоў другі аўтамабіль (км)	Адлегласць паміж аўтамабілямі (км)
1	60	—	60
2	120	—	120
3	180	90	90
4	240	180	60
5	300	270	30
6	360	360	0

2. Колькі ўсяго дзясяткаў, усяго соцень у кожным ліку?

2750	31 000	42 000	45 050
1865	8277	98 751	90 000

3. Вылічы.

$47\,517 \cdot 6$

$287\,100 \cdot 4$

$9010 - 368 \cdot 8$

$6150 + 257 \cdot 9$

$6050 \cdot 9 + 899$

$9020 \cdot 3 - 699$

4. Нарысуй акружнасць з цэнтрам у пункце *O*, радыус якой роўны 20 мм. Адзнач пункт *P* на акружнасці, пункт *K* унутры акружнасці, пункт *M* па-за акружнасцю. Правядзі адрэзкі *OP*, *OK*, *OM*. Запішы праўдзівыя няроўнасці.

- 5*. Колькі лікаў ад 1 да 50 дзеліцца і на 2, і на 3?
6. Адкажы на пытанні.
- а) На колькі невядамае складаемае меншае за суму $x + 20\,000 = 50\,000$?
- б) На колькі дзялімае большае за дзель $x : 4 = 3200$?

7. Вылічы.

$7\text{ ц } 28\text{ кг} \cdot 7$

$60\text{ т } 250\text{ кг} \cdot 3$

$14\text{ км } 200\text{ м} \cdot 9$

$2\text{ г } 40\text{ мін} \cdot 6$

$3\text{ сут } 15\text{ г} \cdot 8$

$15\text{ кг } 350\text{ г} \cdot 5$

8. Знайдзі: $\frac{1}{5}$ ц; $\frac{1}{8}$ т; $\frac{1}{4}$ км; $\frac{1}{8}$ сут; $\frac{1}{5}$ кг.
9. Андрэй прачытаў аповесць за два дні. За першы дзень ён прачытаў 18 старонак. Гэта на 10 старонак менш, чым ён прачытаў за другі дзень. Колькі старонак у аповесці?

10.

$25\text{ дм} * 2525\text{ мм}$
 $2\text{ г } 25\text{ с} * 160\text{ с}$
 $7\text{ км } 25\text{ м} * 7250\text{ м}$

$8\text{ т } 69\text{ кг} * 86\text{ ц}$
 $130\text{ сут} * 6\text{ мес.}$
 $3\text{ ц } 61\text{ кг} * 3060\text{ кг}$

Урок 83

Задача. Гаспадыня расфасавала 20 кг цыбулі і 15 кг морквы пароўну ў 7 пакетаў. Колькі атрымалася пакетаў з цыбуляй і колькі з морквай?

	Маса аднаго пакета	Колькасць пакетаў	Агульная маса
Цыбуля	Аднолькавая	? } 7	20 кг
Морква			15 кг

1. Параўнай велічыні.

25 дм * 2525 мм
40 ц 025 кг * 4 ц
2 ц 71 кг * 2070 кг

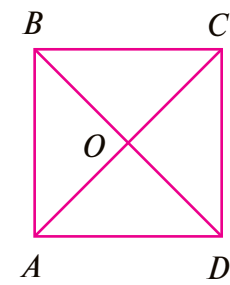
6 т 49 кг * 74 ц
8 м 6 дм * 860 см
5 км 35 м * 5350 м

2. Адкажы на пытанні.

- а) Адно складаемае паменшылі на 17 адзінак. Як трэба змяніць другое складаемае, каб сума не змянілася?
- б) Адно складаемае павялічылі на 20 адзінак. Як трэба змяніць другое складаемае, каб сума паменшылася на 10 адзінак?
- в) Адно складаемае паменшылі на 32 адзінкі. Як трэба змяніць другое складаемае, каб сума павялічылася на 28 адзінак?

3*. Што больш і на колькі: сума ўсіх адназначных лікаў, якія не дзеляцца на 2, ці сума ўсіх адназначных лікаў, якія дзеляцца на 2?

4. Нарысуй квадрат $ABCD$ са стараной 4 см. Злучы процілеглыя вяршыні адрэзкамі, як на рысунку. Нарысуй акружнасць з цэнтрам O і радыусам 2 см. Што ты заўважыў? Ці належаць акружнасці вяршыні квадрата?

5. Рашы ўраўненні.

$3560 + a = 7020$
 $b : 7 = 8080$
 $c \cdot 4 = 268$

6. Памнож на 10: 345; 2000; 4 м 30 см.
Памнож на 100: 403; 340; 41 г; 130 кг.

7. Вылічы.

$520 \cdot 7$	$2057 \cdot 3$	$29\,300 \cdot 3$	$2030 \cdot 4$
$480 \cdot 9$	$4095 \cdot 4$	$72\,200 \cdot 5$	$4070 \cdot 7$

8. Колькі пакецікаў з насеннем можна купіць на 8000 р., калі цана пакеціка 2000 р.? Складзі адваротныя задачы і рашы іх.

9. З аўтастанцыі адначасова ў адным напрамку выехалі два аўтобусы. Скорасць аднаго аўтобуса 50 км/г, а другога — 65 км/г. Якая адлегласць будзе паміж аўтобусамі праз 3 г?

10. Запоўні пропускі.

$761\text{ см} = \square\text{ м } \square\text{ см} = \square\text{ м } \square\text{ дм } \square\text{ см}$
 $604\text{ см} = \square\text{ м } \square\text{ см} = \square\text{ м } \square\text{ дм } \square\text{ см}$

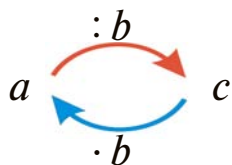
Урок 84

$$\begin{array}{c} \text{дзель} \\ a : b = c \\ \text{дзялімае} \quad \text{дзельнік} \quad \text{дзель} \end{array}$$

$$a : b = c \quad a = c \cdot b \quad b = a : c$$

Дзяленне — дзеянне, адваротнае множанню.

Падзяліць лік a на лік b — азначае знайсці такі лік c , які пры множанні на лік b дае лік a .

1. Складзі выразы для рашэння задач.

- У школьнай кіназале сядзяць a дзяцей па 8 чалавек у радзе. Колькі ўсяго радоў у школьнай кіназале?
- Доктар прапісаў хвораму 36 таблеток на c дзён. Колькі таблеток штодзённа павінен прымаць хворы?
- Для заняткаў фізкультурай усіх вучняў класа размеркавалі на m груп па k чалавек. Колькі чалавек у класе?

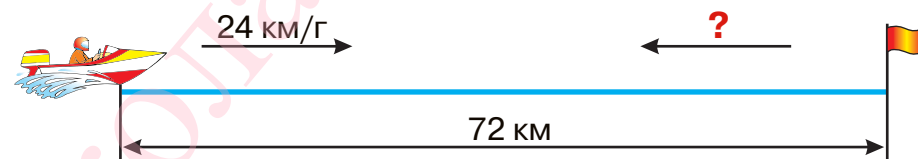
2. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 560 - 120 \cdot 4 + 19 & 580 : 2 - 107 \\ 480 : 6 + 260 \cdot 2 & 460 + 3 \cdot 120 \\ 812 : 4 + 300 : 10 & 960 : 6 + 270 \end{array}$$

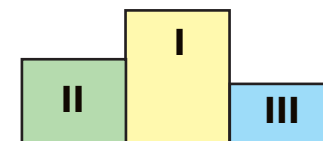
3. Правяр дзяленне.

$$372 : 3 = 124 \quad 924 : 4 = 231 \quad 464 : 4 = 116$$

4. Маторная лодка са скорасцю 24 км/г прайшла адлегласць 72 км супраць цячэння ракі, а на адваротны шлях яна затраціла на 1 г менш. З якой скорасцю рухалася лодка па цячэнні ракі?

- 5*. На матэматычнай алімпіядзе Таня, Іра і Лена занялі тры прызавыя месцы. Вядома, што месца Іры не другое, Таня заняла не першае месца, а месца Лены вышэйшае, чым у Іры. Як размеркаваліся прызавыя месцы паміж дзяўчынкамі?

6. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 25 \text{ т} + 35 \text{ ц} & 1 \text{ г} 20 \text{ мін} - 45 \text{ мін} \\ 27 \text{ ц} 42 \text{ кг} + 58 \text{ кг} & 2 \text{ г} 45 \text{ мін} + 85 \text{ мін} \\ 37 \text{ ц} - 5 \text{ ц} 39 \text{ кг} & 23 \text{ мін} \cdot 7 \end{array}$$

7. Нарысуй прамавугольнік з плошчай 20 см^2 і прамавугольнік, плошча якога ў 2 разы меншая.

8. У прафесійным каледжы адна група навучэнцаў зрабіла 980 дэталей, а другая — на 190 дэталей менш. Усе дэталі расклалі ў каробкі па 10 штук у кожную. Колькі каробак спатрэбілася?

9. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 75 : 5 & 126 : 6 & 900 : 9 + 200 \cdot 3 \\ 81 : 3 & 243 : 3 & 6 \cdot 100 - 700 : 7 \end{array}$$

Урок 85

Успомні!

$$a : 1 = a$$

$$a : a = 1$$

$$0 : a = 0$$

~~$$a : 0$$~~

На нуль дзяліць нельга.

1. Вылічы.

$0 \cdot 15$	$0 : 15$	$15 : 1$	$15 \cdot 1$	$15 : 15$
$1 \cdot 15$	$15 \cdot 0$	$15 - 0$	$15 + 0$	$15 - 15$

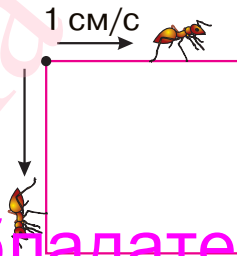
2. 3 кавалка тканіны пашылі 24 дзіцячыя сукенкі з расходам 1 м на кожную. Колькі сукенак для дарослых з расходам 4 м на кожную магло б атрымацца з гэтага ж кавалка тканіны?

3. Выканай дзяленне і зрабі праверку.

$720 : 9$	$360 : 4$	$80 : 16$	$90 : 15$
$840 : 2$	$960 : 6$	$900 : 3$	$940 : 4$

4. Нарысуй прамавугольнік, адна старана якога 8 см, а другая 2 см. Вылічы плошчу і перыметр гэтага прамавугольніка. Нарысуй квадрат з такой жа плошчай і квадрат з такім жа перыметрам.

5*. Старана квадрата 30 см. З адной вяршыні у розных напрамках па перыметры квадрата пачалі рухацца дзве мурашкі. Адна паўзе са скорасцю 1 см/с, а другая — у 2 разы хутчэй. Якая адлегласць па перыметры будзе паміж імі праз 25 с?

6. Складзі ўраўненне і рашы яго:

- а) калі невядомы лік павялічыць у 8 разоў, то атрымаецца 64;
- б) калі невядомы лік паменшыць у 8 разоў, то атрымаецца 64;
- в) калі невядомы лік паменшыць на 8, то атрымаецца 64;
- г) калі невядомы лік паменшыць на 64, то атрымаецца 8.

7. Пастаў замест a і b такія лікі, каб роўнасці былі праўдзівыя.

$$a : 1 = 1 : a$$

$$a : b = b : a$$

$$0 : a = 0 \cdot a$$

$$b : 1 = 0 \cdot b$$

8. Параўнай без вылічэнняў.

$156 : 12 * 156 : 13$	$924 : 11 * 924 : 12$
$720 : 9 * 720 : 8$	$600 : 24 * 600 : 25$

9. Аўтамабіль «Ніва» за 3 г можа праехаць 360 км. Страус можа бегчы са скорасцю 60 км/г. Параўнай скорасці аўтамабіля «Ніва» і страуса.

?

60 км/г

10. Вылічы.

$9010 - 368 \cdot 8$	$1000 - 8 \cdot 25$
$800 : 4 + 20 \cdot 10$	$2050 - 45 \cdot 8$
$800 - 600 : 6$	$4400 + 280 : 8$

Урок 86

Успомні!

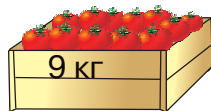
Каб падзяліць лік на здабытак, можна гэты лік падзяліць на адзін множнік, а атрыманы вынік падзяліць на другі множнік.

$$a : (b \cdot c) = (a : b) : c = (a : c) : b$$

1. Вылічы рознымі спосабамі.

$$\begin{array}{llll} 12 : (3 \cdot 2) & 90 : (5 \cdot 2) & 64 : 16 & 40 : (4 \cdot 10) \\ 32 : (2 \cdot 4) & 84 : (2 \cdot 6) & 72 : 24 & 720 : (8 \cdot 3) \end{array}$$

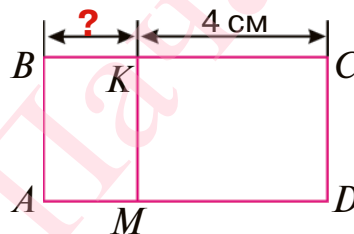
2. У першай палове дня ў цяпліцы сабралі 360 кг памідораў і расклалі іх у скрыні па 9 кг у кожную. У другой палове дня сабралі яшчэ столькі ж памідораў. $\frac{1}{10}$ іх расклалі ў такія ж скрыні. Колькі скрыняў атрымалася за ўвесь дзень?

3. Параўнай без вылічэнняў.

$$\begin{array}{ll} 360 : 30 * 360 : 10 : 3 & 360 : (3 \cdot 10) * 360 : 3 \cdot 10 \\ 360 : 30 * 360 : 10 \cdot 3 & 360 : (3 \cdot 10) * 360 : 3 : 10 \end{array}$$

4. Знайдзі даўжыню адрэзка BK , ведаючы, што перыметр прамавугольніка $ABCD$ — 18 см, старана CD — 3 см, старана KC — 4 см.

5. Рашы ўраўненні.

$$k : 3 = 3192 \quad 42 : x = 14 \quad 7 : 2 = 4878$$

6*. Плошча прамавугольніка ў 2 разы меншая, чым плошча квадрата са стараной 6 см. Знайдзі шырыню гэтага прамавугольніка, калі яго даўжыня роўная 9 см.

7. Выканай дзяленне з астачай. Зрабі праверку.

$$\begin{array}{ccccc} 34 : 7 & 69 : 8 & 57 : 9 & 94 : 30 & 61 : 14 \\ 84 : 9 & 30 : 7 & 95 : 6 & 4 : 9 & 1 : 7 \\ 98 : 8 & 47 : 5 & 58 : 5 & 58 : 9 & 99 : 10 \\ 87 : 7 & 79 : 6 & 89 : 9 & 91 : 7 & 83 : 8 \end{array}$$

8. У двух альбомах аднолькавая колькасць марак. З першага альбома ў другі пераклалі 16 марак. На колькі марак у першым альбоме стала менш, чым у другім?

9. $\begin{array}{l} \geq \\ = \\ \leq \end{array}$

$$\begin{array}{ll} 8000 \text{ кг} * 8 \text{ т} & 12 \text{ г} * 800 \text{ мін} \\ 5 \text{ т } 620 \text{ кг} * 5620 \text{ кг} & 3 \text{ сут} * 100 \text{ г} \\ 240 \text{ кг} * 2 \text{ ц} & 2 \text{ сут } 5 \text{ г} * 57 \text{ г} \\ 7 \text{ ц } 54 \text{ кг} * 745 \text{ кг} & 72 \text{ 000 мін} * 1 \text{ сут} \\ 4780 \text{ г} * 5 \text{ кг} & 5 \text{ сут} * 120 \text{ г} \end{array}$$

10. У валејбол гулялі 14 дзяўчынак і 6 хлопчыкаў. Яны раздзяліліся пароўну на дзве каманды. Колькі чалавек у кожнай камандзе?

11. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 2408 \cdot 7 - 14 \text{ 000} & 13 \text{ 200} - 348 \cdot 6 \\ 7445 + 930 : 3 & 780 : 4 + 3256 \end{array}$$

Урок 87

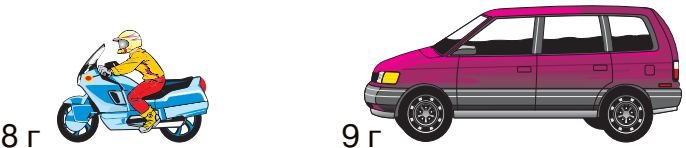
$$8000 : 2 = 8 \text{ тыс.} : 2 = 4 \text{ тыс.} = 4000$$

$$9300 : 3 = 93 \text{ с.} : 3 = 31 \text{ с.} = 3100$$

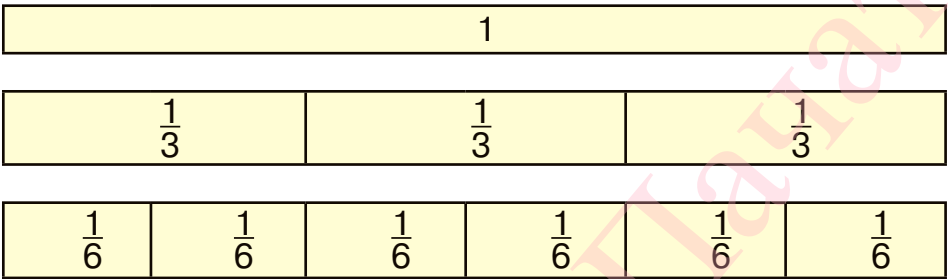
1. Вылічы.

800 : 8	900 : 3	420 : 7	630 : 9
8000 : 8	9000 : 3	4200 : 7	6300 : 9
4400 : 4	28 000 : 7	15 000 : 5	42 000 : 6

2. Матацыкліст выехаў з горада ў 8 г са скорасцю 50 км/г. У 9 г за ім выехаў аўтамабіль са скорасцю 75 км/г. Праз колькі часу аўтамабіль дагоніць матацыкліста?

3. Якія долі абазначаны на палосках? Колькі ў цэлай палосцы трэціх доляў? Шостых доляў?

4. Рашы ўраўненні.

$$a \cdot 3 = 3192 + 3708$$

$$6 \cdot k = 822$$

5. Жоўтагаловы каралёк — самая малая з птушак, што гняздуюцца ў Беларусі. Маса яе цела складае $\frac{1}{200}$ ад 1 кг. Чаму роўная маса цела гэтай птушкі?

6*. Адна пасудзіна ўмяшчае 3 л вады, а другая — 5 л. Як пры дапамозе гэтых пасудзін наліць у бітон 4 л вады з водаправоднага крана?

7. Нарысуй прамавугольнік з перыметрам 12 см. Колькі такіх прамавугольнікаў можна нарысаваць? Нарысуй квадрат з перыметрам 16 см.

8. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix}$ $8000 \text{ м}^2 * 8 \text{ га}$ $5 \text{ м}^2 6 \text{ дм}^2 * 506 \text{ дм}^2$
 $10 \text{ га} * 1000 \text{ м}^2$ $7 \text{ дм}^2 7 \text{ см}^2 * 7007 \text{ см}^2$
 $5 \text{ га} * 50 000 \text{ м}^2$ $9 \text{ дм}^2 5 \text{ см}^2 * 9050 \text{ см}^2$

9. Запішы лікі сумамі разрадных складаемых.

7006 38 009 610 061 806 086

10. За першы дзень у магазіне прадалі 320 кг цукру. За другі дзень — у 4 разы менш, чым за першы. За трэці — столькі, колькі за першыя два дні разам. Колькі кілаграмаў цукру прадалі за трэці дзень?

11. Знайдзі.

$\frac{1}{4}$ ліку 9600 $\frac{1}{10}$ ліку 1000
 $\frac{1}{5}$ ліку 650 $\frac{1}{3}$ ліку 7200

Урок 88

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$
$$(a - b) : c = a : c - b : c$$

$$7200 : 3 = (6000 + 1200) : 3 = 6000 : 3 + 1200 : 3 = 2000 + 400 = 2400$$
$$27\,009 : 9 = (27\,000 + 9) : 9 = 27\,000 : 9 + 9 : 9 = 3000 + 1 = 3001$$

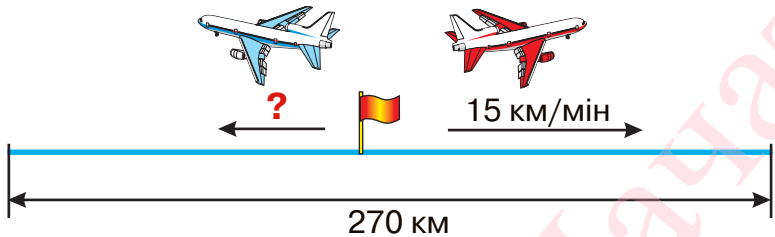
1. Вылічы.

$3609 : 9$
 $72\,009 : 9$

$12\,800 : 8$
 $81\,081 : 9$

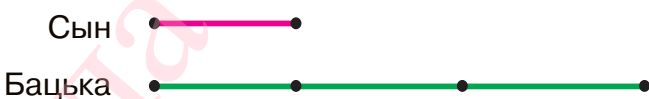
$250\,050 : 5$
 $42\,070 : 7$

2. Два самалёты ў адзін і той жа час вылецелі з аэрадрома ў процілеглых напрамках. Праз 10 мін адлегласць паміж імі была 270 км. Першы самалёт ляцеў са скорасцю 15 км/мін. З якой скорасцю ляцеў другі самалёт?

3. Даўжыня прамавугольнага 1 м 75 см, а шырыня — у 5 разоў меншая. Знайдзі старану квадрата, перыметр якога роўны перыметру гэтага прамавугольнага.

4*. Калі бацьку было 37 гадоў, сыну было 3 гады. Цяпер сыну ў 3 разы менш гадоў, чым бацьку. Колькі гадоў бацьку цяпер?

5. Адзін лік у 4 разы меншы за другі. Знайдзі суму гэтых лікаў, калі першы лік — 16.
6. Правер, ці правільна выканана дзяленне з астачай.
 $96 : 7 = 12$ (аст. 2) $82 : 6 = 13$ (аст. 4)
7. Тамара задумала лік, які заканчваецца лічбай 8. Ён большы за 210 і меншы за 220. Які лік задумала Тамара?
8. Урок доўжыцца 45 мін, перапынак — $\frac{1}{6}$ г. Колькі мінут працягваецца ўрок і перапынак разам?
9. Два зваршчыкі зрабілі 48 рам. Адзін з іх працаваў 7 дзён, а другі — 9 дзён. Колькі рам зрабіў кожны зваршчык, калі дзённая выпрацоўка ў іх аднолькавая?

	Дзённая выпрацоўка	Колькасць дзён	Усяго
I	Аднолькавая	7	? } 48 рам
II		9	

10. Вылічы.

$4500 : 3$
 $9300 : 3$
 $4200 : 6$

$3600 : 2$
 $4600 : 2$
 $7200 : 9$

$7700 : 7$
 $2800 : 2$
 $4800 : 6$

$6900 : 3$
 $8400 : 4$
 $5600 : 7$

Урок 89

$$4822 : 2 = \square$$

Першае няпоўнае дзялімае: 4 тыс. ($4 > 2$).

Дзялю: $4 : 2 = 2$ (тыс.).

Множу: $2 \cdot 2 = 4$ (тыс.).

Аднімаю: $4 - 4 = 0$ (астача роўная 0).

Другое няпоўнае дзялімае: 8 с.

Дзялю: $8 : 2 = 4$ (с.).

Множу: $4 \cdot 2 = 8$ (с.).

Аднімаю: $8 - 8 = 0$ (астача роўная 0).

Трэцяе няпоўнае дзялімае: 2 дзяс.

Дзялю: $2 : 2 = 1$ (дзяс.).

Множу: $1 \cdot 2 = 2$ (дзяс.).

Аднімаю: $2 - 2 = 0$ (астача роўная 0).

Чацвёртае няпоўнае дзялімае: 2 адз.

Дзялю: $2 : 2 = 1$ (адз.).

Множу: $1 \cdot 2 = 2$ (адз.).

Аднімаю: $2 - 2 = 0$ (астача роўная 0).

Адказ: 2411.

$$\begin{array}{r} 4822 \overline{) 2} \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 2 \\ \underline{2} \\ 0 \\ \underline{0} \\ 0 \end{array}$$

1. Знайдзі дзель і правер адказ множаннем.

$$8442 : 2$$

$$3699 : 3$$

$$4884 : 4$$

$$4284 : 2$$

2. Якія лікі запісаны сумамі разрадных складаемых?

$$4 \cdot 10 + 5 \cdot 100 + 5 + 4 \cdot 1000$$

$$4 \cdot 100 + 2 + 6 \cdot 10$$

$$9 \cdot 10 + 3 \cdot 100 + 7 + 9 \cdot 1000$$

3. Дзве маторныя лодкі адплылі ад берага ў розны час, але ў адным напрамку. Першая ішла са скорасцю 15 км/г, а другая — 20 км/г. Другая лодка выйшла на 1 г пазней. Праз колькі гадзін і на якой адлегласці ад месца адпраўлення другая лодка дагоніць першую?

4. Параўнай без вылічэнняў.

$$83\,200 : 8 * 80\,032 : 8$$

$$85\,000 : 2 * 85\,000 : 5$$

$$62\,400 : 6 * 60\,240 : 6$$

$$72\,800 : 4 * 72\,800 : 8$$

5*. 10 экскаватараў за 10 мін дастаюць 10 т грунту. За колькі мінут 25 такіх экскаватараў дастаюць 25 т грунту?

6. Знайдзі даўжыню прамавугольніка з плошчай 48 см^2 і шырынёй 4 см. Нарысуй гэты прамавугольнік.

7. Дапішы патрэбныя назвы велічынь.

$$83 \text{ см} = 830 \dots$$

$$12 \text{ дм} = 120 \dots$$

$$9 \text{ км} = 9000 \dots$$

$$6800 \text{ кг} = 68 \dots$$

8. На заправачную станцыю прывезлі 4800 л паліва. У першы дзень прадалі $\frac{1}{4}$ усяго паліва, а ў другі дзень — $\frac{1}{6}$. На колькі больш паліва і ў які з двух дзён прадалі на заправачнай станцыі?

9. Вылічы.

$$33\,303 \cdot 3 + 11\,224 \cdot 5$$

$$456\,075 - 2988 + 8800 \cdot 4$$

Правообладатель "Печатковая Школа"

Урок 90

$$9248 : 4 = \square$$

Першае няпоўнае дзялімае: 9 тыс. ($9 > 4$).

Дзялю: $9 : 4$, пробная лічба — 2.

Множу: $2 \cdot 4 = 8$ (тыс.).

Аднімаю: $9 - 8 = 1$ (тыс.).

Параўноўваю: $1 < 4$.

Другое няпоўнае дзялімае:

1 тыс. + 2 с. = 12 с.

Дзялю: $12 : 4 = 3$ (с.).

Множу: $3 \cdot 4 = 12$ (с.).

Аднімаю: $12 - 12 = 0$ (астача роўная 0).

Трэцяе няпоўнае дзялімае: 4 дзяс.

Дзялю: $4 : 4 = 1$ (дзяс.).

Множу: $1 \cdot 4 = 4$ (дзяс.).

Аднімаю: $4 - 4 = 0$ (астача роўная 0).

Чацвёртае няпоўнае дзялімае: 8 адз.

Дзялю: $8 : 4 = 2$ (адз.).

Множу: $2 \cdot 4 = 8$ (адз.).

Аднімаю: $8 - 8 = 0$ (астача роўная 0).

Адказ: 2312.

$$\begin{array}{r} 9248 \overline{) 4} \\ \underline{8} \\ 12 \\ \underline{12} \\ 4 \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$48\,716 : 4$$

$$27\,354 : 6$$

$$14\,744 : 8$$

$$64\,729 : 7$$

$$233\,772 : 7$$

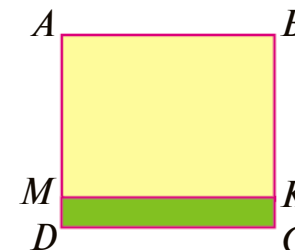
$$46\,846 : 2$$

2. Якія лічбы абазначаны літарамі m і k у прыкладзе

$$m00 \cdot k = 600? \text{ Знайдзі чатыры адказы.}$$

3. Для трох новых дамоў прывезлі 4808 аконных рам. Першы дом атрымаў $\frac{1}{4}$ усіх рам, другі дом — на 104 рамы больш. Колькі рам атрымаў трэці дом?

4. Плошча прамавугольніка $ABCD$ роўная 56 м^2 , шырыня — 7 м. Ад гэтага прамавугольніка аддзялілі частку $KMAB$, дзе старана BK роўная 6 м. Знайдзі плошчу часткі $KMAB$.

5*. У Пеці ў 6 разоў больш арэхаў, чым у Вані. Калі Пеця з'есць 10 арэхаў, то ў іх з Ванем будзе арэхаў пароўну. Колькі арэхаў было ў кожнага хлопчыка спачатку?

6. Запішы тры лікі, якія з'яўляюцца рашэннем няроўнасці $a < 207\,986$.

7. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} \square\square\square * \square\square\square\square$

$$45\square\square\square * 48\square\square\square$$

$$\square\square24\square * 578$$

$$\square\square7\square * 1\square2\square$$

8. Гаспадарка адправіла ў магазін 2 т 500 кг малін. Гэта на 650 кг менш, чым вішань. Парэчак было адпраўлена на 1 т 80 кг менш, чым малін і вішань разам. Колькі парэчак гаспадарка адправіла ў магазін?

9. Вылічы.

$$86\,345 : 5$$

$$38\,576 : 4$$

$$134\,542 : 2$$

Урок 92

$$1368 : 2 = \square$$

Першае няпоўнае дзялімае:

13 с. ($1 < 2$, $13 > 2$).

У дзелі будзе тры лічбы:

сотні, дзясяткі, адзінкі.

Дзялю: $13 : 2$, пробная лічба — 6.

Множу: $6 \cdot 2 = 12$ (с.).

Аднімаю: $13 - 12 = 1$ (с.).

Параўноўваю: $1 < 2$.

Другое няпоўнае дзялімае:

1 с. + 6 дзяс. = 16 дзяс.

Дзялю: $16 : 2 = 8$ (дзяс.).

Множу: $8 \cdot 2 = 16$ (дзяс.).

Аднімаю: $16 - 16 = 0$ (астача роўная 0).

Трэцяе няпоўнае дзялімае: 8 адз.

Дзялю: $8 : 2 = 4$ (адз.).

Множу: $4 \cdot 2 = 8$ (адз.).

Аднімаю: $8 - 8 = 0$ (астача роўная 0).

Адказ: 684.

$$\begin{array}{r} 1368 \overline{) 2} \\ \underline{12} \\ 16 \\ \underline{16} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

$136 : 4$

$384 : 6$

$6587 : 7$

$4455 : 5$

2. У адным меху было 56 кг мукі, а ў другім — 24 кг. Усю муку расфасавалі ў 40 пакетаў пароўну. Колькі пакетаў спатрэбілася для расфасування мукі з кожнага меху?

3. Выразі:

а) у секундах — 3 мін; 20 мін; 100 мін; 4 мін 20 с;

б) у кілаграмах — 2 т 5 ц; 30 ц 50 кг; 65 т 20 ц.

4. Шырыня прамавугольніка 3 см 4 мм, а даўжыня — у 2 разы большая. Вылічы яго перыметр.

5*. На малюнку — Коля, Алег, Міша, Толя і Барыс. Міша не самы высокі, але ён вышэйшы за Толю, Алега і Колю. Алег стаіць побач з Колям і ніжэйшы за яго. Толю, каб дацягнуцца да выключальніка, прыходзіцца падстаўляць лавачку або прасіць дапамогі ў свайго старэйшага брата — Алега. У якім парадку стаяць хлопчыкі?

6. Рашы ўраўненні.

$1338 : x = 3$

$x : 4 = 1025$

7. Оля задумала лік, які дзеліцца на 5, большы за 250, але меншы за 260. Што гэта за лік?

8. З дзвюх вёсак, якія знаходзяцца на адлегласці 27 км, адначасова насустрач адзін аднаму выйшлі два пешаходы. Праз 3 г яны сустрэліся. Першы пешаход ішоў са скорасцю 5 км/г. З якой скорасцю ішоў другі пешаход? Рашы задачу двума спосабамі.

9. Вылічы.

$2367 : 3$

$5964 : 7$

$700\,000 - 42\,008 \cdot 6$

$4104 : 9$

$6669 : 9$

$5600 \cdot 8 + 5065$

Урок 93

$$432 : 4 = \square$$

Першае няпоўнае дзялімае:

4 с. (4 = 4).

У дзелі будзе тры лічбы:
сотні, дзясяткі, адзінкі.

Дзялю: $4 : 4 = 1$ (с.).

Множу: $1 \cdot 4 = 4$ (с.).

Аднімаю: $4 - 4 = 0$ (астача роўная 0).

Другое няпоўнае дзялімае: 3 дзяс.

Дзялю: $3 : 4 = 0$ (дзяс.).

Множу: $0 \cdot 4 = 0$ (дзяс.).

Аднімаю: $3 - 0 = 3$ (дзяс.).

Параўноўваю: $3 < 4$.

Трэцяе няпоўнае дзялімае:

3 дзяс. + 2 адз. = 32 адз.

Дзялю: $32 : 4 = 8$ (адз.).

Множу: $8 \cdot 4 = 32$ (адз.).

Аднімаю: $32 - 32 = 0$ (астача роўная 0).

Адказ: 108.

$$\begin{array}{r} 432 \overline{) 4} \\ \underline{4} \\ 0 \\ \underline{32} \\ \underline{32} \\ 0 \end{array}$$

або

$$\begin{array}{r} 432 \overline{) 4} \\ \underline{4} \\ 0 \\ \underline{32} \\ \underline{32} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$812 : 4$$

$$654 : 6$$

$$828 : 4$$

$$612 : 2$$

$$918 : 3$$

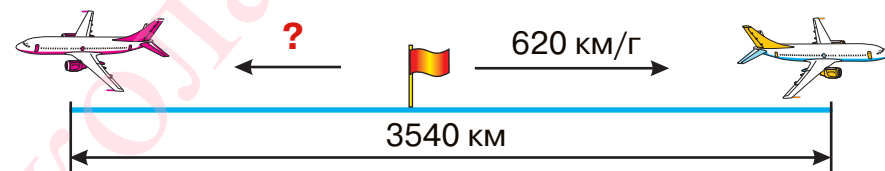
$$535 : 5$$

$$819 : 9$$

$$432 : 3$$

2. Пры якім значэнні x дзель $300 : x$ прымае найменшае значэнне?

3. У 11 г з аэрадрома адначасова ў процілеглых напрамках вылецелі два самалёты. У 14 г адлегласць паміж імі была 3540 км. Скорасць аднаго самалёта 620 км/г. Знайдзі скорасць другога самалёта.

4. Сума двух лікаў роўная 7, а іх здабытак — 10. Знайдзі гэтыя лікі.

5*. У двух класах было 56 вучняў. Калі з аднаго класа выйшлі 30 вучняў, а з другога — 20, то ў класах засталася вучняў пароўну. Колькі вучняў было ў кожным класе спачатку?

6. $\begin{array}{l} \geq \\ \leq \end{array}$ $8 \text{ м } 9 \text{ дм} * 8 \text{ м } 99 \text{ см}$ $4 \text{ т } 5 \text{ ц} * 55 \text{ кг}$
 $31 \text{ км } 100 \text{ м} * 30 \text{ км } 101 \text{ м}$ $55 \text{ ц} * 5 \text{ т}$

7. Нарысуй два розныя прамавугольнікі так, каб плошча кожнага была 10 см^2 .

8. Турысты праехалі 120 км, з якіх $\frac{1}{5}$ — аўтобусам, а астатні шлях — цягніком. Колькі кіламетраў турысты праехалі цягніком?

9. Вылічы.

$$124\,509 + (107\,601 - 7602)$$

$$41\,225 - 612 : 3$$

$$(872 + 209) - (7245 - 7082)$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 94

9030 : 3 =

Першае няпоўнае дзялімае: 9 тыс. (9 > 3).

У дзелі будзе чатыры лічбы.

9 : 3 = 3 (тыс.)

9030

9

3

3

0

3

3010

Другое няпоўнае дзялімае: 0 с.

0 : 3 = 0 (с.)

Трэцяе няпоўнае дзялімае: 3 дзяс.

3 : 3 = 1 (дзяс.)

Чацвёртае няпоўнае дзялімае: 0 адз.

0 : 3 = 0 (адз.)

Адказ: 3010.

1. Вылічы.

22 224 : 3

48 230 : 5

64 072 : 8

27 009 : 9

9460 : 5

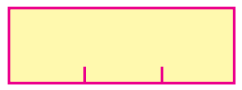
7209 : 9

2. Першы аўтобус зрабіў за дзень 4 рэйсы, другі — 6 рэйсаў. Кожны рэйс яны перавозілі аднолькавую колькасць пасажыраў. Першы аўтобус перавёз на 94 чалавекі менш, чым другі. Колькі пасажыраў перавёз за дзень кожны аўтобус?

3. Колькі ўсяго адзінак, дзясяткаў, соцень, тысяч, дзясяткаў тысяч змяшчае лік 569 380?

4*. Калі ад ліку 18 адняць спачатку яго трэць, а затым $\frac{1}{2}$ астачы, то атрымаецца задуманы лік. Які лік задуманы?

5. Перыметр прамавугольніка 80 мм, даўжыня ў 3 разы большая за шырыню. Вылічы даўжыню і шырыню гэтага прамавугольніка.

6. Вылічы.

3 сут 15 г + 15 г

56 кг · 8

1 г 25 мін – 45 мін

35 ц – 4 ц 29 кг

3 г 20 мін – 75 мін

2 т + 65 ц

7. Запішы лік, у якім:

- а) 27 адзінак другога класа і 27 адзінак першага класа;
- б) 30 адзінак другога класа;
- в) 6 адзінак V разраду і 6 адзінак I разраду;
- г) 7 адзінак VI разраду і 1 адзінка I разраду;
- д) 3 адзінкі другога класа і 3 адзінкі II разраду.

8. За першы квартал у горадзе пабудавалі 5 аднолькавых дамоў, а за другі — 8. Усяго ў гэтых дамах 260 кватэр. Колькі кватэр пабудавана ў першым квартале і колькі ў другім?

9. Рашы ўраўненні.

5 · a = 4820

3717 : e = 9

9 · a = 7542

b · 6 = 5922

80 395 : k = 5

x · 7 = 2289

Урок 95

9 т 352 кг : 2 =

9 т 352 кг = 9352 кг

9352 : 2 = 4676

4676 кг = 4 т 676 кг

$$\begin{array}{r} 9352 \overline{) 2} \\ \underline{8} \\ 13 \\ \underline{12} \\ 15 \\ \underline{14} \\ 12 \\ \underline{12} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

9905 см : 7

3 м 43 см : 7

6496 м : 8

9 м 60 см : 4

5 дм 67 см : 9

7 дм 80 см : 2

2. Маслазавод адправіў у тры магазіны 340 кг алею. Адзін магазін атрымаў $\frac{1}{5}$ усяго алею, другі — $\frac{1}{4}$ таго алею, што застаўся, а трэці — астачу. Колькі кілаграмаў алею атрымаў кожны магазін?

3. Знайдзі дзель.

7380 : 9

3010 : 5

4260 : 6

8220 : 3

4. Рашы ўраўненні.

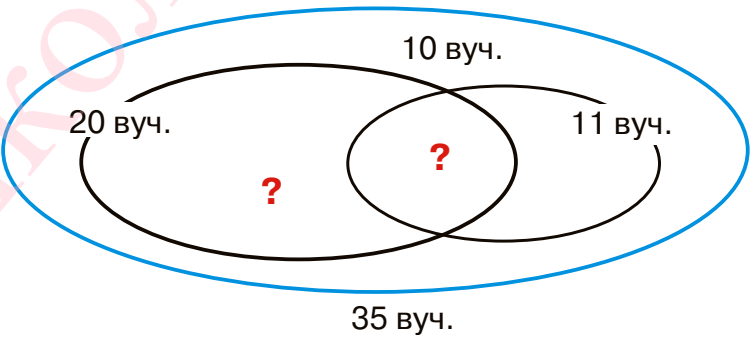
$x : 4 = 2049$

$x + 7094 = 9703$

$8601 : x = 3$

$x - 504 = 7609$

- 5*. У класе 35 вучняў. 3 іх 20 займаюцца ў матэматычным гуртку, 11 — у гуртку «Умелыя рукі», 10 вучняў не ходзяць у гэтыя гурткі. Колькі вучняў з матэматычнага гуртка займаюцца ў гуртку «Умелыя рукі»? Колькі вучняў з матэматычнага гуртка не ходзяць у гурток «Умелыя рукі»?

6. Запішы лікі, дадзеныя сумамі разрадных складаемых.

$3 \cdot 100 + 5 + 2 \cdot 10$

$3 \cdot 10 + 7 \cdot 100 + 6 + 3 \cdot 1000$

$8 \cdot 10 + 2 \cdot 100 + 9 + 9 \cdot 1000$

7. Даўжыня прамавугольніка 2 см 6 мм, а шырыня — у 2 разы меншая. Вылічы перыметр прамавугольніка.

8. На складзе было 1240 м шарсцяной тканіны, а льняной — у 2 разы больш. У краму завезлі адну чвэрць шарсцяной і пятую долю льняной тканіны. Колькі ўсяго метраў шарсцяной і льняной тканіны завезлі ў краму?

9. Вылічы.

84 020 : 4

86 040 : 2

609 030 : 3

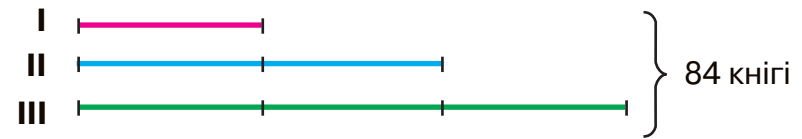
250 050 : 2

428 004 : 4

84 004 : 4

Урок 96

1. У кніжнай шафе 84 кнігі. На другой паліцы кніг у 2 разы больш, чым на першай, а на трэцяй — у 3 разы больш, чым на першай. Колькі кніг на кожнай паліцы?

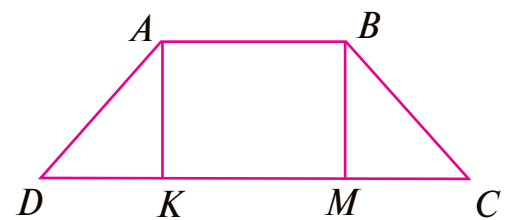
2. Вылічы.

$60 \text{ ц} : 5$
 $24 \text{ м } 80 \text{ см} : 4$

$20 \text{ м } 40 \text{ см} : 5$
 $16 \text{ т} : 2$

$63 \text{ км } 900 \text{ м} : 3$
 $18 \text{ дм } 60 \text{ см} : 3$

3. Колькі чатырохвугольнікаў са стараной *AB* на рысунку?

4. Перыметр прамавугольнага 42 см. Якая даўжыня і шырыня прамавугольнага, калі даўжыня ў 2 разы большая за шырыню?

5. З дадзеных значэнняў велічынь складзі і запішы дзве праўдзівыя няроўнасці і адну праўдзівую роўнасць:
2 т 800 кг; 280 кг; 28 ц.

6. Вылічы.

$44\,264 : 8 + 5436 : 6$
 $35\,532 : 9 \cdot 4 + 15\,618$

$700\,003 - 328\,448 : 4$
 $60\,001 - 4007 \cdot 4$

7. Складзі па кароткім запісе задачу і рашы яе.

Скорасць	Час	Адлегласць
?	4 г	Аднолькавая
80 км/г	3 г	

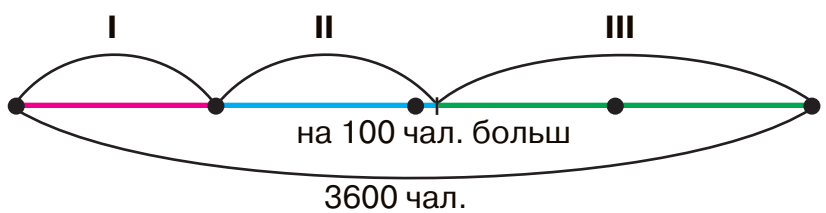
8. Падстаў замест * патрэбныя лічбы.

$2 * 37 < 2846$
 $5 * 73 < 5265$

$34 * 5 < 3442$
 $8 * 4 < 846$

$6403 < 64 * 0$
 $5368 > 53 * 8$

9. У трох дамах жывуць 3600 жыхароў. У першым доме жыве адна чвэрць усіх жыхароў, у другім — на 100 чалавек больш, чым у першым. Колькі чалавек жыве ў трэцім доме?

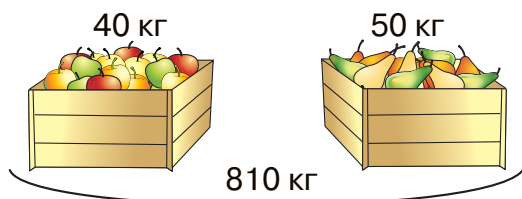

10. Вылічы.

$35\,532 : 9 \cdot 4 + 15\,618$
 $60\,001 - 4007 \cdot 7$

Урок 97

1. Фермер вывез на рынок аднолькавую колькасць скрыняў яблыкаў і груш. Скрыня груш важыць 50 кг, а скрыня яблыкаў — 40 кг. Усе скрыні з садавінай разам важаць 810 кг. Колькі ўсяго скрыняў з садавінай фермер вывез на рынок? Якія яшчэ пытанні можна паставіць да задачы?

2. Вылічы.

$8 \text{ км } 124 \text{ м} : 3$	$57 \text{ 300} : 3$
$30 \text{ т } 247 \text{ кг} : 7$	$69 \text{ 392} : 8$
$17 \text{ км } 250 \text{ м} : 6$	$23 \text{ 814} : 7$
$7 \text{ ц } 8 \text{ кг} : 4$	$237 \text{ 415} : 5$

3. Якія з лікаў: 13; 0; 603; 1306; 106; 3061; 63 — будуць з'яўляцца рашэннем няроўнасці $8030 > 6724 + a$?

- 4*. Трое рыбакоў злавілі 66 акунёў і пачалі варыць юшку. Калі першы даў на яе 5 акунёў, другі 9, а трэці 4, то акунёў у іх засталася пароўну. Колькі акунёў злавіў першы рыбак?

5. Выразі:

- а) у сантыметрах і міліметрах — 3569 мм; 5545 мм;
5 м 3 мм; 45 дм 25 мм;
б) у больш буйных адзінках вымярэння — 166 000 м;
40 ц; 120 мін; 24 000 г; 7200 с; 7000 см; 6400 кг; 25 ц.

6. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $52 \text{ см} * 5 \text{ м } 2 \text{ см}$ $3 \text{ г } 15 \text{ мін} * 315 \text{ мін}$
 $170 \text{ дм} * 17 \text{ м}$ $7 \text{ т } 80 \text{ кг} * 78 \text{ ц}$

7. Два ўчасткі лесу прамавугольнай формы маюць аднолькавую плошчу. Шырыня першага ўчастка 8 км, а другога — 6 км. Знайдзі даўжыню першага ўчастка, калі даўжыня другога — 12 км.

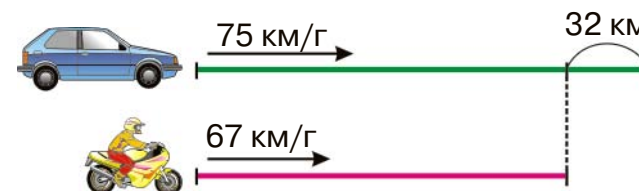
8. Рашы ўраўненні.

$$x + 250 = 6810 : 3 \qquad x - 420 = 603 \cdot 7$$

9. Павяліч у 10 разоў.

30 дм 5 см; 50 кг 20 г; 7 т 250 кг; 2 км 300 м.

10. Аўтамабіль і матацыкл выехалі адначасова ў адным напрамку. Аўтамабіль ехаў са скорасцю 75 км/г, а матацыкл — са скорасцю 67 км/г. Якую адлегласць праехаў матацыкл, калі аўтамабіль апярэдзіў яго на 32 км?

11. Рашы спачатку тыя прыклады, у якіх колькасць лічбаў у дзелі і дзялімым аднолькавая, а потым тыя, у якіх у дзелі лічбаў менш, чым у дзялімым.

$5624 : 4$	$5484 : 3$	$534 \text{ 136} : 4$
$3228 : 4$	$4224 : 6$	$47 \text{ 550} : 5$
$1506 : 6$	$6768 : 8$	$99 \text{ 944} : 8$

Урок 98

648 · 30 =

648 · 30 = 648 · (3 · 10) =
= (648 · 3) · 10 =
= 1944 · 10 = 19 440

$$\begin{array}{r} 12 \\ \times 648 \\ \hline 30 \\ \hline 19440 \end{array}$$

753 · 500 =

753 · 500 = 753 · (5 · 100) =
= (753 · 5) · 100 =
= 3765 · 100 = 376 500

$$\begin{array}{r} 21 \\ \times 753 \\ \hline 500 \\ \hline 376500 \end{array}$$

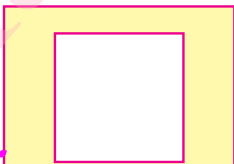
1. Вылічы.

432 · 70 648 · 300 50 · 312 – 30 · 312
203 · 80 200 · 1803 75 · 440 + 25 · 440

2. 25 канвертаў на 8000 р. даражэйшыя, чым 15 паштовак, якія маюць такую ж цану. Колькі каштуюць канверты? Колькі каштуюць паштоўкі?

Цана	Колькасць	Кошт
Аднолькавая	25 шт.	?, на 8000 р. больш
	15 шт.	?

3. 3 прамавугольніка, даўжыня якога 9 см, а шырыня 7 см, выразалі квадрат са стараной 5 см. Знайдзі плошчу фігуры, што засталася.

4*. Дачцэ 3 гады, а маці 31 год. Праз колькі гадоў маці будзе ў 3 разы старэйшая за дачку?

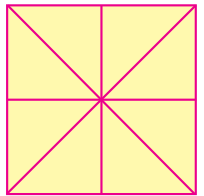
5. Вылічы.

13 км 852 м : 4 46 кг : 8 8 см 6 мм · 4
32 т 256 кг : 7 4 дм 6 см · 2 45 мін · 7

6. Рашы ўраўненні.

$x \cdot 7 = 210\,959$ $570\,960 : a = 8$
 $a : 300 = 1281$ $3 \cdot x = 1971$

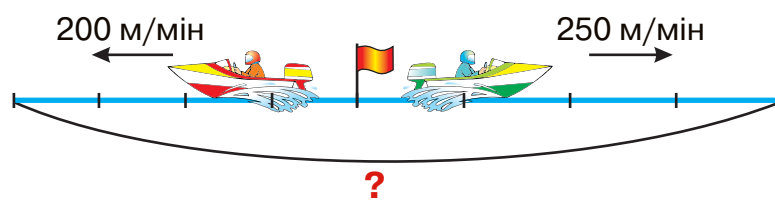
7. На колькі роўных частак падзелены квадрат? Нарысуй асобна $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ квадрата.

8. Выразі:

а) у сантыметрах — 35 м; 5 м 3 дм; 1700 мм; 40 м 30 мм;
б) у метрах — 3 км 200 м; 7800 дм; 6300 дм.

9. Ад адной прыстані адначасова ў процілеглых напрамках адышлі дзве маторныя лодкі. Адна ішла са скорасцю 250 м/мін, а другая — са скорасцю 200 м/мін. На якой адлегласці адна ад адной будуць лодкі праз 4 мін?

10. Вылічы.

19 242 : 6 542 · 300 680 700 – 329 876
72 054 : 9 194 · 200 2694 + 13 458

Урок 99

$$1290 \cdot 700 = \square$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ \times 1290 \\ \hline 700 \\ \hline 903000 \end{array}$$

$$7600 \cdot 30 = \square$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ \times 7600 \\ \hline 30 \\ \hline 228000 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$130 \cdot 500$$

$$3600 \cdot 70$$

$$1870 \cdot 400$$

$$160 \cdot 900$$

$$1980 \cdot 40$$

$$1900 \cdot 300$$

$$1400 \cdot 500$$

$$2960 \cdot 20$$

$$270 \cdot 600$$

2. У школьны кіёск паступіла 600 сшыткаў. У першы дзень прадалі $\frac{1}{3}$ усёй колькасці сшыткаў, а ў другі — $\frac{1}{8}$. Колькі сшыткаў прадалі за два дні?

3. Перыметр прамавугольніка 100 см, даўжыня — 30 см. Вылічы плошчу прамавугольніка.

4*. На вуліцы, стаўшы ў кружок, гутараць 4 дзяўчынкі: Аня, Валя, Галя, Надзя. Дзяўчынка ў зялёнай сукенцы (не Аня і не Валя) стаіць паміж дзяўчынкай у аранжавай сукенцы і Надзяй. Дзяўчынка ў чырвонай сукенцы стаіць паміж дзяўчынкай у блакітнай сукенцы і Валяй. Якога колеру сукенка ў кожнай з дзяўчынак?

5. Мама выходзіць на работу ў 8 г раніцы. Рабочы дзень з перапынкам на абед у яе працягваецца 9 г, а дарога займае 1 г. Калі мама вернецца дадому?

6. Якія лічбы абазначаюць літары K і B у здабытку?

$$K00 \cdot B00 = 210\,000$$

7. Нарысуй акружнасць радыусам 4 см. Нарысуй адрэзак AB так, каб ён знаходзіўся ўнутры акружнасці. Якой даўжыні можа быць адрэзак AB ?

8. Знайдзі значэнне выразу $a : b$, калі:

а) $a = 7020$ і $b = 6$;

б) $a = 6006$ і $b = 3$.

9. На ўваход машыны пададзены лікі 32; 908; 1200. Якія лікі атрымаюцца на выхадзе?

10. Запішы тры лікі, якія з'яўляюцца рашэннем няроўнасці $a < 300\,000$.

11. У краму прывезлі 164 л сланечнікавага алею і 3 аднолькавыя ёмістасці з аліўкавым алеем. Усяго прывезлі 236 л алею. Колькі аліўкавага алею ў адной ёмістасці?

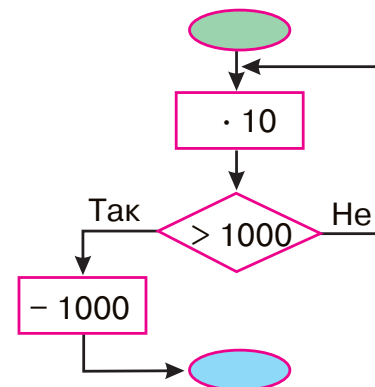
12. Вылічы.

$$60\,608 - 43\,829$$

$$40\,096 : 2$$

$$2873 + 351\,747$$

$$12\,474 : 7$$

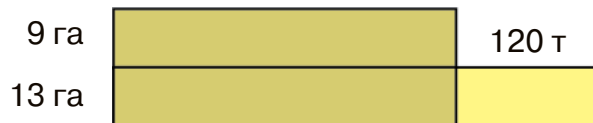

Урок 100

1. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 1520 \cdot 40 & 3800 \cdot 500 & 7050 \cdot 20 \\ 4900 \cdot 30 & 2600 \cdot 20 & 8900 \cdot 400 \end{array}$$

2. З участка плошчай 15 га сабралі на 120 т бульбы больш, чым з участка плошчай 9 га. Колькі бульбы сабралі з кожнага ўчастка, калі ўраджайнасць на абодвух участках аднолькавая?

3. Знайдзі перыметр квадрата са стараной 2 см. Нарысуй прамавугольнік, шырыня якога 2 см, а перыметр у 2 разы большы за перыметр квадрата. Вылічы плошчу гэтага прамавугольніка.

4. Пастаў дужкі так, каб роўнасці былі праўдзівыя.

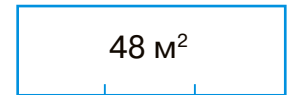
$$\begin{array}{l} 40 \cdot 18 - 12 : 3 = 80 \\ 40 \cdot 18 - 12 : 3 = 236 \\ 40 \cdot 18 - 12 : 3 = 560 \end{array}$$

- 5*. Саша выразаў з каляровай паперы 18 чырвоных, 21 зялёных, 11 сініх і некалькі жоўтых кругоў. Сініх кругоў было менш, чым жоўтых, на столькі, на колькі зялёных кругоў было больш, чым чырвоных. Колькі жоўтых кругоў выразаў Саша?

6. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 4 \text{ т } 200 \text{ кг} - 2 \text{ т } 300 \text{ кг} & 2 \text{ кг } 750 \text{ г} - 1 \text{ кг } 889 \text{ г} \\ 6 \text{ кг } 350 \text{ г} - 4 \text{ кг } 275 \text{ г} & 10 \text{ ц } 9 \text{ кг} - 5 \text{ ц } 68 \text{ кг} \\ 4 \text{ г } 30 \text{ мін} - 1 \text{ г } 45 \text{ мін} & 24 \text{ мін } 18 \text{ с} - 3 \text{ мін } 24 \text{ с} \end{array}$$

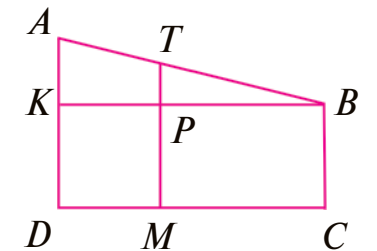
7. Плошча прамавугольніка 48 м^2 . Чаму роўныя даўжыня і шырыня прамавугольніка, калі даўжыня ў 3 разы большая за яго шырыню?

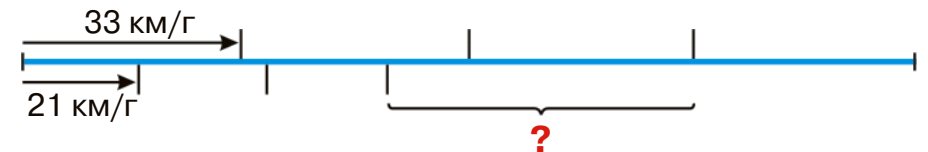
8. Складзі ўраўненне і рашы яго.

Невядомы лік памножылі на 100 і атрымалі 800.

9. Колькі чатырохвугольнікаў на рысунку?

10. Ад прыстані адначасова ў адным напрамку адышлі цеплаход са скорасцю 33 км/г і катар са скорасцю 21 км/г. Якая адлегласць будзе паміж імі праз 3 г?

11. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 5888 - 3409 + 1758 & 271 \cdot 3 + 13\,009 \\ 6863 + 4338 - 2573 & 984 : 3 + 267\,329 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 101

$840 : 10 = 84$

$8400 : 10 = 840$

$8400 : 100 = 8400 : (10 \cdot 10) =$
 $= (8400 : 10) : 10 = 840 : 10 = 84$

$84\ 000 : 1\ 000 = 84\ 000 : (100 \cdot 10) =$
 $= (84\ 000 : 100) : 10 = 840 : 10 = 84$

Каб падзяліць лік на разрадную адзінку (10, 100, 1000 і г. д.), трэба справа ад яго адкінуць столькі нулёў, колькі іх у дадзенай разраднай адзінцы.

1. Вылічы.

$460 : 10$

$72\ 000 : 100$

$80\ 000 : 1000$

$720 : 10$

$5400 : 100$

$75\ 000 : 1000$

$280 : 10$

$9500 : 100$

$840\ 000 : 1000$

2. У спаборніцтвах па бегу ўдзельнічалі 140 спартсменаў. У кожнай камандзе было 8 мужчын і 6 жанчын. Колькі ўсяго мужчын удзельнічала ў спаборніцтвах? Колькі ўсяго жанчын?

У адной камандзе	Колькасць каманд	Усяго спартсменаў
Мужчын 8	?	? } 140
Жанчын 6		? }

3. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$ $2674 \cdot 2000 + 600 + 40 + 7$
 $729\ 230 - 200 \cdot 729\ 030$
 $519 \cdot 4 \cdot 500 \cdot 4 + 10 \cdot 4 + 9$
 $248 : 2 \cdot 200 : 2 + 40 : 2 + 8 \cdot 4$

4. Запоўні пропускі.

$39\ \text{ц} = \square\ \text{т} \square\ \text{ц}$

$12\ 780\ \text{м} = \square\ \text{км} \square\ \text{м}$

$3\ \text{см}\ 9\ \text{мм} = \square\ \text{мм}$

$8070\ \text{кг} = \square\ \text{т} \square\ \text{кг}$

$183\ \text{мін} = \square\ \text{г} \square\ \text{мін}$

$197\ \text{с} = \square\ \text{мін} \square\ \text{с}$

- 5*. У пакоі, дзе гулялі дзеці, стаялі крэслы на чатырох ножках. Калі ўсе дзеці селі па адным у крэсла, то свабодных месцаў не засталася. Сума ног дзяцей і ножаў крэслаў роўная 42. Колькі крэслаў стаяла ў пакоі? Колькі было дзяцей?

6. Выразі ў квадратных дэцыметрах: $2700\ \text{см}^2$; $30\ 000\ \text{см}^2$; $13\ \text{м}^2$; $60\ \text{м}^2$.

7. Якія лічбы заменены зорчкімі?

$$\begin{array}{r} 48*3 \\ \times \quad 8 \\ \hline **58* \end{array}$$

$$\begin{array}{r} **27 \\ \times \quad * \\ \hline 66*5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 562* \\ \times \quad * \\ \hline 16**7 \end{array}$$

8. Рашы ўраўненні.

$732\ 535 + y = 967\ 052$

$97\ 500 - y = 3449$

9. Швейная майстэрня зрасходала 28 м 80 см тканіны на пашыў 9 мужчынскіх касцюмаў. Колькі спатрэбіцца тканіны, каб пашыць 60 такіх касцюмаў?

10. Вылічы.

$360 \cdot 700$

$900 \cdot 453$

$(1918 - 918) \cdot 6$

Урок 102

1. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 365 \cdot 100 & 100 \cdot 1348 & 8500 : 100 \\ 1949 \cdot 100 & 1940 \cdot 100 & 90\,000 : 1000 \end{array}$$

2. На малочнай ферме надаілі за дзень 1680 кг малака. Адную восьмую ўсяго малака перапрацавалі на смятану, адну трэць смятаны — на масла. Колькі кілаграмаў малака перапрацавалі на масла?

3. Вылічы.

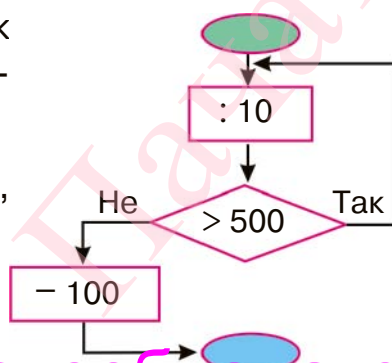
$$\begin{array}{ll} 5 \text{ м } 46 \text{ см} \cdot 3 & 3 \text{ т } 78 \text{ кг} : 6 \\ 3 \text{ кг } 854 \text{ г} \cdot 8 & 1 \text{ дм } 6 \text{ см} : 8 \\ 9 \text{ км } 769 \text{ м} \cdot 4 & 18 \text{ см } 9 \text{ мм} : 9 \\ 2 \text{ ц } 17 \text{ кг} \cdot 4 & 34 \text{ ц } 5 \text{ кг} : 5 \end{array}$$

4. Даўжыня прамавугольніка $ABCD$ складае 8 см, а шырыня — 4 см. Нарысуй прамавугольнік, плошча якога складае $\frac{1}{2}$ плошчы прамавугольніка $ABCD$; $\frac{1}{4}$ плошчы прамавугольніка $ABCD$.

5. На ўваход машыны падалі лік 12 000. Які лік атрымаўся на выхадзе?

6. Складзі прыклад з лікаў 4, 6, 9, 270.

$$\square : \square - \square$$

- 7*. У буфеце ў чарзе стаяць Маша, Юля, Валя, Света, Алеся. Юля стаіць перад Машай, але пасля Алеся. Валя і Алеся не стаяць побач, а Света не знаходзіцца побач ні з Алесяй, ні з Юляй, ні з Валяй. У якім парадку стаяць дзяўчынкі?

8. Якія лічбы заменены зорачкамі?

$$\begin{array}{r} 2*** \\ - ** \\ \hline *8 \\ - *8 \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 8 \\ **0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 38*** \\ - ** \\ \hline 3* \\ - ** \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 5 \\ **** \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ***** \\ - 12 \\ \hline - 16 \\ \hline 16 \\ - 12 \\ \hline 12 \\ - 12 \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \\ 3403 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3*** \\ - 27 \\ \hline ** \\ - *5 \\ \hline * \\ - * \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 9 \\ 3*1 \end{array}$$

9. Для 400 кароў нарыхтавалі на зіму 1200 т кукурузнага сіласу і 800 т буракоў. Колькі тон усіх кармоў прыпадае на адну карову?

10. Вылічы.

$$42\,259 : 7$$

$$590\,003 - 8647$$

$$2540 \cdot 30$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 103

$$\begin{aligned} 8400 : 70 &= 8400 : (10 \cdot 7) = \\ &= (8400 : 10) : 7 = 840 : 7 = 120 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 8400 : 70 &= (7000 + 1400) : 70 = \\ &= 7000 : 70 + 1400 : 70 = \\ &= (7000 : 10) : 7 + (1400 : 10) : 7 = \\ &= 100 + 20 = 120 \end{aligned}$$

1. Виконай ділення.

480 : 80	5400 : 90	8100 : 90	4200 : 30
360 : 60	1800 : 30	6400 : 80	7800 : 60
360 : 30	2100 : 70	4200 : 60	48 000 : 400

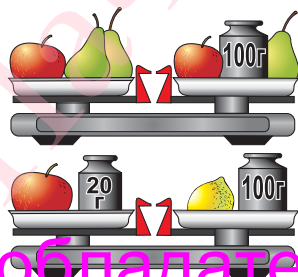
2. У двох бочках була однакова кількість води. Калі з першай бочки ўзялі $\frac{1}{4}$ вады, а з другой — 50 л, то вады ў бочках засталася пароўну. Колькі літраў вады было ў двох бочках разам?

3. Знайдзі масу.

а) Усяго садавіны 600 г. Якая маса яблыка?

б) Маса яблыка г (гл. а). Якая маса лімона?

4. Колькі гектараў складаюць: 10 000 м²; 200 000 м²; 70 000 м²?

5*. У трох братоў 9 сшыткаў. У малодшага брата на 1 сшытак менш, чым у сярэдняга брата, а ў старэйшага — на 1 сшытак больш, чым у сярэдняга брата. Колькі сшыткаў у кожнага брата?

6. Вучні чацвёртых класаў збіралі плады шыршыны. 4 «А» клас сабраў 7 кг, 4 «Б» — на 4 кг больш, чым 4 «А», а 4 «В» — удвая больш, чым 4 «А». Колькі кілаграмаў шыршыны сабраў кожны клас? Нарысуй дыяграму ў выглядзе слупкоў, прыняўшы 1 клетку сшытка за 1 кг.

7. Рашы ўраўненні.

$$80\,009 - x = 29\,368$$

$$x : 8 = 136$$

$$4214 : x = 7$$

$$3128 - x = 2019$$

8. Даўжыня класа 12 м, а шырыня — 10 м. У класе 1 настаўнік і 29 вучняў. Колькі квадратных метраў плошчы прыпадае на аднаго чалавека?

9. Вылічы.

$$53\,856 : 6 - 6981 : 3$$

$$(225\,657 + 183\,495) : 4$$

$$(294\,883 - 49\,295 - 294) : 7$$

$$6400 : 80 + 70 : 100$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 104

$$168 : 40 = \square$$

У дзелі будзе адна лічба.

Каб падабраць лічбу дзелі, закрываю ў дзельніку і ў дзялімым справа адну лічбу.

Дзялю: $16 : 4$, пробная лічба — 4.

Правяраю пробную лічбу.

Множу: $4 \cdot 40 = 160$.

Аднімаю: $168 - 160 = 8$.

Параўноўваю: $8 < 40$.

Адказ: $168 : 40 = 4$ (аст. 8).

$$\begin{array}{r} 168 \overline{) 40} \\ \underline{160} \\ 8 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$135 : 90$$

$$488 : 50$$

$$854 : 90$$

$$132 : 60$$

$$291 : 70$$

$$609 : 80$$

$$722 : 80$$

$$352 : 70$$

2. На першай ферме 112 кароў, а на другой — 102 каровы. Пры аднолькавай норме расходу сена на другой ферме за дзень расходуюцца на 160 кг сена менш, чым на першай. Колькі сена расходуюць за дзень на кожнай ферме на адну карову?

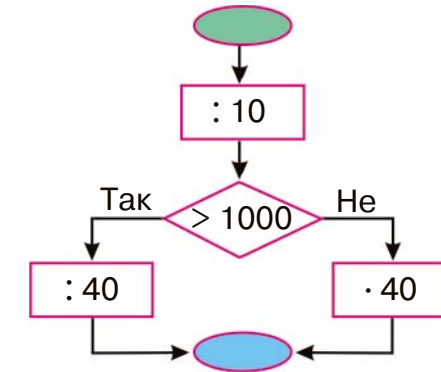
3. Плошча прамавугольніка 400 см^2 . Чаму роўная $\frac{1}{5}$ плошчы прамавугольніка?

4. Перыметр стадыёна прамавугольнай формы роўны 1 км. Даўжыня стадыёна 400 м. Знайдзі яго плошчу.

5. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} = 64 \cdot 12 + 12 \cdot 36 * (64 + 35) \cdot 12$
 $250 \cdot 12 * 250 \cdot 2 \cdot 10$

6*. 3 дзевяці аднолькавых кілаграмовых гір адна бракаваная — яна лягчэйшая за кілаграм. Як знайсці гэтую гіру пры дапамозе рычажных вагаў за два ўзважванні?

7. На ўваход машыны пададзены лікі: 10; 100; 1000; 10 000; 100 000. Якія лікі атрымаюцца на выхадзе?

8. Рашы няроўнасці.

$$20 + x < 25$$

$$806 - x > 804$$

9. Колькі ўсяго адзінак кожнага разраду змяшчае лік 269 354? Колькі ўсяго дзясяткаў змяшчае лік 40 037?

10. Гаспадарка сабрала 38 946 кг сліў, чарэшань і вішань. Палову гэтай колькасці складалі слівы. Чарэшань было ў 3 разы менш, чым сліў, астатнія — вішні. Колькі кілаграмаў вішань сабрала гаспадарка?

11. Выканай дзяленне з астачай.

$$245 : 50$$

$$580 : 60$$

$$220 : 30$$

$$392 : 70$$

$$700 : 30$$

$$620 : 70$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 105

24 780 : 30 =

Першае няпоўнае дзялімае: 247 с.

У дзелі будзе тры лічбы.

Дзялю: $247 : 30$.

Зручна: $24 : 3$, пробная лічба — 8.

Множу: $8 \cdot 30 = 240$ (с.).

Аднімаю: $247 - 240 = 7$ (с.).

Параўноўваю: $7 < 30$.

$$\begin{array}{r|l} 24780 & 30 \\ -240 & 826 \\ \hline 78 & \\ -60 & \\ \hline 180 & \\ -180 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

Другое няпоўнае дзялімае: 78 дзяс.

Дзялю: $78 : 30$.

Зручна: $7 : 3$, пробная лічба — 2.

Множу: $2 \cdot 30 = 60$ (дзяс.).

Аднімаю: $78 - 60 = 18$ (дзяс.).

Параўноўваю: $18 < 30$.

Трэцяе няпоўнае дзялімае: 180 адз.

Дзялю: $180 : 30$.

Зручна: $18 : 3$, пробная лічба — 6.

Множу: $6 \cdot 30 = 180$ (адз.).

Аднімаю: $180 - 180 = 0$.

Адказ: 826.

1. Вылічы.

$29\,340 : 60$

$31\,280 : 80$

$124\,040 : 70$

$43\,650 : 50$

$57\,680 : 80$

$103\,230 : 90$

2. На 70 км шляху аўтамабіль зрасходаваў 7 л бензіну.

Колькі бензіну ён зрасходуе на 210 км шляху?

3. Падбяры па тры значэнні зменнай, пры якіх няроўнасці будуць праўдзівыя.

$240 : x < 50$

$x \cdot 16 > 196$

$200 - x > 175$

4. Даўжыня прамавугольніка 12 см, а шырыня складае адну трэць яго даўжыні. Знайдзі перыметр і плошчу прамавугольніка.

5*. У трох каробках было 135 алоўкаў. Калі з першай каробкі ўзялі 15 алоўкаў, то ва ўсіх каробках алоўкаў стала пароўну. Колькі алоўкаў было ў першай каробцы?

6. Павяліч у 5 разоў.

2 кг 350 г; 7 т 105 кг; 108 дм 3 см; 3 м 5 мм.

7. Параўнай без вылічэнняў.

$376 \cdot 52 + 376 \cdot 18 * 376 \cdot 47 + 376 \cdot 13$

$47 \cdot 563 + 12 \cdot 563 * 40 \cdot 563 + 563 \cdot 9$

8. За адзін рэйс два аўтамабілі перавезлі разам 5500 кг груза. Які груз перавёз кожны аўтамабіль, калі на адзін з іх пагрузілі на 500 кг больш, чым на другі?

9. Вылічы.

$485\,640 : 90 + 2978$

$378 \cdot 70$

$456 \cdot 20 + 12\,800 : 40$

$7255 \cdot 60$

Урок 106

37 500 : 500 =

Першае няпоўнае дзялімае: 3750 дзяс.

У дзелі будзе дзве лічбы.

Дзялю: 3750 : 500.

Зручна: 37 : 5, пробная лічба — 7.

Множу: 7 · 500 = 3500 (дзяс.).

Аднімаю: 3750 – 3500 = 250 (дзяс.).

$$\begin{array}{r|l} 37500 & 500 \\ -3500 & 75 \\ \hline 2500 & \\ -2500 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

Другое няпоўнае дзялімае: 250 дзяс. = 2500 адз.

Дзялю: 2500 : 500.

Зручна: 25 : 5, пробная лічба — 5.

Множу: 5 · 500 = 2500 (адз.).

Адказ: 75.

1. Вылічы.

1800 : 300

4000 : 800

45 000 : 5000

4500 : 500

2100 : 700

48 000 : 3000

4900 : 700

2400 : 300

42 000 : 6000

2. Выканай дзяленне і зрабі праверку.

58 800 : 700

20 700 : 300

215 600 : 700

3. Пяць трохтонных аўтамабіляў перавезлі 90 т бульбы, зрабіўшы аднолькавую колькасць рэйсаў. Колькі рэйсаў зрабіў кожны аўтамабіль? Рашы рознымі спосабамі.

4. Купілі b кілаграмаў апельсінаў, а мандарынаў — у 3 разы менш. Што азначае кожны з выразаў?

а) $b : 3$

б) $b + b : 3$

в) $b - b : 3$

Знайдзі значэнні гэтых выразаў пры $b = 48; 33$.

5.

4050 см * 4 м 50 см

4700 дм * 40 дм 7 см

2 км 3 м * 2 км 3 дм

70 м 8 дм * 708 дм

4 т 70 ц * 4700 кг

19 ц 53 кг * 195 т

6*. У першым практыкаванні 7 сказаў. Гэта на 3 сказы больш, чым у другім практыкаванні, і на 4 сказы менш, чым у трэцім. Колькі ўсяго сказаў у трох практыкаваннях?

7. Вылічы.

45 дм 60 см + 87 дм 75 см

39 ц 57 кг – 28 ц 64 кг

327 км 40 м – 148 км 824 м

5 т 423 кг + 2 т 287 кг

8. Са стальной пласціны плошчай 400 см² можна зрабіць 4 загатоўкі. Колькі такіх загатавак можна зрабіць з пласціны плошчай 36 дм²?

9. Паменшы:

а) 4500 у 10 разоў, у 100 разоў;

б) 604 000 у 10 разоў, у 100 разоў, у 1000 разоў.

10. Аўтамабіль праехаў адлегласць паміж гарадамі 288 км за 4 г, а матацыкл — за 6 г. На колькі скорасць матацыкла меншая за скорасць аўтамабіля?

11. Вылічы і правер.

710 : 80

320 : 40

6000 : 500

3010 : 40

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 107

1. Вылічы.

1680 : 30

3040 : 40

47 360 : 80

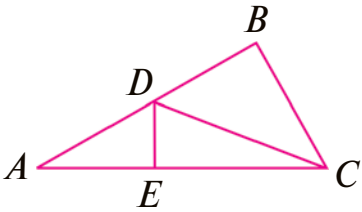
33 210 : 90

218 500 : 500

71 400 : 300

2. Майстар за гадзіну вырабляе 10 дэталей, а яго вучань — 5 дэталей. За які час кожны з іх можа вырабіць 90 дэталей?

3. Колькі трохвугольнікаў на рысунку? Запішы назвы трохвугольнікаў, якія змяшчаюць вугал *A*. Якія гэта трохвугольнікі?

4. Выразі:

- а) у метрах — 12 км; 7 км 250 м; 8500 дм; 67 000 см;
- б) у кілаграмах — 19 т; 51 ц; 3 т 8 ц; 7 т 160 кг;
- в) у гадзінах — 7 сут; 2 сут 15 г; 180 мін; 420 мін.

5*. Падстаў замест * знакі арыфметычных дзеянняў так, каб роўнасці былі праўдзівыя.

$37\,000 * 10 * 300 = 4000$

$2600 * 100 * 1300 * 2 = 100$

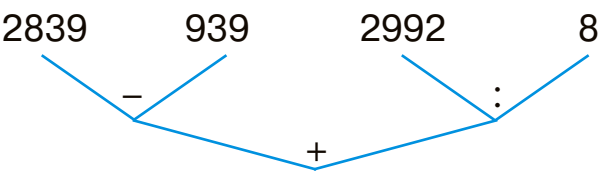
6. Запішы няроўнасць. Ці праўдзівая яна?

- а) Дзель лікаў 7851 і 3 меншая за іх рознасць.
- б) Дзель лікаў 7851 і 1 большая за іх рознасць.
- в) Здабытак лікаў 3806 і 5 большы за іх суму.

7. Два аўтамабілі выехалі ў розны час, але ў адным напрамку і едуць са скорасцю 75 км/г і 90 км/г. Першы аўтамабіль выехаў на 2 г раней. Ці дагоніць яго другі аўтамабіль? Праз колькі гадзін? На якой адлегласці ад пачатку шляху?

8. Складзі па схеме выраз і знайдзі яго значэнне.

9. Знайдзі: $\frac{1}{3}$ ліку 2481; $\frac{1}{6}$ ліку 34 260; $\frac{1}{7}$ ліку 1085; $\frac{1}{9}$ ліку 20 340.

10. Складзі задачу па табліцы. Рашэнне запішы з дапамогай выразу.

Скорасць (<i>v</i>)	Час (<i>t</i>)	Адлегласць (<i>s</i>)
Аднолькавая	5 г	300 км
	8 г	?

11. Знайдзі значэнні выразаў.

$200\,930 - 6703 \cdot 4$

$305\,979 + 54\,243 : 9$

$(26\,270 + 730 \cdot 2) \cdot 10$

$(2058 : 7 + 306) \cdot 5$

Урок 108

1. Вучні купілі тры аднолькавыя сшыткі і заплацілі 5400 р. Колькі такіх сшыткаў можна купіць на 7200 р.?

5400 р.

2. Вылічы зручным спосабам.

$$360 : (18 \cdot 5)$$

$$750 : (25 \cdot 3)$$

$$560 : (8 \cdot 5)$$

$$4200 : (100 \cdot 3)$$

$$510 : (3 \cdot 10)$$

$$840 : (5 \cdot 7)$$

3. У аптэцы расклалі 5 кг 600 г сушаных чарніц у пачкі па 70 г. Колькі пачкаў атрымалася?

4. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $5 \text{ г} * 300 \text{ мін}$
 $205 \text{ мм} * 20 \text{ дм}$
 $5 \text{ га} * 5000 \text{ м}^2$

$5800 \text{ кг} * 58 \text{ т}$
 $9 \text{ км} * 9050 \text{ дм}$
 $7 \text{ дм}^2 5 \text{ см}^2 * 75 \text{ 000 см}^2$

5. Хлопчык быў на катку з 15 г 30 мін да 19 г. Колькі часу ён быў на катку?

6. У адным меху 50 кг бульбы. Колькі такіх мяхоў спатрэбіцца, каб раскласці 1 ц бульбы; 1 т бульбы?

7. На колькі трэба памножыць лік 75, каб атрымаўся лік, у якім столькі ж адзінак другога класа, а адзінкі першага класа адсутнічаюць?

- 8*. Якія лічбы заменены зорачкамі? Выканай праверку.

$$\begin{array}{r} **48 \\ - ** \\ \hline 3* \\ - ** \\ \hline ** \\ - ** \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ 2** \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2*** \\ - ** \\ \hline ** \\ - 5* \\ \hline 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \\ *** \\ \hline \end{array}$$

9. Вылічы.

$$(27 \ 989 + 40 \ 632 : 8) \cdot 4$$

$$(1200 - 200 \cdot 3) : 2$$

$$404 \ 000 - 17 \ 872 : 2$$

$$(1800 - 800 \cdot 2) : 4$$

10. Нарысуй дзве акружнасці радыусам 3 см, каб яны перасякаліся. Адзнач пункты, якія належаць абедзвюм акружнасцям. Колькі іх? Адзнач пункт, які ляжыць унутры абедзвюх акружнасцей. Колькі такіх пунктаў?

11. На фабрыцы пашылі 56 куртак для дзяўчынак і 75 куртак для хлопчыкаў. Расход тканіны на кожную куртку быў аднолькавы. Пры гэтым на куртку для хлопчыкаў спатрэбілася на 57 м тканіны больш, чым на куртку для дзяўчынак. Колькі тканіны пайшло на куртку для дзяўчынак? Для хлопчыкаў?

12. Знайдзі значэнні выразаў.

$$707 \ 897 + 36 \ 864 : 8$$

$$(170 \ 560 - 560 \cdot 2) : 10$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 109

57 · 34 =

$57 \cdot 34 = 57 \cdot (30 + 4) = 57 \cdot 30 + 57 \cdot 4 = 1710 + 228 = 1938$

Множу лік 57 на 4 адзінкі.

228 — першы няпоўны здабытак.
Пачынаю пісаць пад адзінкамі.

Множу лік 57 на 3 дзясяткі.

171 — другі няпоўны здабытак.
Пачынаю пісаць пад дзясяткамі.

Складваю няпоўныя здабыткі.

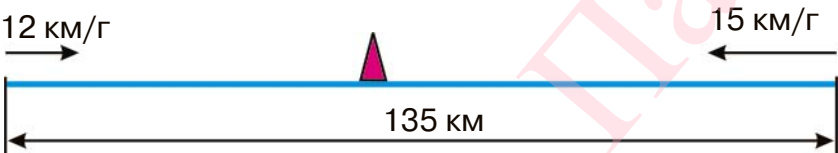
Поўны здабытак лікаў 57 і 34 роўны 1938.

$$\begin{array}{r} \times 57 \\ 34 \\ + 228 \\ \hline 171 \\ \hline 1938 \end{array}$$

1. Вылічы.

$24 \cdot 75$	$17 \cdot 49$	$85 \cdot 26$	$99 \cdot 19$
$15 \cdot 18$	$29 \cdot 93$	$91 \cdot 19$	$79 \cdot 24$

2. З двух пасёлкаў, адлегласць паміж якімі 135 км, адначасова насустрач адна адной выехалі дзве групы веласіпедыстаў. Першая група ехала са скорасцю 12 км/г, а другая — са скорасцю 15 км/г. Праз колькі гадзін яны сустрэнуцца?

3*. Сініца знішчае штодзень 17 г насякомых. Колькі кілаграмаў насякомых знішчыць сініца з 1 чэрвеня па 31 жніўня?

4. Нарысуй розныя прамавугольнікі з перыметрам 16 см і знайдзі іх плошчу. У якога прамавугольніка найбольшая плошча?

5. Вылічы.

$540 \cdot 200 - 5280 : 40$	$(512\,237 - 140\,037) : 40$
$65\,430 : 90 + 73 \cdot 500$	$60 \cdot (100\,100 - 98\,700)$

6. $793 \cdot 8 \cdot 18 * 18 \cdot 8 \cdot 793$
 $42 \cdot 6 \cdot 10 * 42 \cdot 60$
 $754 \cdot 4 \cdot 17 * 4 \cdot 17 \cdot 755$
 $37 \cdot 5 \cdot 10 * 73 \cdot 5 \cdot 10$

7. Конь прабег 80 м за 10 с. Якая скорасць каня? Якую адлегласць прабяжыць конь за 15 с, калі будзе бегчы з той жа скорасцю?

8. Знайдзі прапушчаныя лікі.

1 дм² менш за 1 м² на дм².
16 ц менш за 16 т на ц.
7 см менш за 7 дм у разоў.

9. Аўтобус за 6 г праехаў 300 км. Якую адлегласць праедзе за гэты час аўтамабіль, калі яго скорасць на 10 км/г большая за скорасць аўтобуса?

10. Вылічы.

$42 \cdot 27$	$75 \cdot 34$	$94 \cdot 19$	$32 \cdot 46$
$89 \cdot 41$	$83 \cdot 56$	$23 \cdot 54$	$72 \cdot 33$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 110

5800 · 26 =

5800 · 26 = (58 · 100) · 26 = (58 · 26) · 100 =
= 1508 · 100 = 150 800

5800 · 26 = 58 с. · 26 = 1508 с. = 150 800

Множу лік 58 на 6 адзінак.

Першы няпоўны здабытак 348 пачынаю запісваць справа пад адзінкамі.

Множу лік 58 на 2 дзясяткі.

Другі няпоўны здабытак 116 пачынаю запісваць справа пад дзясяткамі.

Складваю няпоўныя здабыткі.

Поўны здабытак роўны: 1508 · 100 = 1508 с. = 150 800

×

5800

26

348

116

150800

+

116

150800

1. Вылічы.

7200 · 21

1700 · 28

530 · 34

6560 · 42

260 · 44

6700 · 81

2. На першай ферме авечкам выдавалі на дзень 420 кг сена, а на другой ферме — 375 кг. На першай ферме авечак было на 15 больш, чым на другой. Колькі авечак было на кожнай ферме, калі норма выдачы сена на адну авечку ў дзень аднолькавая?

	На адну авечку	Колькасць авечак	Агульная маса сена
I	Аднолькавая	?, на 15 больш	420 кг
II		?	375 кг

3. Вылічы.

8 т 99 кг · 37

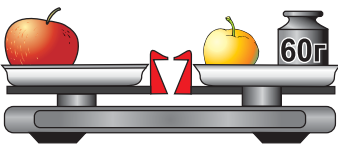
38 дм 7 см · 28

24 ц 35 кг · 86

93 см · 34

4. Знайдзі значэнне выразу $75 \cdot b$, калі $b = 100; 12; 35$.

5*. Два яблыкі разам важаць 200 г. Колькі важыць вялікі яблык?

6.

5 км 240 м * 524 м

4321 см * 43 м 21 см

25 сут * 250 г

25 кг 300 г * 7500 г

7910 ц * 79 т 1 ц

3600 с * 6 мін

7. Перыметр прамавугольніка роўны 1 дм 2 см, даўжыня — 40 мм. Нарысуй гэты прамавугольнік і вылічы яго плошчу.

8. Як зменіцца здабытак, калі:

- а) значэнне аднаго множніка павялічыць у 6 разоў, а значэнне другога паменшыць у 3 разы;
- б) значэнне аднаго множніка павялічыць у 3 разы, а значэнне другога множніка паменшыць у 6 разоў?

9. Каб пасеяць грэчку на плошчы 1 м², трэба 15 г насення. Колькі грамаў насення грэчкі неабходна, каб засеяць поле плошчай 75 м²; 84 м²?

10. Вылічы.

960 · 63

8300 · 75

5300 · 69

603 · 48

4200 · 27

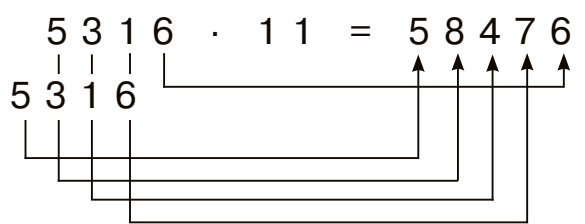
6300 · 35

Урок 111

1. Растлумач множанне.

$5316 \cdot 11 = \square$

$5316 \cdot 11 = 58476$

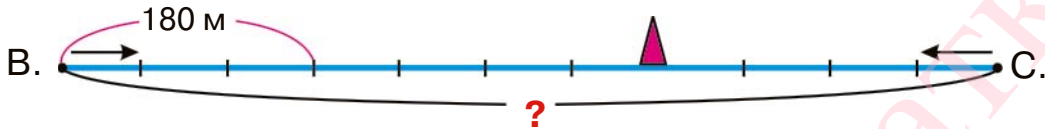

$$\begin{array}{r} 5316 \\ \times 11 \\ \hline 5316 \\ + 53160 \\ \hline 58476 \end{array}$$

2. Вылічы рознымі спосабамі.

$25 \cdot 11$ $236 \cdot 11$ $3245 \cdot 11$ $4236 \cdot 11$

3. Вася і Саша ішлі насустрач адзін аднаму з аднолькавай скорасцю. Вася ішоў да сустрэчы 7 мін, а Саша — 4 мін. Вася прайшоў на 180 м больш, чым Саша. Якая адлегласць была паміж хлопчыкамі спачатку?

4. Квадрат мае такі ж перыметр, як і прамавугольнік, даўжыня якога 120 см, а шырыня — у 4 разы меншая. Знайдзі старану квадрата. Вылічы яго плошчу.

5*. Якой лічбай заканчваецца здабытак усіх адназначных лікаў, акрамя нуля?

6. Вылічы.

$9 \text{ м} : 4$	$4 \text{ км} : 5$	$9 \text{ ц} : 2$	$36 \text{ т} : 6$
$15 \text{ м} : 6$	$3 \text{ км} : 2$	$7 \text{ ц} : 5$	$48 \text{ т} : 8$
$13 \text{ м} : 5$	$7 \text{ км} : 4$	$9 \text{ ц} : 6$	$72 \text{ т} : 9$

7. У краму прывезлі некалькі скрыняў з фруктамі. Да абеду прадалі 5 скрыняў, а засталася 18 скрыняў. Колькі скрыняў з фруктамі прывезлі ў краму? Складзі па ўмове задачы ўраўненне і рашы яго.

8. Запішы лікі: 5442; 46 020; 370 743. Колькі ў кожным з гэтых лікаў усяго дзясяткаў? Усяго соцень?

9. Вылічы.

$7500 : 100$	$(540 + 60) : 10$
$5650 : 10 \cdot 100$	$90 \cdot 10 : 100$
$3 \cdot 100 : 10$	$50 \cdot 100 : 10$
$25 \cdot 10 : 10$	$2500 : 10 \cdot 100$
$7200 : 10 : 10$	$8000 : 1000 \cdot 10$

10. У некалькі школьных буфетаў завезлі 750 пакетаў кефіру і малака. Кожная школа атрымала 25 пакетаў кефіру, а малака — у 5 разоў больш, чым кефіру. У колькі школ завезлі малако і кефір?

11. Знайдзі па два значэнні кожнай зменнай, каб няроўнасці былі праўдзівыя.

$6000 + x > 7000$	$3000 < k \cdot 2$
$4000 + y > 4100$	$400 > b : 2$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 112

1. У Мішы і Пеці была аднолькавая колькасць грошай. Міша купіў на ўсе грошы 4 паветраныя шары па цане 2250 р. Пеця купіў на ўсе грошы некалькі паштовак па цане 3000 р. Колькі паштовак купіў Пеця?

2. Вылічы.

$$230 \cdot 27$$

$$22\,260 : 70$$

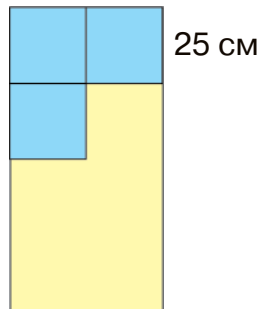
$$3900 \cdot 46$$

$$32\,200 : 700$$

$$5600 \cdot 25$$

$$50\,400 : 600$$

3. На сцезку ў садзе даўжынёй 10 м і шырынёй 50 см паклалі квадратную плітку са стараной 25 см. Колькі плітак спатрэбілася на сцезку?

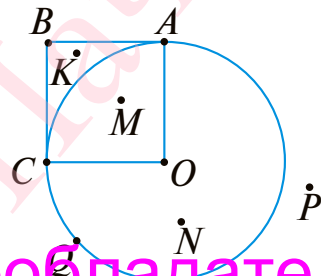
4. Рашы ўраўненні.

$$x \cdot 36 = 240 + 480$$

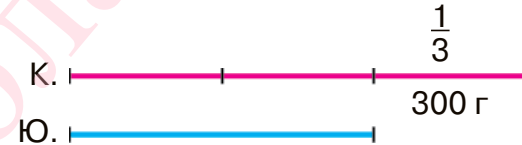
$$72 : x = 680 - 644$$

5. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ 2 км 23 м * 20 230 см
42 ц 9 кг * 4 т 290 кг
40 мін 27 с * 2403 с
58 дм 7 см * 50 дм 78 см

6. Якія з адзначаных пунктаў належаць квадрату? Акружнасці? Кругу? Квадрату, але не кругу? Квадрату і кругу? Кругу, але не квадрату?

7*. У Косці было на $\frac{1}{3}$ цукерак больш, чым у Юры. Калі Косця аддаў сястры 300 г цукерак, то ў хлопчыкаў цукерак стала пароўну. Колькі грамаў цукерак было ў кожнага хлопчыка спачатку?

8. Алесь спазніўся на дзень нараджэння сябра на 600 с. Зараз 13 г 10 мін. На які час былі запрошаны госці?

9. Не выконваючы дзялення, знайдзі, колькі лічбаў атрымаецца ў дзелі ад дзялення 8728 на 4; 1278 на 6.

10. Машына ехала да прыпынку 4 г са скорасцю 74 км/г. Пасля гэтага ёй засталася праехаць у 2 разы меншую адлегласць, на якую ёй спатрэбілася 2 г. З якой скорасцю ехала машына пасля прыпынку?

11. Вылічы.

$$7035 \cdot 4 - 10\,000$$

$$32\,200 : 70 + 695$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 113

672 · 423 =

$672 \cdot 423 = 672 \cdot (400 + 20 + 3) = 672 \cdot 400 + 672 \cdot 20 + 672 \cdot 3 = 268\,800 + 13\,440 + 2\,016 = 284\,256$

Множу лік 672 на 3 адзінкі.

Першы няпоўны здабытак 2016 пачынаю пісаць пад адзінкамі.

Множу лік 672 на 2 дзясяткі.

Другі няпоўны здабытак 1344 пачынаю пісаць пад дзясяткамі.

Множу лік 672 на 4 сотні.

Трэці няпоўны здабытак 2688 пачынаю пісаць пад сотнямі.

Складваю няпоўныя здабыткі.

Поўны здабытак лікаў 672 і 423 роўны 284 256.

$$\begin{array}{r} 672 \\ \times 423 \\ \hline 2016 \\ +1344 \\ \hline 2688 \\ \hline 284256 \end{array}$$

1. Вылічы.

$286 \cdot 364$	$358 \cdot 532$	$788 \cdot 637$	$753 \cdot 462$
$568 \cdot 137$	$625 \cdot 278$	$849 \cdot 567$	$687 \cdot 394$

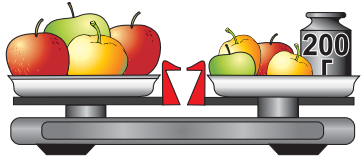
2. Першы мастак размаляваў 96 збаной, а другі — 64 такія ж збаны. Другі мастак працаваў на 2 дні менш, чым першы. Колькі дзён працаваў кожны мастак, калі за дзень яны размалёўвалі аднолькавую колькасць збаной?

3. Рашы ўраўненні.

$45\,025 + x = 641 \cdot 100$	$725 - x = 43\,500 : 100$
-------------------------------	---------------------------

4. Параўнай два прамавугольнікі са старанамі 8 см і 6 см, 4 см і 12 см. Які з іх большы па перыметры, па плошчы? На колькі?

5. На шалях 600 г яблыкаў. Колькі важыць меншы яблык?

6. Пры якіх значэннях зменных няроўнасці будуць праўдзівыя?

$x \cdot 6 < 90$	$400 : c > 40$	$a : 15 > 9$
------------------	----------------	--------------

7. Колькі лічбаў будзе ў дзелі?

$5628 : 2$	$56\,028 : 20$	$9648 : 40$	$3015 : 15$
------------	----------------	-------------	-------------

8*. Андрэй сказаў Сяргею: «Калі б у мяне было на 3 маркі больш, чым цяпер, то я меў бы марак у 2 разы больш, чым ты». Колькі марак у кожнага з хлопчыкаў, калі разам у іх 15 марак?

9. Каб пафарбаваць грузавы аўтамабіль, патрабуецца 1 кг 750 г фарбы, а каб пафарбаваць прычэп — 1 кг 350 г. Колькі фарбы расходуюцца ў дзень на заводзе на афарбоўку аўтамабіляў і прычэпаў, калі штодзённа завод выпускае 60 аўтамабіляў з прычэпамі?

10. Вылічы.

$7084 \cdot 34$	$12\,135 \cdot 54$	$39\,687 \cdot 33$
$7653 \cdot 11$	$81\,368 \cdot 49$	$14\,090 \cdot 76$

Урок 114

$$473 \cdot 305 = \square$$

$$473 \cdot 305 = 473 \cdot (300 + 5) = 473 \cdot 300 + 473 \cdot 5 = 141\,900 + 2365 = 144\,265$$

Множу лік 473 на 5 адзінак.

Першы няпоўны здабытак 2365 пачынаю пісаць пад адзінкамі.

Множу лік 473 на дзясяткі.

Атрымаю другі няпоўны здабытак 0.

Яго можна не пісаць.

Множу лік 473 на сотні.

Трэці няпоўны здабытак 1419 пачынаю пісаць пад сотнямі.

Складваю няпоўныя здабыткі.

Лік 144 265 — здабытак лікаў 473 і 305.

$$\begin{array}{r} \times 473 \\ 305 \\ \hline 2365 \\ + 000 \\ \hline 1419 \\ \hline 144265 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$\begin{array}{llll} 675 \cdot 307 & 363 \cdot 708 & 203 \cdot 406 & 358 \cdot 701 \\ 232 \cdot 403 & 584 \cdot 903 & 748 \cdot 805 & 902 \cdot 604 \end{array}$$

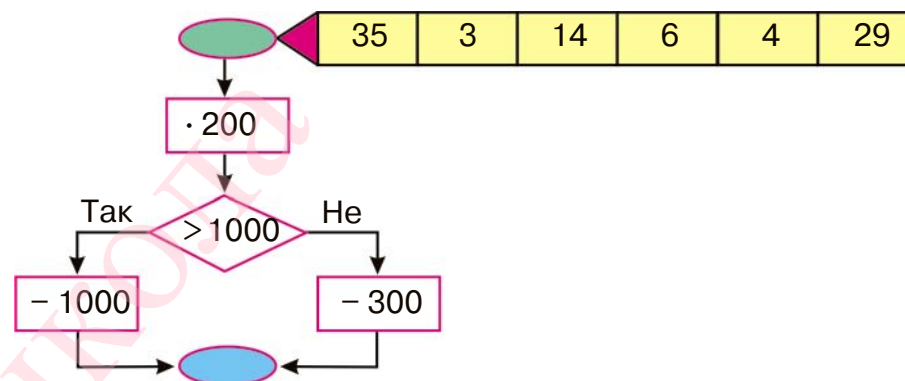
2. Вуліцу даўжынёй 800 м і шырынёй 13 м неабходна заасфальтаваць. На кожныя 100 м² пакрыцця неабходна 3 т 850 кг асфальту. Колькі спатрэбіцца асфальту, каб заасфальтаваць усю вуліцу?

3. Які лік атрымаецца, калі:

а) здабытак лікаў 30 і 45 паменшыць у 15 разоў;

б) здабытак лікаў 75 і 22 паменшыць у 11 разоў?

4. Знайдзі лікі на выхадзе машыны.

5*. Калі на кожную паліцу паставіць па 30 кніг, то застанецца 10 кніг, а калі на кожную паліцу паставіць па 25 кніг, то застанецца 50 кніг. Колькі ўсяго паліц?

6. Знайдзі прапушчаныя лікі.

$$15 \text{ дм}^2 = \square \text{ см}^2 \quad 20 \text{ м}^2 = \square \text{ дм}^2$$

$$52 \text{ м}^2 = \square \text{ дм}^2 \quad 2 \text{ га} = \square \text{ м}^2$$

$$3700 \text{ см}^2 = \square \text{ дм}^2 \quad 15 \text{ м}^2 = \square \text{ см}^2$$

7. Шырыня прамавугольнай пляцоўкі 30 м. Чаму роўны перыметр пляцоўкі, калі яе плошча роўная 2400 м²?

8. У першы дзень прывезлі бульбу на 10 машынах па 4 т 200 кг на кожнай, у другі дзень — на 7 машынах па 4 т 600 кг на кожнай. На колькі больш бульбы прывезлі ў першы дзень, чым у другі?

9. Вылічы.

$$573 \cdot 205$$

$$201 \cdot 506$$

$$450 : 90$$

$$674 \cdot 304$$

$$702 \cdot 402$$

$$5800 : 200$$

Урок 115

1. Для запраўкі двух аўтобусаў было атрымана 2160 л бензіну. Адзін аўтобус выпрацаваў сваю частку бензіну за 72 г, а другі — за 48 г. Колькі бензіну было атрымана для запраўкі кожнага аўтобуса, калі расход бензіну ў гадзіну ў іх быў аднолькавы?

2. Вылічы.

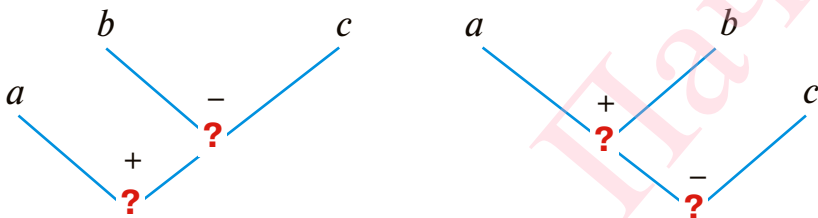
$125 \cdot 342$	$305 \cdot 421$	$865 \cdot 300$
$434 \cdot 256$	$241 \cdot 104$	$725 \cdot 200$
$254 \cdot 102$	$154 \cdot 204$	$402 \cdot 120$

3. Выканай дзеянні.

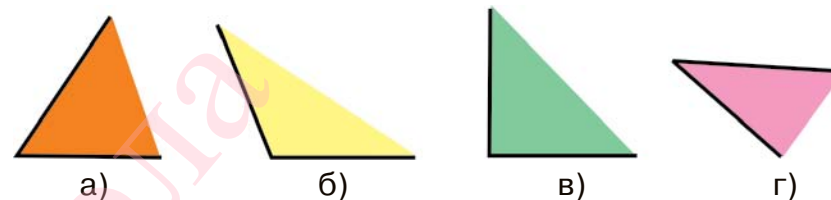
$3 \text{ т} - 7 \text{ ц}$	$470 \text{ кг} + 800 \text{ кг}$
$2 \text{ г} - 115 \text{ мін}$	$2 \text{ сут} - 34 \text{ г}$
$3 \text{ мін} - 50 \text{ с}$	$2 \text{ м} - 540 \text{ мм}$
$7 \text{ дм} - 6 \text{ см}$	$3 \text{ ц} - 120 \text{ кг}$

4*. Сума трох лікаў, што ідуць адзін за адным, роўная 105. Знайдзі гэтыя лікі.

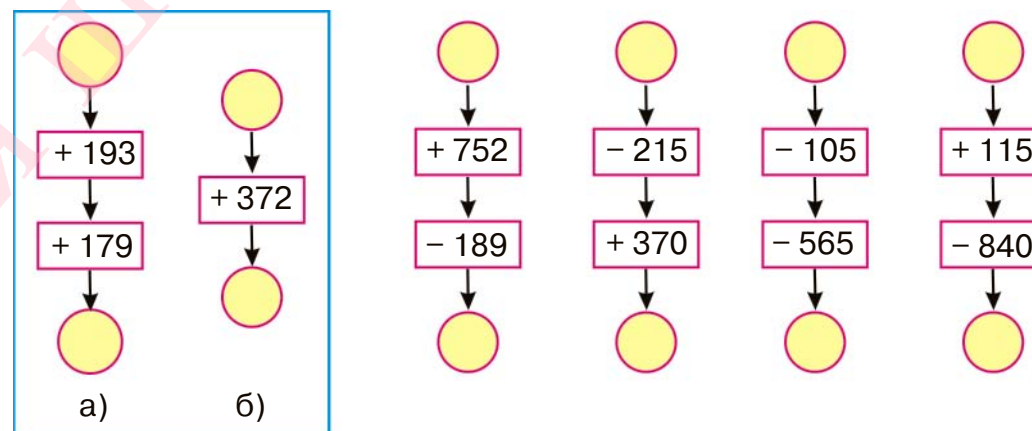
5. Выкарыстаўшы схемы, запішы выразы, у якіх:
 $a = 28 \cdot 370$, $b = 35 \cdot 778$, $c = 782$.

6. Якія вуглы паказаны на рысунку? Правер з дапамогай навугольніка.

7. Спрабці вылічальныя машыны. Напрыклад, машыну а можна замяніць машынай б.

8. У цыстэрне 60 т нафты. Спачатку з яе ўзялі $\frac{1}{5}$ нафты, а затым — $\frac{1}{4}$ астачы. Колькі тон нафты засталася пасля гэтага ў цыстэрне?

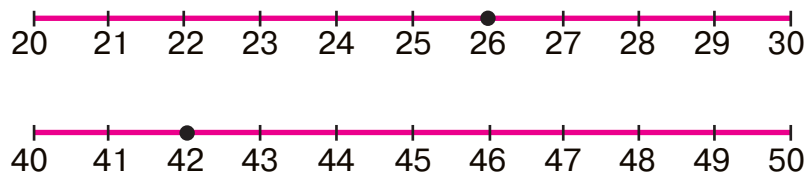
9. Вылічы.

$$(15 \cdot 25) \cdot 17 \cdot 436$$

$$17 \cdot 108 : (119 - 735 : 7)$$

Правообладатель "Печатковская школа"

Урок 116

Лік 26 знаходзіцца паміж круглымі лікамі 20 і 30, ён бліжэйшы да ліку 30, чым да ліку 20. Лік 26 **акругляюць** да 30, гэта значыць, лік 26 замяняюць найбліжэйшым круглым лікам 30. Пішуць: **$26 \approx 30$** .

Лік 42 размешчаны паміж круглымі лікамі 40 і 50, ён бліжэйшы да ліку 40. Лік 42 можна акругліць да 40. Пішуць: **$42 \approx 40$** .

Лікі, якія заканчваюцца пяцёркай, аднолькава блізкія да двух круглых лікаў. Іх дамаўляюцца акругляць да большага ліку. Напрыклад: **$35 \approx 40$** .

1. Вылічы і акруглі.

$$\begin{array}{lll} 36 + 42 & 87 - 56 & 17 \cdot 4 \\ 38 + 25 & 63 - 58 & 72 : 18 \end{array}$$

2. На фабрыцы адзін аўтамат абгортвае 540 цукерак у мінуту, а другі — на 120 цукерак больш. За колькі мінут, працуючы разам, два аўтаматы абгарнуць 12 000 цукерак?

3. Выканай дзеянні.

$$\begin{array}{ll} 5 \text{ кг } 160 \text{ г} + 7 \text{ кг } 950 \text{ г} & 9 \text{ ц } 5 \text{ кг} \cdot 5 \\ 1 \text{ т } 7 \text{ ц} + 7 \text{ ц} & 7 \text{ ц} : 25 \end{array}$$

4. Выканай дзяленне з астачай і зрабі праверку.

$$185 : 30 \quad 667 : 70 \quad 480 : 50 \quad 800 : 9$$

5. Кожная з дзвюх аднолькавых пля-

цовак для спартыўных гульняў агароджана. Знайдзі даўжыню ўсёй агароджы, калі даўжыня пляцоўкі 24 м, а шырыня ўтвая меншая. Рашы задачу рознымі спосабамі.

6. Знайдзі заканамернасць і прадоўжы рад лікаў.

а) 9, 1, 7, 1, 5, 1, , .

б) 1, 3, 9, 27, 81, , .

7*. За 5 мін вырабілі 555 цвікоў і шрубаў. За 1 мін цвікоў вырабляюць на 25 больш, чым шрубаў. Колькі шрубаў вырабляюць за 1 мін?

8. Рашы ўраўненні.

$$720\,025 - a = 700\,976 \quad x + 1925 + 825 = 10\,050$$

9. Алеся купіла аднолькавую колькасць сшыткаў і ручак. Цана сшытка 2000 р., а цана ручкі 3000 р. Колькі сшыткаў і колькі ручак купіла Алеся, калі ўся пакупка каштуе 15 000 р.?

10. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 900 - 750 : 3 & 4805 \cdot 3 - (8189 - 2189) \\ 850 : 5 + 6300 \cdot 4 & 1605 \cdot 3 + 3874 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 117

828 : 92 =

У дзелі будзе адна лічба ($8 < 92$, $82 < 92$).

Акругляю дзельнік да дзясяткаў: $92 \approx 90$.

Дзялю 828 на 90.

Закрываю справа ў дзельніку і дзялімым па адной лічбе.

Дзялю: $82 : 9$, пробная лічба — 9.

Множу: $9 \cdot 92 = 828$.

Аднімаю: $828 - 828 = 0$.

Астачы няма. Лічба 9 падыходзіць.

$$\begin{array}{r} 828 \overline{) 92} \\ \underline{828} \\ 0 \end{array}$$

168 : 28 =

У дзелі будзе адна лічба ($1 < 28$, $16 < 28$).

Акругляю дзельнік да дзясяткаў: $28 \approx 30$.

Дзялю 168 на 30.

Закрываю справа ў дзельніку і дзялімым па адной лічбе.

Дзялю: $16 : 3$, пробная лічба — 5.

Множу: $5 \cdot 28 = 140$.

Аднімаю: $168 - 140 = 28$.

Параўноўваю: $28 = 28$.

Лічба 5 не падыходзіць.

Паспрабую лічбу 6.

$6 \cdot 28 = 168$. Лічба 6 падыходзіць.

$$\begin{array}{r} 168 \overline{) 28} \\ \underline{140} \\ 28 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 168 \overline{) 28} \\ \underline{168} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

355 : 71

584 : 73

146 : 73

352 : 44

195 : 65

360 : 72

2. Вучні сабралі 1540 кг бульбы, прычым 12 вучняў сабралі па 75 кг бульбы кожны, а ўсе астатнія — па 80 кг. Колькі ўсяго школьнікаў збіралі бульбу?

3. Першы лік a , другі — b , а трэці — у 6 разоў большы за дзель двух першых лікаў. Знайдзі трэці лік, калі $a = 300$, $b = 10$.

4. Запоўні пропускі.

2 мін = с

1 сут = мін

3 сут = г

1 г = с

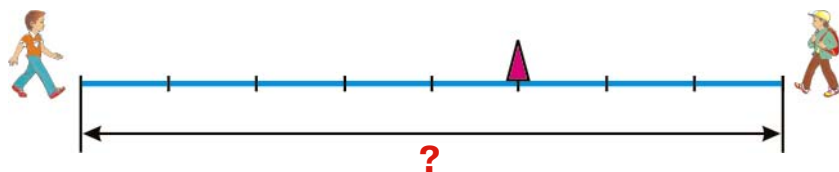
1 тыдзень = г

20 сут = г

5*. На дзвюх паліцах было па 32 кнігі на кожнай. З першай паліцы ўзялі некалькі кніг, а з другой узялі столькі, колькі засталася на першай паліцы. Колькі кніг засталася на дзвюх паліцах?

6. Перыметр прамавугольніка 36 см, даўжыня адной з яго старон 8 см. Знайдзі плошчу прамавугольніка.

7. Два хлопчыкі ішлі насустрач адзін аднаму з аднолькавай скорасцю. Адзін да сустрэчы ішоў 5 мін і прайшоў на 130 м больш за другога, які быў у дарозе 3 мін. Якая адлегласць была паміж хлопчыкамі спачатку?

8. Вылічы.

427 : 61

216 : 27

246 : 82

456 : 57

378 : 54

190 : 38

432 : 72

185 : 37

Урок 118

270 : 52 =

У дзелі будзе адна лічба.

52 ≈ 50.

Дзялю: 270 : 50.

Зручна: 27 : 5, пробная лічба — 5.

Множу: 5 · 52 = 260.

Аднімаю: 270 – 260 = 10. Параўноўваю: 10 < 52.

Лічба 5 падабрана правільная.

Адказ: 270 : 52 = 5 (аст. 10).

270

260

10

52

5

1. Знайдзі дзелі і астачы.

623 : 76

146 : 34

280 : 45

460 : 74

540 : 67

361 : 47

515 : 57

603 : 72

468 : 48

2. Два аўтобусы перавезлі 490 пасажыраў, зрабіўшы аднолькавую колькасць рэйсаў. Колькі пасажыраў перавёз кожны аўтобус, калі адзін аўтобус за рэйс перавозіў 25 чалавек, а другі — 45?

	За адзін рэйс	Колькасць рэйсаў	Усяго пасажыраў
I	25 чал.	Аднолькавая	? } 490 чал.
II	45 чал.		

3. Выразі:

а) у метрах — 6 км; 3 км 700 м; 840 дм; 500 см;

б) у кілаграмах — 8 т; 7 т 7 ц; 600 ц; 4000 г;

в) у секундах — 3 мін; 2 мін 45 с; 4 мін 20 с.

4*. Які зараз час, калі частка сутак, што засталася, большая за тую, што прайшла, у 5 разоў? У 3 разы?

5. Пры якіх значэннях зменных няроўнасці будуць праўдзівыя?

$a + 27 > 50$

$a + 13 > 40$

$x \cdot 7 < 100$

6. Запішы ўраўненне і рашы яго:

а) дзель невядомага ліку і ліку 15 роўная 87;

б) калі задуманы лік падзяліць на 240, то атрымаецца 12.

7. Пастаў замест * знакі арыфметычных дзеянняў.

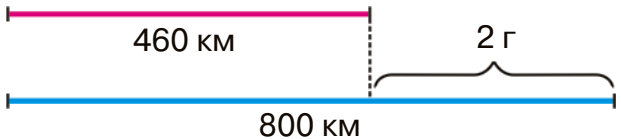
$(17 * 7) : 5 = 2$

$40 - 10 * 2 = 20$

$(23 + 4) * 3 = 9$

$42 - 21 * 2 = 0$

8. Адзін верталёт праляцеў 480 км, а другі — 800 км. Першы верталёт быў у палёце на 2 г менш, чым другі. Колькі гадзін быў у палёце кожны верталёт, калі іх скорасці былі аднолькавыя?

9. Вылічы.

544 : 68 + 329 : 47

513 : 57 + 91

216 : 36 + 594 : 66

752 : 94 + 82

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 119

364 : 26 =

Першае няпоўнае дзялімае: 36 дзяс.

У дзелі будзе дзве лічбы (дзясяткі, адзінкі).

$26 \approx 30$.

Дзялю: $36 : 30$, пробная лічба — 1.

Множу: $1 \cdot 26 = 26$.

Аднімаю: $36 - 26 = 10$.

Параўноўваю: $10 < 26$.

Другое няпоўнае дзялімае:

10 дзяс. + 4 адз. = 104 адз.

Дзялю: $104 : 30$.

Зручна: $10 : 3$, пробная лічба — 3.

Множу: $3 \cdot 26 = 78$.

Аднімаю: $104 - 78 = 26$.

Параўноўваю: $26 = 26$.

Лічба 3 не падыходзіць.

Паспрабую лічбу 4: $4 \cdot 26 = 104$.

Адказ: 14.

$$\begin{array}{r} 364 \overline{) 26} \\ \underline{26} \\ 104 \\ \underline{78} \\ 26 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 364 \overline{) 26} \\ \underline{26} \\ 104 \\ \underline{104} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

$187 : 17$

$252 : 12$

$330 : 15$

$594 : 54$

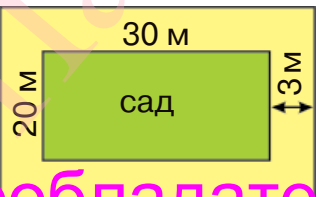
$264 : 12$

$465 : 15$

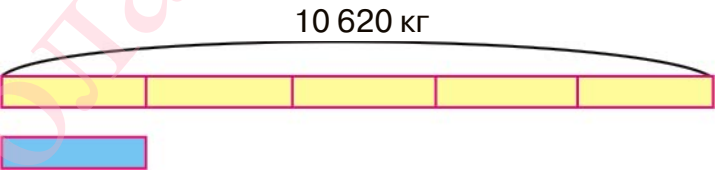
$429 : 13$

$247 : 19$

2. Даўжыня саду 30 м, а шырыня — 20 м. На адлегласці 3 м ад агароджы пракладзена дарожка вакол саду. Знайдзі яе даўжыню.

3. За сезон на ферме настрыглі з авечак 10 620 кг белай воўны. Гэта ў 5 разоў больш, чым чорнай. Чацвёртую частку ўсёй воўны здалі на выраб валёнак. Колькі кілаграмаў воўны здалі на выраб валёнак?

4. Знайдзі прапушчаныя лікі.

3 т 5 ц = кг

49 ц = кг

1 дм² = см²

7 дм² = см²

5*. Запішы лік 100, выкарыстаўшы пяць разоў лічбу 5 і знакі арыфметычных дзеянняў.

6. Параўнай без вылічэнняў.

$2400 : 10 : 2 * 2400 : (10 \cdot 2)$

$1560 : 3 \cdot 10 * 1560 : (3 \cdot 10)$

$68 \cdot 40 * 68 \cdot (4 \cdot 10)$

$54 \cdot 50 * 54 \cdot (10 : 5)$

7. Калгас прадаў 364 т пшаніцы, жыта — на 76 т менш, чым пшаніцы, а грэчкі — у 16 разоў менш, чым жыта. Пастаў пытанні так, каб задача рашалася ў два дзеянні; у тры дзеянні.

8. Вылічы.

$679 : 97$

$584 : 73$

$392 : 49$

$216 : 27$

$444 : 74$

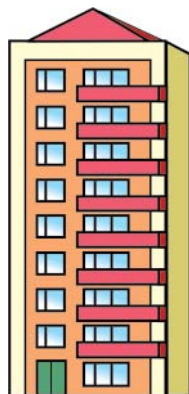
$406 : 58$

Урок 120

1. Вылічы.

$$\begin{array}{ll} 387 : 43 & (6351 - 5379) : 54 \\ 378 : 63 & (8260 - 7924) : 56 \\ 430 : 86 & (10\,000 - 9335) : 95 \end{array}$$

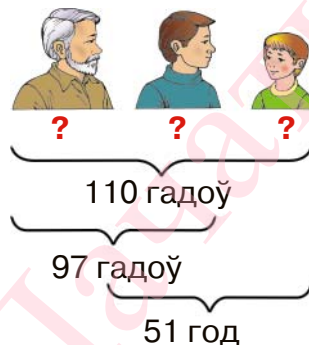
2. Каб зашкліць вокны аднаго дома, спатрэбілася 486 лістоў шкла, а на вокны з такімі ж рамамі ў другім доме пайшло 432 лісты шкла. У другім доме на 9 вокнаў менш, чым у першым. Колькі ўсяго вокнаў зашклілі?

3. Знайдзі значэнне выразу $130 \cdot a$, калі $a = 30; 200; 100$.

4. Касманаўты былі ў палёце 290 г. Колькі гэта сутак і гадзін?

- 5*. Бацьку, дзеду і сыну разам 110 гадоў. Бацьку і дзеду разам 97 гадоў, а бацьку і сыну разам 51 год. Колькі гадоў дзеду, бацьку, сыну? На колькі гадоў дзед старэйшы за бацьку? На колькі гадоў бацька старэйшы за сына?

6. Прамавугольнік і квадрат маюць аднолькавую плошчу — 64 м^2 . Чаму роўная даўжыня прамавугольніка, калі яго шырыня ў 2 разы меншая за старону квадрата?

7. На 100 км аўтамабіль расходуюе 8 л бензіну. Ці можна на гэтым аўтамабілі даехаць з Мінска да любога абласнога цэнтра і вярнуцца назад, зрасходаваўшы не больш за 60 л бензіну?

8. Назаві разрадныя складаемыя лікаў: 4520; 2645; 750; 7005; 4325.

9. Працягласць жыцця бярозы 150 гадоў, што ў 4 разы менш, чым працягласць жыцця дуба. На колькі дуб жыве даўжэй, чым бяроза?

10. Вылічы.

$$\begin{array}{llll} 473 : 43 & 492 : 12 & 357 : 17 & 900 : 45 \\ 273 : 13 & 615 : 15 & 700 : 35 & 500 : 25 \end{array}$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

Урок 121

План выканання дзялення.

1. Вызначаю колькасць лічбаў у дзелі.
2. Акругляю дзельнік да дзясяткаў.
3. Першае няпоўнае дзялімае дзялю на дзельнік.
4. Правяраю першую пробную лічбу дзелі.
5. Утвараю другое няпоўнае дзялімае і дзялю яго на дзельнік.
6. Правяраю другую пробную лічбу дзелі.
7. Выконваю дзяленне, пакуль не раздзялю апошняе няпоўнае дзялімае (адзінкі).

$$\begin{array}{r} 33994 \overline{) 46739} \\ \underline{322} \\ 179 \\ \underline{138} \\ 414 \\ \underline{414} \\ 0 \end{array}$$

1. Вылічы.

$$\begin{array}{l} 18\,900 : 25 \\ 11\,610 : 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 11\,088 : 12 \\ 254\,306 : 26 \end{array}$$

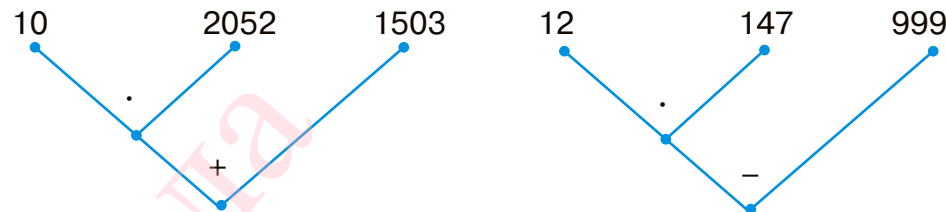
$$\begin{array}{l} 58\,734 : 39 \\ 239\,685 : 15 \end{array}$$

2. У атэлье было 93 м тканіны. З яе пашылі 21 аднолькавую дзіцячую сукенку і 17 аднолькавых жаночых сукенак. Колькі тканіны пайшло на пашыў дзіцячай сукенкі, калі на жаночую сукенку пайшло 3 м?

3. Нарысуй адрэзак AB даўжынёй 7 см. Адзнач на ім пункт C так, каб адрэзак AC быў карацейшы за адрэзак CB на 3 см.

4. Складзі па схемах выразы і знайдзі іх значэнні.

- 5*. Маса пяці аднолькавых груш роўная 1 кг. Адну з груш замянілі яблыкам масай 250 г. Якой стала маса ўсіх фруктаў?

6. Выразі ў кілаграмах і грамах.

$$5007 \text{ г} \quad 12\,120 \text{ г} \quad 2 \text{ т } 350 \text{ г} \quad 27 \text{ ц } 18 \text{ г}$$

7. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{l} 50 \cdot x = 9052 + 8898 \\ y : 307 = 72\,593 - 72\,306 \end{array}$$

8. У дзве новыя школы было прынята 1687 вучняў. У адну школу прынялі 812 вучняў, у кожны клас па 28 вучняў. Астатнія вучні былі прыняты ў другую школу па 25 вучняў у клас. Колькі класаў у дзвюх школах?

9. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 327\,870 : 45 & 3456 : 54 & 17\,696 : 28 \\ 193\,089 : 13 & 20\,026 : 34 & 3888 : 18 \end{array}$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 122

1. Для азелянення школьнага двара купілі саджанцы — 6 дрэў і 15 кустоў. Дрэва каштуе 80 000 р., а цана куста ў 4 разы меншая. Колькі каштуюць усе саджанцы?

	Цана	Колькасць	Кошт
Дрэва	80 000 р.	6 шт.	? } ?
Куст	?, у 4 разы меншая	15 шт.	

2. Выканай дзяленне і зрабі праверку.

2832 : 12

29 876 : 14

68 224 : 32

6071 : 13

71 130 : 30

30 452 : 23

3. Знайдзі па два значэнні зменных, пры якіх няроўнасці будуць праўдзівыя.

120 : a < 3

c · 25 > 250

d : 30 < 7

4. Даўжыня першага адрэзка 8 см, а другога — на 16 см большая. Якую частку даўжыні другога адрэзка складае даўжыня першага адрэзка?

5. Тыгр толькі што паеў. Зараз ён важыць 310 кг. Колькі кілаграмаў мяса з’еў тыгр, калі да яды ён важыў 3 ц?

6*. Знайдзі заканамернасць і прадоўжы рад лікаў:

- а) 2, 1, 4, 3, 6, 5, , ;
- б) 15, 16, 14, 17, 13, 18, , ;
- в) 1, 4, 2, 5, 4, 6, , .

7.

>=

<=

2 дм 8 см * 820 см

9 м 4 см * 9 м 2 дм

6 дм 4 см * 64 см

91 дм * 9 дм 1 см

5 м * 50 см

5 м * 650 см

100 см * 10 дм

20 мм * 2 см

8. Квадрат мае плошчу 9 см². Шырыня прамавугольніка такая, як і квадрата, а даўжыня ў 3 разы большая. Знайдзі перыметр прамавугольніка.

9. Выканай паслядоўна дзеянні.

220

: 10

· 9

+ 12

− 200

909

: 9

+ 209

: 5

· 100

816

: 6

· 5

+ 490

: 2

10. Для дзіцячага садка купілі 5 скрыняў яблыкаў па 24 кг у кожнай. Чацвёртая частка яблыкаў пайшла на кампоты, а астатнія раздалі дзецям на полудзень. Колькі кілаграмаў яблыкаў пайшло на полудзень?

11. Падзялі і правер.

756 : 28

595 : 35

3686 : 97

2646 : 63

3168 : 72

48 984 : 52

1296 : 54

432 : 16

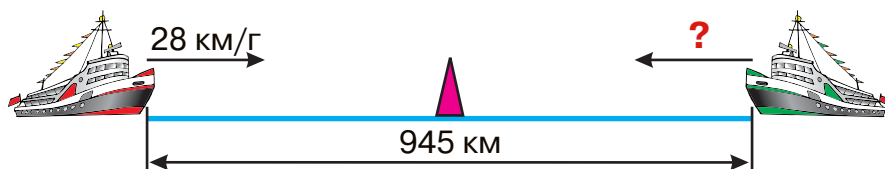
2664 : 36

Урок 123

1. Вылічы.

$$\begin{array}{lll} 19\,440 : 60 & 2604 : 93 & 18\,034 : 71 \\ 24\,210 : 30 & 3944 : 29 & 26\,320 : 28 \end{array}$$

2. Ад дзвюх прыстаняў, адлегласць паміж якімі 945 км, насустрач адзін аднаму ў 8 г адплылі два цеплаходы, якія сустрэліся ў 23 г таго ж дня. Адзін плыў са скорасцю 28 км/г. З якой скорасцю плыў другі цеплаход?

3. На 1 га пасадзілі 40 000 штук расады капусты. Колькі штук расады трэба, каб пасадзіць капусту на зямельным участку прамавугольнай формы са старанамі 525 м і 100 м?

- 4*. Знайдзі заканамернасць і запішы, які лік знаходзіцца на дзясятым месцы ў радзе.

- а) 1, 2, 4, 8, 16, 32, ...
б) 546, 541, 536, 531, 526, ...

5. Параўнай без вылічэнняў.

$$\begin{array}{l} 42 \cdot 16 : 8 * 42 \cdot 8 : 16 \\ 234 \cdot (567 + 8910) * 234 \cdot 567 + 8910 \\ 666 \cdot 25 * 222 \cdot 75 \end{array}$$

6. Запішы выраз, выкарыстаўшы дадзеныя лікі, знакі дзеянняў і дужкі. Знайдзі яго значэнне.

- а) Рознасць, у якой памяншаемае запісана здабыткам лікаў 56 і 65, а аднімаемае — сума лікаў 466 і 2175.
б) Сума лікаў 5867 і дзелі, у якой дзялімае 10 794, а дзельнік — 42.
в) Сума, у якой адно складаемае — здабытак 405 і 62, а другое — рознасць лікаў 24 600 і 5607.

7. Нарысуй акружнасць з цэнтрам O і радыусам, роўным 3 см. Нарысуй унутры акружнасці адрэзак AB , роўны 6 см. Што ты заўважыў? Дзе знаходзяцца пункты A і B ? Дзе знаходзіцца пункт O ?

8. Ці можа чалавек падняць груз масай 5638 г; 5638 кг; $\frac{1}{10}$ ц? Адказ растлумач.

9. Знайдзі прапушчаныя лікі.

$$\begin{array}{ll} 20\text{ км } 50\text{ м} = \square\text{ м} & 4200\text{ мін} = \square\text{ г} \\ 90\text{ т } 7\text{ ц} = \square\text{ кг} & 25\text{ сут} = \square\text{ г} \end{array}$$

10. Палову шляху веласіпедыст праехаў за 2 г са скорасцю 15 км/г, а астатнюю адлегласць — са скорасцю 10 км/г. Колькі часу веласіпедыст быў у дарозе?

11. Вылічы.

$$6072 : 46 \quad 29\,982 : 38 \quad 455 : 91$$

Правообладатель "Печатковая школа"

Урок 124

1. Правер, ці правільна запоўнены табліцы.

a	$a : 73$	b	$b : 52$
8979	123	4628	89
20 075	273	7384	145
22 995	317	11 076	213

2. У два магазіны прывезлі яблыкі ў 60 аднолькавых скрынях. У першы магазін адгрузілі 375 кг яблыкаў, а ў другі — 525 кг. Па колькі скрыняў адгрузілі ў кожны магазін?

	У адной скрыні	Колькасць скрыняў	Агульная маса
I	Аднолькава	? } 60	375 кг
II		? }	525 кг

3. Нарысуй прамавугольнік, плошча якога 45 см^2 , а даўжыня адной са старон 9 см. Знайдзі перыметр гэтага прамавугольніка. Правядзі адрэзак так, каб атрымаўся квадрат. Вылічы плошчу і перыметр квадрата.

4. Параўнай без вылічэнняў.

$12 \cdot 10 + 12 \cdot 4 * 12 \cdot 14$
 $25 \cdot 10 + 25 \cdot 7 * 25 \cdot 70$
 $17 \cdot 6 \cdot 10 * 17 \cdot 60$
 $41 \cdot 10 + 41 \cdot 9 * 41 \cdot 90$

5. Выразі:

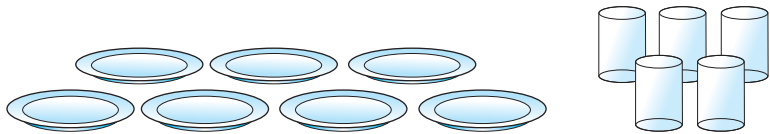
- а) у мінутах — 5 г; 3 г 40 мін; 180 с; 3600 с; 720 с;
б) у гадзінах — 6 сут; 3 сут; 180 мін; 240 мін; 36 000 с;
в) у цэнтнерах — 7 т; 4 т 4 ц; 800 кг; 1200 кг; 900 000 г.

6. Ці можа чалавек ісці са скорасцю 360 м/мін; 10 м/с; 4000 м/г; 40 000 м/г?

7. Выканай дзеянні.

$20\text{ км } 640\text{ м} - 2\text{ км } 949\text{ м}$
 $40\text{ т } 750\text{ кг} - 15\text{ т } 897\text{ кг}$
 $45\text{ сут} - 15\text{ сут } 8\text{ г}$

8*. У шафе было 15 талерак і некалькі шклянак. Калі з шафы ўзялі 7 талерак і 5 шклянак, то талерак засталася на 4 больш, чым шклянак. Колькі шклянак было ў шафе спачатку?

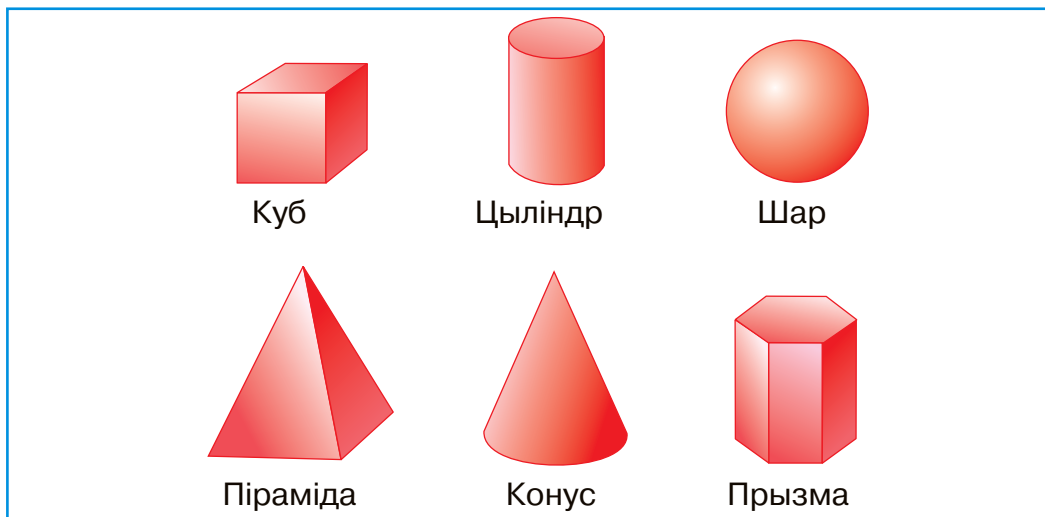

9. За дзень прадалі 640 кг цукру. Да абеду прадалі $\frac{1}{5}$ гэтай колькасці. Колькі кілаграмаў цукру прадалі ў другой палове дня?

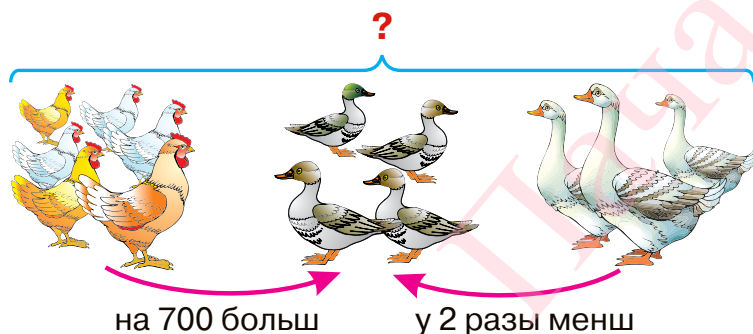
10. Вылічы.

$1875 : 75 + 602 \cdot 30$ $402 \cdot 504 - 1729$
 $1598 : 47 + 405 \cdot 40$ $801 \cdot 45 - 2920$

Урок 125

1. На якую фігуру падобны: пачак пячэння, аловак, бітон, вядро? Назаві прадметы, якія маюць форму шара, куба, цыліндра, прызмы.
2. На птушкаферме было 3690 курэй. Гэта на 700 больш, чым качак. Гусей было ў 2 разы менш, чым качак. Колькі ўсяго птушак было на ферме?

Правообладатель "Пачатковая школа"

3. Вылічы.

$$\begin{array}{l} 180\,540 : 18 \\ 71\,369 : 23 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 126\,840 : 14 \\ 13\,120 : 64 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 125\,750 : 25 \\ 5704 : 46 \end{array}$$

4. Складзі выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) рознасць ліку 50 498 і здабытку, у якім адзін множнік 18, а другі — сума лікаў 748 і 423;
- б) сума, дзе адно складаемае — здабытак лікаў 166 і 59, а другое — дзель лікаў 12 040 і 56;
- в) рознасць, у якой памяншаемае — дзель лікаў 9009 і 13, а аднімаемае — дзель лікаў 3740 і 34.

5. Нарысуй прамавугольнік, шырыня якога роўная $\frac{1}{3}$ ад 12 см, а даўжыня — $\frac{1}{2}$ ад 14 см. Вылічы яго плошчу і перыметр.

6. Рашы ўраўненні.

$$\begin{array}{l} x + 287 = 489 \\ 725 : x = 29 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 504 - x = 235 \\ x : 11 = 21\,020 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} x - 488 = 614 \\ 47 \cdot x = 4700 \end{array}$$

- 7*. Дадзены два аднолькавыя трохвугольнікі са старанамі 3 см, 4 см і 5 см. Нарысуй, як трэба скласці трохвугольнікі, каб атрымаўся новы трохвугольнік са стараной 8 см. Вылічы перыметр новага трохвугольніка.

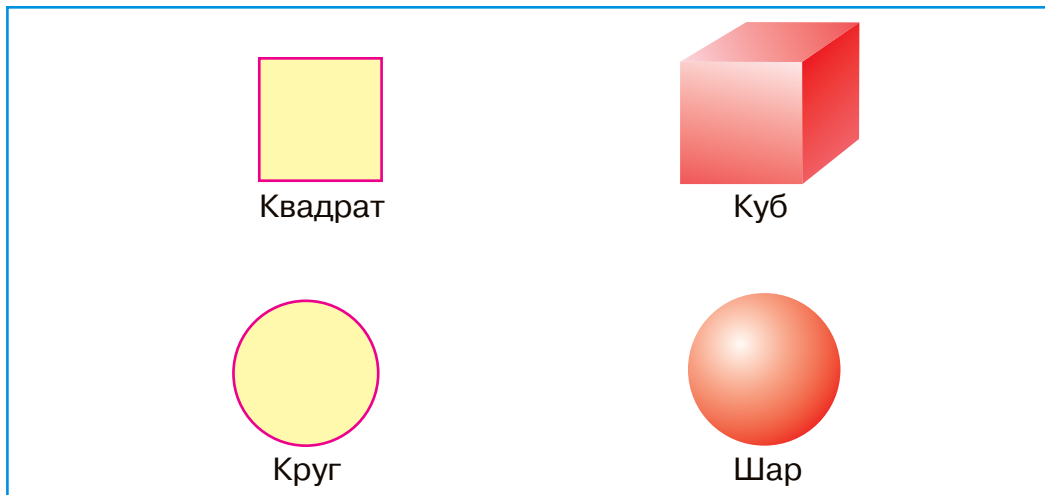
8. У Машы і Каці была аднолькавая колькасць грошай. Маша купіла на ўсе грошы 4 каляровыя алоўкі па цане 3000 р., а Каця купіла на ўсе грошы простыя алоўкі па цане 2000 р. Колькі алоўкаў купіла Каця?

9. Вылічы.

$$43 \cdot 29 + 27 \cdot 258 + 33$$

$$435 : (52 \cdot 7 + 71)$$

Урок 126

1. Якія прадметы маюць форму:

- а) квадрата, куба;
- б) круга, шара?

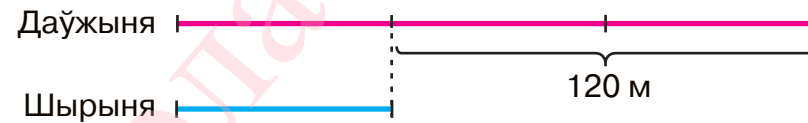
2. 3 паловы сукна, што было на фабрыцы, пашылі 1827 куртак, расходуючы 2 м на кожную. 3 астатняй тканіны пашылі паліто. На 2 паліто патрэбна столькі ж сукна, колькі на 3 курткі. Колькі пашылі паліто?

3*. Знайдзі заканамернасць і вылічы, які лік павінен ста-
яць у гэтым радзе на 11-м месцы.

1, 4, 9, 16, 25, 36, ...

4. Даўжыня ўчастка прамавугольнай формы ў 3 разы большая за шырыню. Шырыня гэтага ўчастка на 120 м меншая за даўжыню. Знайдзі плошчу ўчастка.

5. Якую плошчу мае квадрат са стараной $\frac{1}{2}$ м?

6. Рашы ўраўненні.

$$x : 23 = 408$$

$$x - 72 = 116 \cdot 31$$

7. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) здабытак, у якім адзін множнік — рознасць лікаў 5807 і 5744, а другі — сума лікаў 820 і 180;
- б) рознасць, у якой памяншаемае 56 709, а аднімаемае выражана дзеллю, у якой дзялімае — 47 475, а дзельнік — 5.

8. Адзін з множнікаў павялічаны ў 10 разоў. Як трэба змяніць другі множнік, каб здабытак павялічыўся ў 5 разоў?

9. З двух гарадоў, адлегласць паміж якімі 960 км, насустрач адзін аднаму у 8 г раніцы выйшлі два цягнікі. Яны сустрэліся ў 6 г вечара таго ж дня. Знайдзі скорасць першага цягніка, калі скорасць другога цягніка 40 км/г.

10. Вылічы.

$$24\,000 : 50$$

$$507 \cdot 33$$

$$640 \cdot 540$$

$$1003 \cdot 682$$

$$32\,480 : 8$$

$$6410 \cdot 27$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

ПАЎТАРЭННЕ

1. Назаві лікі, запісаныя ў табліцы.

Клас мільёнаў			Клас тысяч			Клас адзінак		
С. млн	Дзяс. млн	Адз. млн	С. тыс.	Дзяс. тыс.	Адз. тыс.	С.	Дзяс.	Адз.
				3	4	8	2	7
			5	1	7	2	0	3
				1	0	0	4	9
		1	0	0	0	0	0	0
			6	0	7	4	0	0

Колькі ў кожным з гэтых лікаў дзясяткаў тысяч; соцень; дзясяткаў?

2. Запішы лік, у якім:

- а) 52 тысячы і 60 дзясяткаў;
- б) 67 соцень;
- в) 5068 дзясяткаў і 4 адзінкі;
- г) 4403 сотні.

3. Запішы самы вялікі лік, у якім сума разрадных адзінак:

- а) роўная 3;
- б) на 3 большая, чым сума разрадных адзінак ліку 88 778;
- в) на 15 меншая, чым сума разрадных адзінак ліку 670 589.

4. Запішы найменшы лік, у якім сума разрадных адзінак:
а) роўная 13;
б) на 6 меншая, чым сума разрадных адзінак ліку 105 368.

5. Колькі спатрэбіцца лічбаў, каб запісаць лікі ад 1 да 20 уключна?

6. У кнізе 30 старонак. Колькі лічбаў выкарыстана для таго, каб пранумараваць старонкі гэтай кнігі?

7*. Здагадайся, у чым заключаецца асаблівасць лікаў 535, 2442, 64 346, 804 408. Выкарыстаўшы чатыры разы лічбу 5 і чатыры разы лічбу 0, запішы «імёны» ўсіх мнагачысленных лікаў, якія маюць тую ж асаблівасць.

8*. Вадзіцель аўтамабіля, паглядзеўшы на лічальнік кіламетраў, убачыў, што ён паказвае 15 951 км. «Цікавы лік, — падумаў вадзіцель, — цяпер такі фокус не хутка паўтोरэцца». Аднак ужо праз 2 г на лічальніку з'явіўся новы лік-«пярэварачень». Які лік з'явіўся?

9. Запішы ў больш буйных адзінках.

18 000 см	34 000 мм	4056 дм
2678 см	100 000 м	27 500 м
6800 дм	8621 мм	60 440 дм

10. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ 21 * 23
 412 * 9
 *

11. Вылічы рацыянальным спосабам.

$$25 \cdot 379 \cdot 4$$

$$56 \cdot 25 \cdot 9$$

$$5 \cdot 42 \cdot 2 \cdot 4 \cdot 25$$

$$125 \cdot 15 \cdot 32$$

$$4 \cdot 125 \cdot 25 \cdot 8 \cdot 351$$

$$375 \cdot 32$$

12. Якой лічбай заканчваецца кожны здабытак?

$$1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7$$

$$1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot 9 \cdot 11 \cdot 13$$

13. Замяні * лічбамі так, каб рознасць аказалася трохзначным лікам.

$$**** - * = ****$$

$$**** - ** = ****$$

$$**** - **** = ****$$

14. Вылічы.

$$(730 : 5) : 2$$

$$2730 : (273 : 13)$$

$$(640 : 5) : 4$$

$$846 : (423 : 47)$$

$$(3700 : 25) : 4$$

$$672 : (336 : 42)$$

15. Даўжыня класнай дошкі 4 м, а шырыня — 1 м 5 дм. Колькі квадратных метраў складае плошча дошкі?

16. Да ліку a дадалі лік b , атрыманая сума аказалася роўнай ліку a . Што можна сказаць пра лік b ?

17. Лік a паменшылі на лік b , атрыманая рознасць аказалася роўнай ліку a . Што можна сказаць пра лік b ?

18. Знайдзі два такія лікі, каб іх сума была роўная іх рознасці.

19. Па каларыйнасці 3 кг ячменю замяняюць 4 кг аўса. Колькі кілаграмаў ячменю неабходна, каб замяніць 120 кг аўса?

20. Ваня вылавіў трох акунёў, якія важылі разам 3 кг 150 г. Два акуні важылі аднолькава, а трэці важыў палову кожнага з іх. Колькі важыў кожны акунь?

21. Вызнач колькасць лічбаў у дзелі і вылічы.

$$57\,960 : 46$$

$$27\,200 : 34$$

$$11\text{ ц } 7\text{ кг} : 27$$

$$14\,500 : 58$$

$$7464 : 24$$

$$54\text{ км } 801\text{ м} : 9$$

22. Рашы ўраўненні.

$$x : 67 = 184$$

$$14 \cdot x = 3010$$

$$516 : x = 12$$

$$22\,042 : x = 214$$

$$884 : x = 17$$

$$8118 : x = 18$$

$$1988 : x = 71$$

$$x : 83 = 126$$

23. Правер дзяленне множаннем.

$$7248 : 4 = 1812$$

$$918 : 34 = 27$$

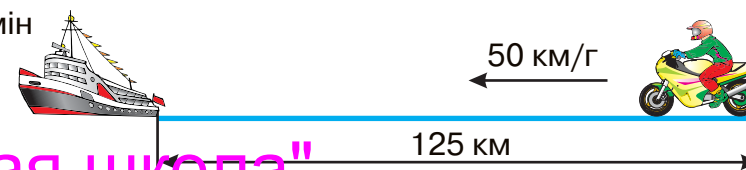
$$319\,808 : 152 = 2104$$

$$128\,384 : 8 = 16\,048$$

24. У час паводкі жыхароў падтопленай вёскі перавозілі на двух катарах: 17-месным і 25-месным. Колькі жыхароў было ў вёсцы, калі кожны катар зрабіў па 8 рэйсаў і быў цалкам загрузаны? Рашы задачу рознымі спосабамі.

25. Ад горада да прыстані — 125 км. А якой гадзіне трэба выехаць з горада матацыклісту, каб паспець на цеплаход, які адыходзіць ад прыстані ў 16 г 30 мін, калі ехаць са скорасцю 50 км/г?

16 г 30 мін

Правообладатель "Пачатковая школа"

26. Сума трох лікаў роўная 1307. Адзін з лікаў 217, другі — 208. Знайдзі трэці лік.

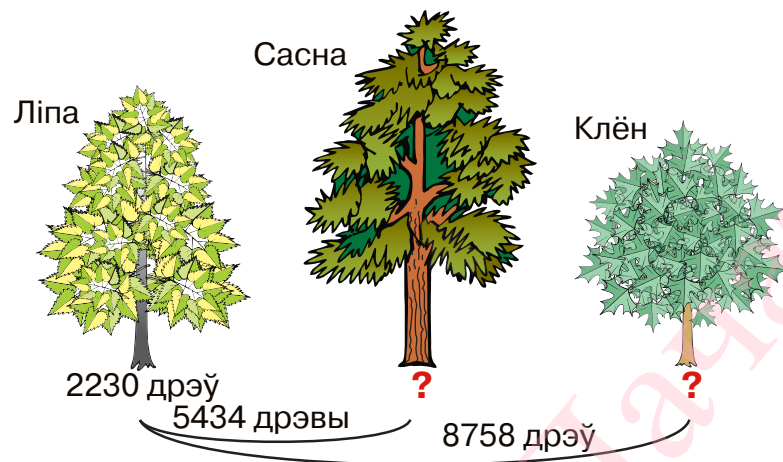
27. Што больш і на колькі: $\frac{1}{3}$ ліку 84 ці $\frac{1}{7}$ гэтага ліку?

28. Параўнай без вылічэнняў.

$$\begin{aligned} 258 : (2 \cdot 3) & * 258 : 2 \cdot 3 \\ 145 : 3 \cdot 5 & * 145 : 5 \cdot 3 \\ 408 : (17 \cdot 8) & * 680 : (17 \cdot 8) \\ 656 \cdot 5 - 213 & * 657 \cdot 5 - 212 \end{aligned}$$

29. На фабрыцы за месяц пашылі 8000 пар абутку. Жаночага абутку пашылі 2880 пар, мужчынскага — у 3 разы менш, а астатні абутак быў дзіцячы. Колькі пар дзіцячага абутку пашылі?

30. Складзі па рысунку задачу і рашы яе.

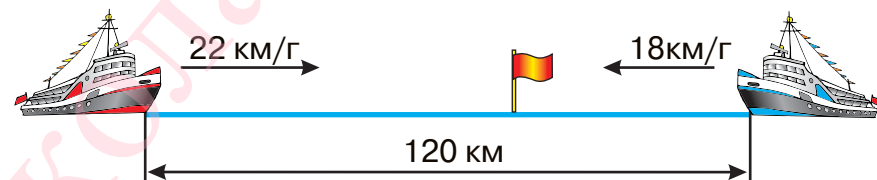

31. Вылічы.

$$\begin{aligned} 27 \text{ т } 495 \text{ кг} + 9 \text{ т } 780 \text{ кг} \\ 19 \text{ кг } 450 \text{ г} + 7 \text{ кг } 80 \text{ г} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 28 \text{ м } 75 \text{ см} + 143 \text{ м } 87 \text{ см} \\ 5 \text{ ц } 25 \text{ кг} + 9 \text{ ц } 87 \text{ кг} \end{aligned}$$

32. Два цеплаходы адышлі адначасова насустрач адзін аднаму ад дзвюх прыстаняў, адлегласць паміж якімі 120 км. Скорасць першага цеплахода 18 км/г, а другога — 22 км/г. Праз колькі гадзін яны сустрэнуцца?

33. $\begin{matrix} > \\ < \\ = \end{matrix}$

$$\begin{aligned} 7543 \text{ см} & * 75 \text{ м } 43 \text{ см} \\ 3600 \text{ с} & * 6 \text{ мін} \\ 17 \text{ т } 820 \text{ кг} & * 17 \text{ 820 кг} \\ 8510 \text{ ц} & * 85 \text{ т } 1 \text{ ц} \\ 7 \text{ стагоддзяў } 25 \text{ гадоў} & * 6 \text{ стагоддзяў } 125 \text{ гадоў} \end{aligned}$$

34. Правер роўнасці.

$$\begin{aligned} 1 \text{ м}^2 &= 100 \text{ дм}^2 \\ 1 \text{ дм}^2 &= 100 \text{ см}^2 \\ 10 \text{ 000 дм}^2 &= 1 \text{ м}^2 \end{aligned}$$

35. Якія лічбы заменены зорачкамі?

$$\begin{array}{r} 4 * 46 \\ + 38 * 7 \\ \hline 806 * \\ ** 308 \end{array} \quad \begin{array}{r} 35398 \\ + ** 456 \\ \hline 17 *** \\ \hline 100000 \end{array}$$

36. На тры склады даставілі груз. На першы і другі склады завезлі 400 т груза, на другі і трэці — 300 т, а на першы і трэці — 400 т. Колькі тон груза даставілі на кожны склад паасобку?

37. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) сума, у якой першае складаемае запісана здабыткам лікаў 456 і 12, а другое — дзеллю лікаў 9545 і 23;
- б) рознасць, у якой памяншаемае запісана дзеллю лікаў 23 598 і 69, а аднімаемае — найбольшы двухзначны лік;
- в) дзель, у якой дзялімае запісана здабыткам лікаў 140 і 141, а дзельнік — лік 35.

38. Вылічы.

$$37\,924 : 4 + 8688 : 12$$

$$(1\,000\,000 - 936 \cdot 180) : 20$$

$$964 \cdot 17 - 104\,858 : 26$$

$$839 \cdot (4 \cdot 12 + 96 : 24)$$

$$3708 : 36 \cdot (129\,317 - 128\,939)$$

39. Даўжыня прамавугольніка 120 дм. Яна большая за шырыню на 60 дм. Знайдзі перыметр і плошчу гэтага прамавугольніка.

40. Футбольны матч глядзелі 3600 мужчын, а жанчын — у 4 разы менш. Колькі гледачоў было на матчы?

41. Агульная маса зайца і вожыка 3 кг 600 г. Якая маса вожыка, калі ён у 8 разоў лягчэйшы за зайца?

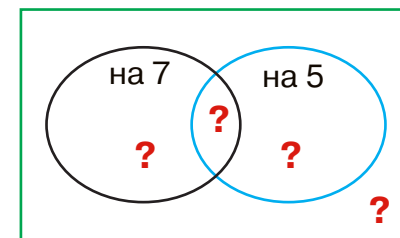
42. Плошча прамавугольніка 120 см², яго шырыня 10 см. Шырыню паменшылі ў 2 разы, а даўжыню павялічылі ў 6 разоў. У колькі разоў павялічылася плошча прамавугольніка?

43. У дзве пякарні прывезлі 250 мяхоў мукі. Адна пякарня атрымала 10 125 кг мукі, а другая — на 1500 кг менш. Колькі мяхоў мукі атрымала кожная пякарня?

44. $\begin{matrix} \geq \\ \leq \end{matrix} =$ $(156 \cdot 3) \cdot 2 * (156 \cdot 2) \cdot 3$
 $67 \cdot 4 \cdot 3 * (67 \cdot 3) \cdot 4$
 $6 \cdot (3 \cdot 58) * 58 \cdot (3 \cdot 6)$
 $(115 \cdot 2) \cdot 3 * 115 \cdot (2 + 3)$

45. Адна старана прамавугольніка 9 см. Гэта на 6 см менш за яго другую старану. Вылічы перыметр і плошчу прамавугольніка.

46. У чорным крузе знаходзяцца лікі, якія дзяляцца на 7, а ў сінім — лікі, якія дзяляцца на 5. Якія лікі знаходзяцца ў чорным крузе, але па-за сінім кругам? У сінім крузе, але па-за чорным кругам? Адначасова ў сінім і чорным кругах? Па-за абодвума кругамі?

47. Запішы ў больш буйных адзінках.

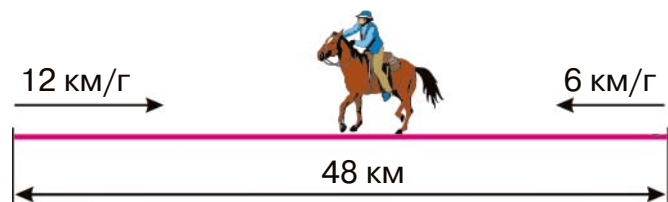
60 000 ц	300 800 кг	560 698 кг
400 000 кг	7680 ц	3843 ц
18 000 г	300 500 г	1 000 000 г

48. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:

- а) здабытак лікаў 25 і 48 паменшылі на 15;
- б) 5707 павялічылі на дзель лікаў 34 062 і 42;
- в) найбольшы трохзначны лік паменшылі на дзель лікаў 99 і 9;
- г) здабытак лікаў 3806 і 5 павялічылі на іх суму.

49. Калі адну старану прамавугольнага, даўжыня якой 9 см, павялічыць на 3 см, то яго плошча павялічыцца на 18 см^2 . Якая была першапачатковая плошча прамавугольнага?

50. Адлегласць паміж двума пасёлкамі 48 км. З аднаго пасёлка ў другі выехаў чалавек на кані. Конь бег са скорасцю 12 км/г. Назад яны вярталіся з паклажай са скорасцю 6 км/г. Колькі ўсяго часу ехаў чалавек?

51. Вылічы.

$$25 \cdot (28 \cdot 105 + 7254 : 18)$$

$$22\,274 : 37 + 602 \cdot 12$$

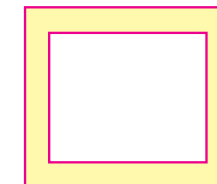
$$(4267 - 1843) : 6 \cdot 25$$

$$76 \cdot 125 - 72\,405 : 45$$

52. Даўжыня агарода прамавугольнай формы 72 м, а яго шырыня ў 2 разы меншая. $\frac{1}{4}$ плошчы агарода занята гароднінай, а астатняя частка — бульбай. Якая плошча занята бульбай?

53. З паперы зрабілі рамку са старанамі 40 см і 35 см. Шырыня самой рамкі 5 см. Знайдзі плошчу рамкі.

54. Самыя вялікія азёры Беларусі — Нарач і Асвейскае. Плошча возера Нарач 7960 га, а Асвейскага возера — на 2660 га меншая. Знайдзі плошчу Асвейскага возера.

55. Запішы ўраўненне і рашы яго:

- а) калі да ліку дадаць 43 509, то атрымаецца 63 478;
- б) калі лік павялічыць у 5 разоў, то атрымаецца 15 065;
- в) калі лік павялічыць у 7 разоў, то атрымаецца 196.

56. Знайдзі значэнне выразу:

- а) $18\,655 - x : 27$, калі $x = 8127$; 8397; 8532;
- б) $x \cdot 48 + 350\,094$, калі $x = 125$; 3125;
- в) $14\,976 : a$, калі $a = 18$; 26; 72.

57. Дзіму спыталі: «Колькі табе гадоў?» Ён адказаў: «Калі колькасць маіх гадоў павялічыць у 4 разы, затым паменшыць на 16, то будзе 20 гадоў». Колькі гадоў Дзіму?

58. Рашы ўраўненні.

$$x : 780 = 12$$

$$x - 264 = 1080$$

$$16 \cdot x = 4809 - 965$$

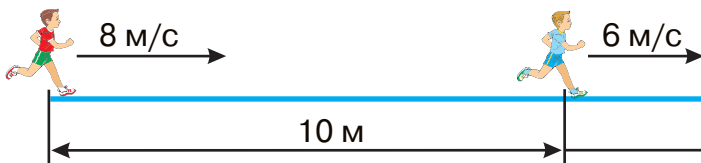
$$312 \cdot 26 - x = 235$$

$$x + 62 \cdot 26 = 19\,344$$

$$312 = x + 312$$

Правообладатель "Пачатковая школа"

59. Адзін спартсмен бяжыць са скорасцю 8 м/с і даганяе другога спартсмена, скорасць якога 6 м/с. Праз які час адзін спартсмен абгоніць другога, калі зараз адставанне складае 10 м?

60. Як зменіцца значэнне здабытку, калі:

- адзін множнік павялічыць у 4 разы, а другі павялічыць у 2 разы;
- адзін множнік павялічыць у 6 разоў, а другі паменшыць у 12 разоў?

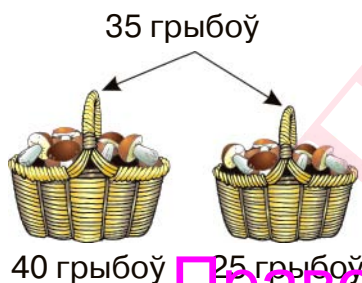
61. Якія лічбы заменены зорчакмі?

$$\begin{array}{r} + 6*767 \\ 356*3 \\ \hline **0*1* \end{array}$$

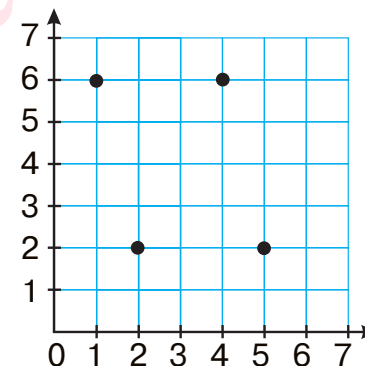
$$\begin{array}{r} - 3*63* \\ *25*6 \\ \hline 1*54 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 7**57 \\ *817* \\ \hline 18*9 \end{array}$$

- 62*. У двух кошыках аднолькавая колькасць грыбоў. Калі ў абодва кошыкі расклалі яшчэ 35 грыбоў, то ў першым стала 40 грыбоў, а ў другім 25. Колькі грыбоў было ў кожным кошыку спачатку?

63. Пабудуй пункты A , B , C і D у сшытку. Злучы адрэзкамі пункт A з B , B з C , C з D , D з A . Якая фігура атрыма-лася? Злучы адрэзкамі пункты A і C , B і D . Якія каардынаты пункта перасячэння гэтых адрэзкаў?

64. Запішы ў больш буйных адзінках часу.

420 с

408 г

760 г

560 мін

2700 с

600 с

1080 с

36 000 мін

100 000 гадоў

65. Пры ўзворванні 1 га поля пераварочваецца каля 3000 т зямлі. Колькі тон зямлі пераварочваецца пры ўзворванні ўчастка прамавугольнай формы са старанамі 100 м і 500 м?

66. Параўнай без вылічэнняў.

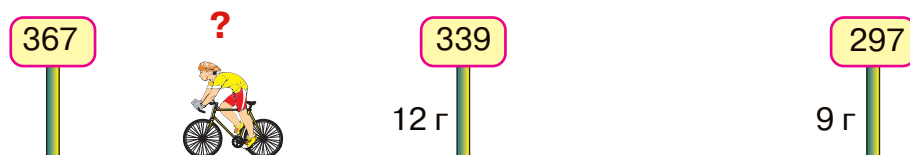
$$936 : (12 \cdot 13) * 936 : 12 \cdot 13$$

$$345 \cdot 23 : 15 * 345 : 15 \cdot 23$$

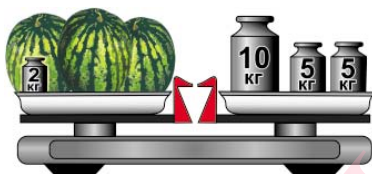
$$731 : 17 \cdot 8 * 952 : 17 \cdot 8$$

$$812 \cdot 5 + 213 * 812 \cdot (5 + 213)$$

67. У 9 г рانیцы веласіпедыст выехаў на шашу і ўбачыў на кіламетровым слупе адзнаку з лікам 297. У 12 г ён спыніўся каля слупа з адзнакай 339. За колькі гадзін ён праедзе астатні шлях да адзнакі 367 км, калі будзе ехаць з такой жа скорасцю?

68. Як зменіцца значэнне дзелі, калі:
- а) дзялімае павялічыць у 8 разоў, а дзельнік паменшыць у 4 разы;
 - б) і дзялімае, і дзельнік паменшыць у 4 разы;
 - в) і дзялімае, і дзельнік павялічыць у 4 разы?
69. Нарысуй квадрат з перыметрам 16 см. Дапоўні яго да прамавугольніка з перыметрам 20 см. Знайдзі стораны прамавугольніка.
70. Складзі ўраўненне па рысунку і знайдзі масу аднаго кавуна.

71. Пастаў дужкі так, каб роўнасці былі праўдзівыя.

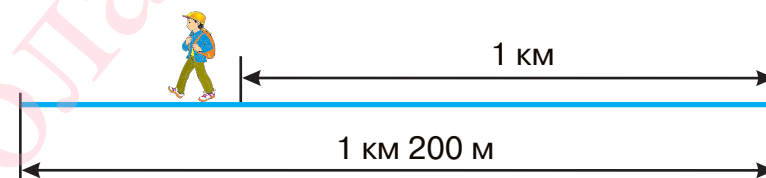
$$42 + 72 : 2 \cdot 3 = 54$$

$$42 + 72 : 2 \cdot 3 = 171$$

$$42 + 72 : 2 \cdot 3 = 150$$

$$42 + 72 : 2 \cdot 3 = 19$$

72. Адлегласць ад дома да школы 1 км 200 м. Па дарозе ў школу Алег прайшоў 1 км за $\frac{1}{3}$ г. На астатні шлях у яго засталася 7 мін. Ці паспее хлопчык на першы ўрок, калі будзе ісці з той жа скорасцю?

73. Запішы выраз і знайдзі яго значэнне:
- а) рознасць, у якой памяншаемае — здабытак лікаў 387 і 86, а аднімаемае — дзель лікаў 50 758 і 82;
 - б) здабытак, у якім першы множнік — дзель лікаў 45 210 і 66, а другі — рознасць лікаў 40 034 і 39 986;
 - в) сума, у якой адно складаемае — 74 830, а другое — здабытак лікаў 3650 і 56.
- 74*. Адзін трактарыст узараў $\frac{1}{5}$ поля, а другі — $\frac{2}{5}$ таго ж поля. Якую частку поля засталася ўзараць?
75. Нарысуй два адрэзкі так, каб даўжыня аднаго адрэзка складала чвэрць даўжыні другога.
76. Вылічы.
- а) Пры якім найменшым значэнні x няроўнасць $100 > x + 10$ будзе непраўдзівая?
 - б) Пры якім найменшым значэнні x няроўнасць $1000 < x + 100$ будзе праўдзівая?

Правообладатель "Печатковая школа"

77. Страус — адна з самых вялікіх птушак, а самая маленькая — калібры. Страус ваżyць каля 136 кг, а калібры — каля 2 г. У колькі разоў калібры лягчэйшая за страуса?

78. Цягнік выйшаў з Мінска 12 ліпеня ў 9 г 10 мін і прыбыў у Саратаў 13 ліпеня ў 15 г 43 мін. Колькі часу цягнік быў у дарозе ад Мінска да Саратава?

79. Якія лічбы заменены зорачкамі.

$$\begin{array}{r} \times \quad *5* \\ \quad *8 \\ \hline + \quad 2*64 \\ \quad 1*3* \\ \hline *718* \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times \quad 2* \\ \quad 56 \\ \hline + \quad 1*8 \\ \quad *5 \\ \hline **** \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \times \quad *3 \\ \quad *22 \\ \hline + \quad 1* \\ \quad *0* \\ \hline \end{array}$$

80. Як зменіцца значэнне сумы, калі:

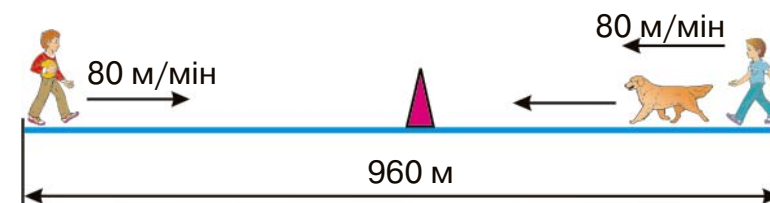
- а) адно складаемае паменшыць на 140, а другое паменшыць на 130;
- б) адно складаемае павялічыць на 55, а другое павялічыць на 50?

81. Калі са сховішча для гародніны ўзялі 3230 кг бульбы, то там засталася на 2120 кг бульбы больш, чым узялі. Колькі кілаграмаў бульбы было ў сховішчы?

82. Зернеачышчальная машына павінна была згодна з планам ачысціць за 24 дні 7680 т зерня, а ачысціла на 1680 т больш. Колькі зерня ў дзень ачышчала машына?

83. $\begin{matrix} \geq \\ < \end{matrix} =$ 56 т 6 ц * 560 ц 80 кг
180 ц 4 кг * 1860 кг
57 кг 80 г * 5800 г

84*. Коля і Саша адначасова выйшлі насустрач адзін аднаму з аднолькавай скорасцю — 80 м/мін. Адлегласць паміж імі складала 960 м. У Сашы быў сабака, які бег у 4 разы хутчэй, чым ішоў хлопчык. Сабака ўвесь час бегаў ад аднаго хлопчыка да другога. Колькі метраў прабег сабака, пакуль дзеці сустрэліся?

85. Пастаў патрэбныя знакі дзеянняў і дужкі.

$$\begin{array}{ll} 5000 * 1800 * 8 = 400 & 6000 * 1500 * 5 = 900 \\ 6000 * 1200 * 6 = 1200 & 7000 * 1400 * 3 = 2800 \end{array}$$

86. Прамавугольная вітрына мае плошчу 24 м². Яе даўжыня 6 м. Знайдзі вышыню вітрыны.

Правообладатель "Пачатковая школа"

87. Рознасць двух лікаў роўная 63 517. Якой атрымалася б рознасць, калі б у памяншаемым лічбу 3 у разрадзе тысяч замянілі лічбай 6, у аднімаемым лічбу 6 у разрадзе соцень замянілі лічбай 8, а лічбу 8 у разрадзе дзясяткаў замянілі лічбай 3?

88. Аднаві прыклады.

$$\begin{array}{r} \text{а) } \begin{array}{r} \text{****} \\ - \text{**} \\ \hline \text{*} \\ - \text{*} \\ \hline \text{**} \\ - \text{**} \\ \hline \text{**} \\ \hline 0 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{б) } \begin{array}{r} 4920 \\ - \text{**} \\ \hline \text{*}2 \\ - \text{*} \\ \hline \text{*}0 \\ - \text{**} \\ \hline 0 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{в) } \begin{array}{r} \text{**}48 \\ - \text{*} \\ \hline \text{*} \\ - 6 \\ \hline 48 \\ - \text{**} \\ \hline 0 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{г) } \begin{array}{r} \text{*}5\text{*} \\ - 4 \\ \hline 15 \\ - 1\text{*} \\ \hline 1\text{*} \\ - \text{**} \\ \hline 0 \end{array} \end{array}$$

ВУЧЫСЯ РАЗВАЖАЦЬ ПРАВІЛЬНА

1. Прывядзём прыклад правільнага разважання, якое складаецца з трох сказаў.

1. Калі лік заканчваецца лічбай 5, то ён дзеліцца на 5.
2. Лік 2665 заканчваецца лічбай 5.
3. Значыць, лік 2665 дзеліцца на 5.

Сказы 1 і 2 называюцца **пасылкамі**, а сказ 3 — **заклучэннем**.

Назаві пасылкі і заключэнне ў разважанні.

- а) 1. Калі лік заканчваецца лічбай 6, то ён дзеліцца на 2.
 2. Лік 53 016 заканчваецца лічбай 6.
 3. Значыць, лік 53 016 дзеліцца на 2.

- б) 1. Калі ў чатырохвугольніку ўсе вуглы прамыя, то ён з'яўляецца прамавугольнікам.
 2. У квадрата ўсе вуглы прамыя.
 3. Значыць, квадрат з'яўляецца прамавугольнікам.

2. Выкарыстоўваючы дадзеныя пасылкі, прыдумай заключэнне.

- а) 1. Калі жывёла харчуетца мясам, то яна драпежнік.
 2. Воўк харчуетца мясам.
 3. Значыць,

- б) 1. Калі да ліку справа прыпісаць 0, то лік павялічыцца ў 10 разоў.
 2. Да ліку 23 справа прыпісалі 0.
 3. Значыць,

Правообладатель "Печатковая школа"

3. Для дадзеных пасылкі і заключэння прыдумай пасылку, якой нестася.

а) 1. Калі вада ў чайніку закіпела, то яе тэмпература 100 градусаў.

2. ...

3. Значыць, тэмпература вады ў чайніку 100 градусаў.

б) 1. Калі паветраны шарык надзьмуць гарачым паветрам, то ён падымецца.

2. ...

3. Значыць, Сярожаў шарык падымецца.

4. Знайдзі заканамернасць у разважаннях а і б. Назаві пасылкі і заключэнне ў гэтых разважаннях.

а) 1. Калі лік дзеліцца на 9, то сума лічбаў гэтага ліку дзеліцца на 9.

2. Сума лічбаў ліку 74 ($7 + 4 = 11$) не дзеліцца на 9.

3. Значыць, лік 74 не дзеліцца на 9.

б) 1. Калі лік дзеліцца на 3, то сума лічбаў гэтага ліку дзеліцца на 3.

2. Сума лічбаў ліку 82 ($8 + 2 = 10$) не дзеліцца на 3.

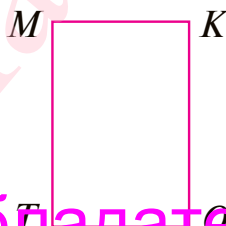
3. Значыць, лік 82 не дзеліцца на 3.

5. Зрабі заключэнне ў разважанні.

а) 1. Калі прамавугольнік — квадрат, то ў яго ўсе стораны роўныя.

2. У прамавугольніка $MKOT$ не ўсе стораны роўныя.

3. Значыць, ...

б) 1. Двухзначны лік з аднолькавымі лічбамі дзеліцца на 11.

2. Двухзначны лік m не дзеліцца на 11.

3. Значыць, ...

6. Прааналізуй разважанне а. Закончы разважанні б, в, г.

а) 1. У канверце ляжыць квадрат або круг.

2. Няпраўда, што ў канверце ляжыць квадрат.

3. Значыць, у канверце ляжыць круг.

б) 1. Нарысавана фігура: востры або тупы вугал.

2. Гэты вугал не тупы.

3. Значыць, ...

в) 1. На дошцы запісаны двухзначныя і трохзначныя лікі.

2. Запісаны лік n не трохзначны.

3. Значыць, ...

г) 1. Прыклад на адніманне можна праверыць з дапамогай складання або аднімання.

2. ...

3. Значыць, Таня правярыла рашэнне прыкладу на адніманне складаннем.

7. Завяршы разважанні.

а) 1. Калі лік большы за 999, то ён большы за 900.

2. Калі лік большы за 900, то ён большы за 100.

3. Значыць, ...

б) 1. Тупы вугал большы за прамы.

2. Прамы вугал большы за востры.

3. Значыць, ...

Правообладатель "Пачатковая школа"

- в) 1. У школьнай алімпіядзе па матэматыцы прымаюць удзел вучні, якія маюць добрыя адзнакі па матэматыцы.
2. Надзя і Алесь удзельнічаюць у школьнай алімпіядзе па матэматыцы.
3. Значыць,
- г) 1. У класе Таня сядзіць побач з Аленай. На ўроках англійскай мовы яна сядзіць побач з Сяргеем.
2. Зараз урок англійскай мовы.
3. Значыць,
- д) 1. Людзі, якія прытрымліваюцца здоровага ладу жыцця, займаюцца спортам і правільна харчуюцца.
2. Дзяніс і Віка прытрымліваюцца здоровага ладу жыцця.
3. Значыць,
- 8.** Ёсць правільныя разважанні, якія маюць толькі адну пасылку і заключэнне.
- У наступных разважаннях устанаві заканамернасці іх утварэння. Закончы разважанне б.
- а) 1. Дуб, клён, бяроза, елка, сасна, асіна — дрэвы.
2. Значыць, бяроза — дрэва.
- б) 1. Трактар, камбайн, грузавік, аўтобус — машыны.
2. Значыць,